

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

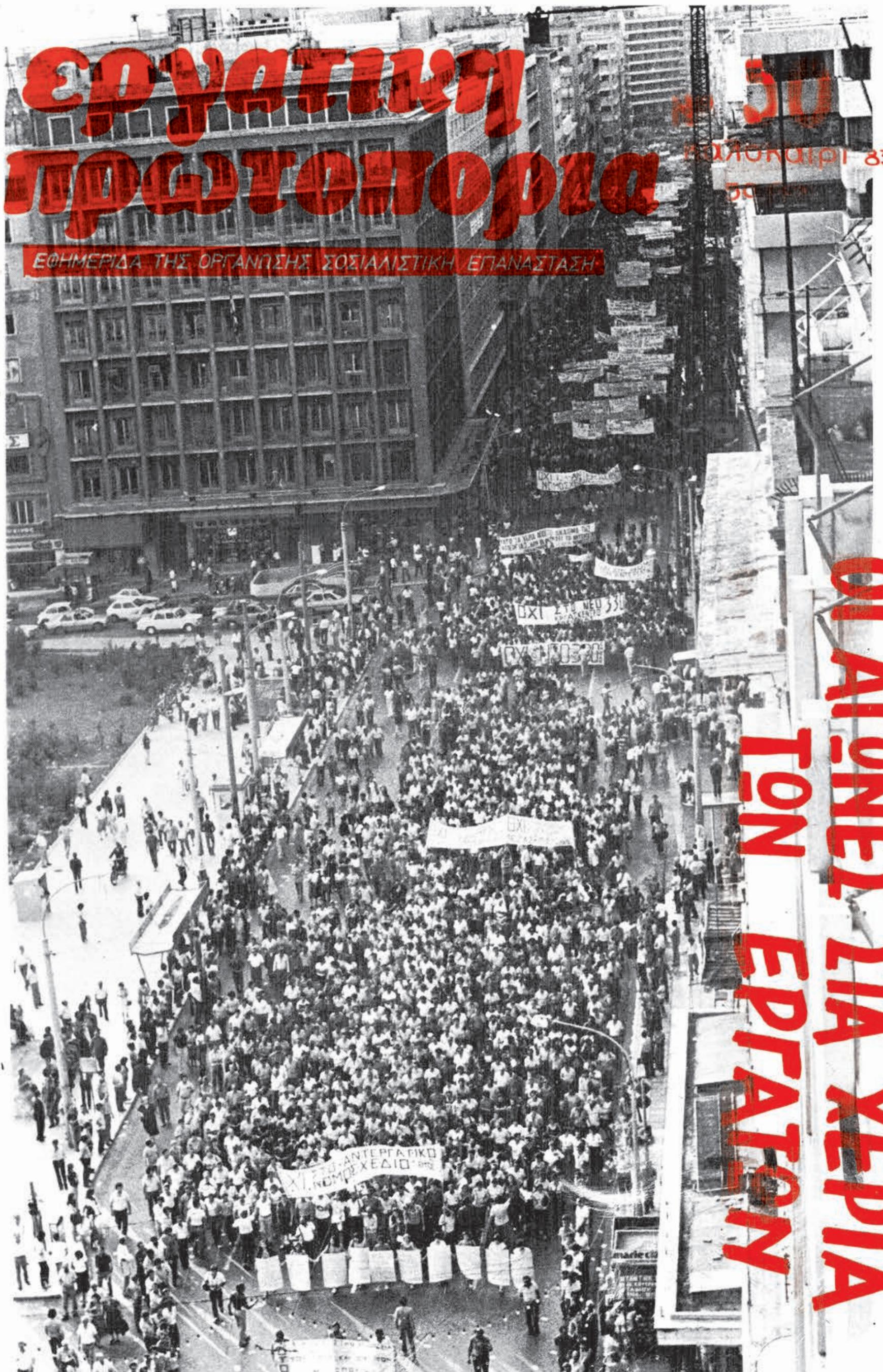
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

№ 511

Παλιούκιστρο 83

50

ΟΙ ΑΓΟΝΕΙΣ ΓΙΑ ΧΕΡΔΙΑ
ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

Εναντία στην κυβερνηση των απερχοδηαδων

ΟΙ ΑΓΟΝΕΙΣ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

Σχολιάζοντας τις πολιτικές εξελίξεις στο προηγούμενο φύλλο της Έργα τικής Πρωτοπορίας, κλείναμε το σχετικό άρθρο με την ακόλουθη παράγραφο:

"Τό ζήτημα είναι να ανοίξουμε μέτωπο από τα άριστερά στα σημεία και τέρατα που κάνει τό ΠΑΣΟΚ σε βάρος της εργατικής τάξης και του μαζικού κινήματος. Γιατί αυτό που καθορίζει τό όλο και πιο συντηρητικό τόνο του πολιτικού κλίματος είναι ή άπουσία τέτοιων μετώπων. Αυτό είναι τό "στοιχείο" της περιόδου. Είτε ό αυθορμητισμός του κινήματος και οι προσπάθειες της επαναστατικής άριστερας θά ανοίξουν και θά στηρίξουν μέτωπα ενάντια στην πολιτική του ΠΑΣΟΚ για τά μεροκάματα, την άνεργία, τόν στρατό, τά σχολεία, την νεολαία, είτε τό "μέτωπο της ομαλότητας" θά συνεχίσει να εξοικονομεί την "ποιότητα" ενός πολιτικού κλίματος όπου οι στεναγμοί της εργατικής τάξης υπερχωρούνται από τούς κρωγμούς του μοκροαστικού συντηρητισμού".

Οι εργατικές κινητοποιήσεις ενάντια στο νομοσχέδιο για τις "κοινωνικοποιήσεις" και ειδικά τό άρθρο 4 ήρθαν να δώσουν μία (έστω στιγμιαία) ζωντανή εικόνα για τό τί σημαίνει τό πρώτο σκέλος αυτού του στοιχείου. Παράλληλα, βέβαια, ό τρόπος με τόν όποιο έκτονώθηκε όλο τό κόμμα διαμαρτυρίας ήθελε να επιβεβαιώσει ότι τό δεύτερο σκέλος παραμένει ή κυρίαρχη έκδοχή που καθορίζει τό σημερινό πολιτικό κλίμα.

Σε μία περίοδο όπου οι πολιτικές εξελίξεις περιόριζονται σε μία υποτονική διεκδικητική ένδα των κομμάτων για τό πρόσ τα που θά γείρουν έκλογικά οι δυσάρεσκείες που προκαλεί ή διαχείριση της κρίσης από τό ΠΑΣΟΚ, οι άπεργίες και οι διαδηλώσεις ενάντια στο άρθρο 4 έδωσαν μία άλλη γέυση. Αντί για την εξατομικοποιημένη δυσάρεσκεία, που δέν μπορεί να βρει άγωνιστική διέξοδο και για αυτό παθητικοποιείται, συντηρητικοποιείται, γίνεται πρόσφορο πεδίο για δημαγωγίες ή για την παράλυση που φέρνει ή άπογοήτευση φάνηκε έστω για λίγο μία άλλη προοπτική: Η μετατροπή της άναγκαιότητας σε μαζική κινητοποίηση, σε μαζικό ξεπέρασμα του ΠΑΣΟΚ από τά άριστερά, τό εμπλοκάρισμα της πολιτικής κατάστασης με τό να ξαναποκτίσει ό κόμος έμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, στους δικούς του άγώνες.

Φαίνεται ότι και μόνο ή σκέψη ότι οι κινητοποιήσεις για τό άρθρο 4 μπορούν να πάρουν μία τέτοια πολιτική διάσταση έκανε την "πολιτική ήγεσία του τόπου" να φρίξει. Γιατί κινήθηκε άμέσως για να ξαναφέρει την πορεία των εξελίξεων στα "όμαλά πλαίσια της ήπιότητας".

* Η Νέα Δημοκρατία, που όλο τό προηγούμενο διάστημα έμφανιζόταν με γραμμική "εξάλη" δεξιάς (όπου υποτίθεται ότι μόνο οι συμβουλές του Καραμανλή την συγκρατούσαν να μην δξύνει την αντιπολίτευση της), ξαφνικά άποφάσισε να δώσει μαθήματα ύπευθυνότητας: "Όχι άπεργίες, Σεβαστείτε τό νόμο έστω κι άν διαφωνείτε".

Τό παραμύθι ότι δήθεν ή δεξιά έχει εξαπολύσει "άχαλίνωτη ύπονομευτική έκστρατεία" για την άποστεθεροποίηση της κυβέρνησης της άλλαγής ξεφούσκωσε άπότομα και φάνηκε ό πραγματικός ρόλος της Ν.Δ. αυτή τή περίοδο: Στήριγμα της φιλοκαπιταλιστικής πολιτικής της κυβέρνησης και αντίβαρο στις πιέσεις της βάσης του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ.

* Τό ΚΚΕ από την μεριά του φρόντισε με κάθε τρόπο να μετατοπίσει την προοπτική των κινητοποιήσεων μακριά από την άμεσότητα των άπεργιών και να τις στρέψει στις έκλογές. Ταυτόχρονα, διέψευσε σε όλους τούς τόνους ότι ύπάρχει ρήξη ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ. Συγκεκριμένα: Από την άρχή τό ΚΚΕ θεώρησε σαν δοσμένο ότι οι κινητοποιήσεις τελειώνουν μόλις γίνει ή ψηφοφορία στην Βουλή. Παράλληλα, ή δήλωση Φλωράκη για έκλογές έδωσε καθαρά την εναλλακτική προοπτική (οι άπεργίες έρχονται και φεύγουν, ή ψήφος στο ΚΚΕ μένει). Έχοντας εξασφαλίσει μ' αυτό τόν τρόπο τόν " σωστό προσανατολισμό" Σ Ριζοσπάστης έδωσε κι αυτός με τή σειρά του τό σήμα για την έπιστροφή στην ήπιότητα. Η κάθετη άναμέτρηση ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ είναι επιδίωξη της δεξιάς και πρέπει να την άποφύγουμε. Ξεχάστε, λοιπόν, ποιοί ήταν άπεργόσπαστες την ώρα που άπεργούσατε και γυρίστε πίσω στον "άγώνα για την ένότητα των δημοκρατικών δυνάμεων".

Σίγουρα με τούς έλιγμούς του τό ΚΚΕ έμφανίστηκε σαν τό κόμμα που έκανε τό καθήκον κατά του νομοσχεδίου και κέρδισε πόντους σε σχέση με τ' άλλα κόμματα. Όμως τούς πόντους που κέρδισε τό ΚΚΕ, τό κίνημα τούς έχασε σε μέτρα και χιλιόμετρα.

* Τό ΠΑΣΟΚ, όσο κράτησε ή μόδα των κινητοποιήσεων έριξε όλη του την έμφαση στην άντιπαράθεση με "έπιχειρήματα" ρίχνοντας και τό πυροτέχνημα της πρώτης ζωντανής συζήτησης των κομμάτων στην τηλεόραση. Μετά την έκτό

νωση της κατάστασης χάρη στη στάση της Ν.Δ. και του ΚΚΕ τό ΠΑΣΟΚ έκτιμώντας προφανώς ότι οι άπώλειες που είχε άν' αυτή την ίστορία πήγαν προς τά άριστερά, βάλθηκε να διορθώσει τό άριστερό προσωπείο του προβάλλοντας άντιμονοπωλιακές και άντιμπεριαλιστικές περγαμηνές: Έποπτικά συμβούλια, φορέας για τις προβληματικές, νέες εξωφρενικές διαφωνίες για τις βάσεις, ύπονοούμενα ότι είναι άκόμα άνοιχτό τό θέμα ΕΟΚ.

Δέν χρειάστηκαν, όμως, πολλά πράγματα για να ξεφουσκώσει κι αυτή ή επίφειξη όψιμου φιλεργατισμού. Άίγες σκληρές κουβέντες από τόν ΣΕΒ και τόν Καραμανλή ήταν άρκετές για να άναδιπλωθούν οι "άριστεροί" καμματάρχες του ΠΑΣΟΚ και να φανεϊ για άλλη μία φορά πόσο ψεύτικες είναι οι έλπίδες όλων εκείνων που όνειρεύονται άριστερή πολιτική στηριγμένη στη συμμαχία μαζί τους.

Τά νομοσχέδια για τά έποπτικά συμβούλια και τις προβληματικές έπιχειρήσεις άνήκουν έτσι κι άλλιώς στην ίδια πολιτική με τό νομοσχέδιο για την κοινωνικοποίηση: την πολιτική του έξορθολογισμού, της έντατικοποίησης, της "άνόδου της παραγωγικότητας" πάνω στις πλάτες των εργατών. Η κυβέρνηση προσάθεσε προς στιγμήν να τό έμφανιση αντίθετα, σαν τρίξιμο δοντιών και έλεγχο στους βιομήχανους που τρώνε τά δάνεια και αφήνουν τις έπιχειρήσεις χρεωμένες. Ό ΣΕΒ διαμαρτυρήθηκε γιατί "συκοφαντείται ή ιδιωτική πρωτοβουλία" και "κρατικοποιείται ό ιδιωτικός τομέας". Τό άποτέλεσμα είναι ότι άκόμα και σε επίπεδο έντυπώσεων τό νομοσχέδιο δέν αφήνει άμφιβολίες σε ποιόν τρίζει τά δόντια. Αν κάποιος συνδικαλιστής άποκαλύψει (Πχ σε γενική συνέλευση του σωματείου του) στοιχεία που έχει μάθει από την συμμετοχή του σε έποπτικό συμβούλιο τιμωρείται με φυλάκιση! Οι "συνδικαλιστές" των έποπτικών πρέπει να ενημερώνουν τούς βιομήχανους για τούς τρόπους να άνέβει ή παραγωγικότητα των εργατών, πρέπει να γίνουν χαφιέδες των άφεντικών κι άν άρνηθούν ή άντιστρέψουν αυτό τόν ρόλο τιμωρούνται.

* Άκόμα πιο χοντρά προβοκάρισε την κυβερνητική "άριστερά" ό Καραμανλής. Η όμιλία του στις Σέρρες επιβεβαίωσε τις χειρότερες έκδοχές για τό μέχρι που φτάνουν οι έξουσίες του προέδρου της δημοκρατίας. Ουσιαστικά ό Καραμανλής διακήρυξε άνοιχτά ότι οι βασικές έπιλογές του έλληνικού καπιταλισμού βρίσκονται πάνω από τις έπιλογές, τή Βουλή και τις άλλαγές κυβερνήσεων και έχουν σαν θεματοφύλακα τόν πρόεδρο και τόν στρατό.

Η άπάντηση της παραδοσιακής άριστερας σ' αυτήν την διακήρυξη της κυβέρνησης ήταν κυριολεκτικά άξιοθρήνητη. Οι "σκληροί" ύπουργοί δέχτηκαν σιωπηλά τόν δημόσιο έξευτελισμό τους όχι μόνο από τόν Καραμανλή αλλά και από τόν Παπανδρέου που τάχτηκε άνοιχτά μαζί του. Η Αύγη έφτασε σε σημείο να στρέψει την κριτική της εναντίον τους γιατί "προκάλεσαν" τόν πρόεδρο. Ό δέ Ριζοσπάστης προσπάθησε να άποφύγει τό θέμα προβάλλοντας ένα άριστερό έπιχείρημα: "ή ούδέτερότητα του προέδρου της Δημοκρατίας είναι άστικός μύθος. Δέν είναι δυνατόν να ύπάρχει πρόεδρος πάνω από τάξεις και κόμματα". Πολύ ώραία. Και την ώρα που ό πρόεδρος δηλώνει άνοιχτά με ποιά τάξη είναι τό ΚΚΕ τί έχει να πει; Ότι του άναγνωρίζει τό δικαίωμα να έχει κι αυτός τις άποψεις του:::πραγματικός θρίαμβος της Δημοκρατίας...

Μέσα σ' όλες αυτές τις εξελίξεις άποκαλύφτηκε σε όλη της την έκταση ή άπομόνωση της επαναστατικής άριστερας από τούς εργατικούς χώρους. Ένώ χιλιάδες εργάτες κινηθήκαν σε άπεργίες και διαδηλώσεις, σε κανένα χώρο δέν έκανε αίσητή τή παρουσία της κάποια άριστερή συσπείρωση. Στις μεγάλες πορείες ή μαζικότητα του μπλόκ με τά κόκκινα πανώ ήταν μικρότερη και από τις συνιθεισμένες κινητοποιήσεις του "χώρου". Προφανώς ή άπομόνωση από τόν εργατικό χώρο δέν έχει μόνο την έννοια της φυσικής άπουσίας της επαναστατικής άριστερας από τά εργοστάσια, αλλά και την έννοια μιας ιδεολογικής στροφής από την εργατική τάξη πράγμα που είναι και τό χειρότερο. Τήν χαριστική βολή σ' αυτή την άπαράδεκτη εικόνα ήθελε να δώσει ή διάλυτική παρουσία της "Εργατικής Πληροφόρησης", που άποφάσισε ότι από τή στιγμή που τό σύνθημα "Νόμος είναι τό δικήο του εργάτη" φωνάζεται από τήν βάση του ΚΚΕ έχει γίνει ρεφορμιστικό και πρέπει να τό κοντράρει με τό σύνθημα "θάνατος στ' άφεντικά δεξιά και άριστερά".

Οι πολιτικές εξελίξεις ίσως να ξαναβρήκαν τόν ρουτινιακό ρυθμό τους με την έκτόνωση των κινητοποιήσεων, με τό καλοκαίρι που άρχισε, με την έλληνική Προεδρία στην ΕΟΚ που λειτουργεί "έθνοκοενωτικά". Όμως ή μάχη ενάντια στο νομοσχέδιο της κοινωνικοποίησης έδειξε πολύ καθαρά άπό που μπορεί να καλυφθεί τό "κενό άντιπολίτευσης" και που πρέπει να ρίξει τό βάρος των προπαθειών ή επαναστατικής άριστερας.

Κοινωνικοποίηση και άρθρο 4: ένα "καρόζο" και ένα "αμορζιδέρ" για την συνδικαλιστική χραιοκρατία

Οι μεγάλες διαδηλώσεις και άπεργίες τελείωσαν, ο άποητος άδως τού άρθρου 4 συνεχίζεται... Η ΓΕΕΕ "εαναολοκληρώθηκε" συμπληρώνοντας τήν κουτσουρωμένη από τές παρατήσεις διοίκηση με μερικους ΠΑΣΚίτες, και κάποια δεύτερα βιολι ά τής ΕΣΑΚ και τού ΑΕΜ.

Οι πολιτικές διαμάχες και δεύσεις έχουν από τότε άποκτήσει κάποιο στόχο: Ποίός θά μπορεί να κερδίσει τούς δυσσαρεστημένους τού ΠΑΣΟΚ που οι κλητοποιήσεις για τó άρθρο 4 έδειξαν ότι πράγματι ύ κέρχουν.

Σ' αυτό τó παζάρι έχουν βγει όλοι από τήν Ν.Δ. μέχρι τó ΚΚΕ (έο) τó δε ΚΚΕ έχει φορέσει τελευταία τ' άριστερά του (τουλάχιστον στά λόγια), έλπίζοντας να καρπωθεί αυτό κιά σέ μόνιμη βάση, ότι κινείται μέσα στόν έργατικό χώρο ένάντια στήν κυβερνητική πολιτική.

Ο έδιος δέ ό χώρος τής Κοινής 'Οφέλειας - άμεσα άντικείμενο τού νόμου για τήν "κοινωνικοποίηση" - έχει κηρύξει προς τó παρόν άνακωχή. Τó φθινόπωρο κιά θά δείξει

έάν ή "διάθεση" να μίν εφαρμοστεί ό νόμος θά είναι ή άρχή για κάποιους καινούργιους άγώνες.

Οι άπόψεις γύρω άπό τήν είναι αυτός ό νόμος, ήταν άπό τήν άρχή πολλές και κοινές. Άπό τήν μιά οι ρεφορμιστές, τόσο τού πολιτικού όσο και τού συνδικαλιστικού χώρου διχοτομούσαν τόν νόμο στό θετικό κομμάτι - τά περί "κοινωνικοποίησης" - και στό άρνητικό - ό άπεργοσπαστικός ρόλος τού άρθρου 4. Άπό τήν άλλη τόσο αυτή όσο και κάποια κομμάτια τής επαναστατικής άριστερας, έβλεπαν μιά στροφή δεξιά και μιά ασυνέπεια άνάμεσα σ' αυτόν τόν νόμο και στόν "δημοκρατικό" άντί 330.

Έτσι κάτω άπ' αυτούς τούς έντονα ιδεολογικούς σχηματισμούς, ήταν δύσκολο να ελδωθεί κι αυτός ό νόμος σάν ή έκσυγχρονιστική συνέχεια τού ΠΑΣΟΚ μέσα στό συνδικαλιστικό κίνημα. Μιά ακόμα δηλαδή προσπάθεια να μουν οι δροι για τή λειτουργία τής συνδικαλιστικής γραφαιοκρατίας όχι μόνο στά έργοστάσια (ό άντί 330) αλλά και στήν Κοινή 'Οφέλεια.

Οι ριζες της συνδικαλιστικής γραφαιοκρατίας

Τήν ιστορία τού συνδικαλιστικού κινήματος στήν Ελλάδα μεταπολεμικά, θά μπορούσε κανείς να τή χωρίσει σε τρεις βασικές περιόδους. Τήν περίοδο τών συνδικάτων - σφραγίδων και τού άπομαρξικοποιημένου συνδικαλιστικού κινήματος, τή περίοδο που μαζικοποιούνται τά σωματεία ένώ ταυτόχρονα ύπάρχει ό κρατικός συνδικαλισμός και τή σημερινή περίοδο που γίνεται προσπάθεια να στήριχτεί ό συνδικαλισμός σε μιά καινούργια συνδικαλιστική γραφαιοκρατία βγαλμένη και δεμένη με τούς έδιους τούς έργατικούς χώρους.

Η πρώτη περίοδος στήρίζεται σ' ένα έργατικό κίνημα διαλυμένο άπό τόν έμφύλιο πόλεμο και σε μιά οικονομική συγκυρία όπου κυριαρχούν οι μικρές μονάδες παραγωγής. Τά περισσότερα σωματεία ήταν σφραγίδες και όσα είχαν κάποια μαζικοποίηση δέν είχαν καμιά δύναμη διαπραγματεύσης με κράτος και εργοδότες.

Τό μοναδικό συνδικαλιστικό όργανο που είχε από τήν έξουσία ήταν ή ΓΕΕΕ που έλέγχονταν από τούς λεγόμενους "έγκάθετους" και έξαρτημένη και δεμένη άμεσα με τούς

κρατικούς μηχανισμούς και τήν ίδια τήν άσφάλεια.

Έτσι ή συνδικαλιστική γραφαιοκρατία μέχρι τές άρχές τού 60 στή κλειοφθρία τής στήριξε τή δύναμή της μόνον με τή στήριξη της τούς κατασταλτικούς μηχανισμούς τού κράτους και τούς νόμους που τής άναγνώριζαν και τής έξασφάλιζαν αυτή τήν έξουσία. Ό περιβόητος νόμος 3239/55, που έχει ύποσχεθεί ότι θά καταργήσει τó ΠΑΣΟΚ, έδινε τó δικαίωμα να ύπογράψει συλλογική σύμβαση μόνο ή κιά "άντιπροσωπευτική όργάνωση" τών εργατών. Και σάν τέτοια έκελευ τήν περίοδο έμφανίζονταν μόνο ή ΓΕΕΕ. Άρα όποιαδήποτε άλλα σωματεία ήταν ή διακοσμητικά ή περιορίζονταν να ακολουθήσουν τά συμφωνημένα.

Αυτή ή περίοδος τελειώνει στις άρχές τού 60 όπου συμβαίνουν δύο βασικές αλλαγές. Άπό τήν μιά ύπάρχει οικονομική άνάπτυξη μ' άντίσταση μαζικοποίηση διαφόρων κλάδων (ίδιωτικών και δημόσιων), και από τήν άλλη άναπτύσσεται γοργά ένα νέο έργατικό κίνημα. Η κυβέρνηση τού κέντρου τó 64 κάνει τές πρώτες

Συνεχεια σελ. 4

"Κοινωνικοποίηση" και συνδι-

Συνέχεια από βελ. 3
προσπάθειες να εκσυγχρονίσει τη δομή του συνδικαλιστικού κινήματος αναγνωρίζοντας τις αλλαγές που ήδη συμβαίνουν. Σ' αυτή τη προσπάθεια πρωτοστατούν Παπαγεωργίου, Καρακίτσος, Αλευράς κ.ά. που θα τους ξαναβρούμε να συνεχίζουν την ίδια προσπάθεια μετά το 74 επί Ν.Δ.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ
'Η απόπειρα αυτή που σπάει με τη χούντα του 67 ξαναρχίζει από την κυβέρνηση της Ν.Δ. Κι αυτή τη φορά ακόμα πιο επιταχτικά εξ αιτίας των αλλαγών που έχουν εν τω μεταξύ γίνει.

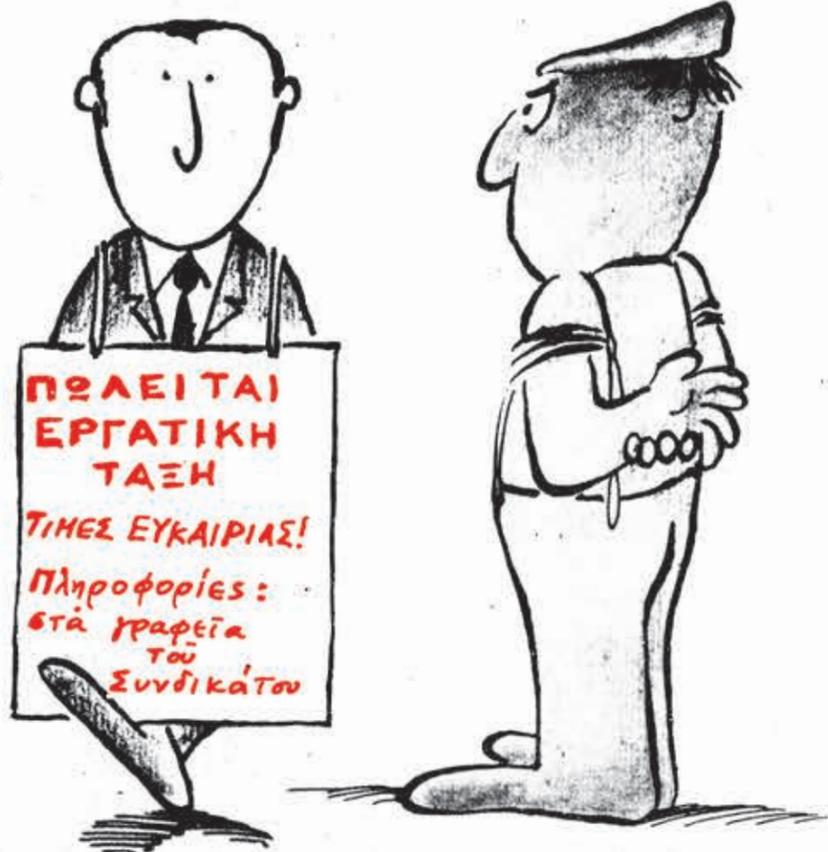
Από την μια έχουν αναπτυχθεί νέοι κλάδοι παραγωγής που άπασχολούν πάρα πολλούς εργάτες (ηλεκτρικά, πλαστικά, αυτοκίνητα, ναυπηγεία κ.ά.), και από την άλλη το ίδιο το εργατικό κίνημα μέσα σε μία περίοδο έκρηξης, κατοχυρώνει δικές του μορφές οργάνωσης. (τά εργοστασιακά σωματεία, ο συντονισμός του κλάδου).

Σ' αυτή τη περίοδο ήταν αδύνατο να στηριχτεί οποιουδήποτε κρατικός μόνο στη λειτουργία κάποιων εγκαταστάσεων της ΓΣΕΕ. 'Η κατάσταση θα δόγουμε, αν συνεχίζονταν όπως προηγούμενα στο παραμερισμό της καλιές ΓΣΕΕ και στη δημιουργία μιας καινούργιας χωρίς καμιά δυνατότητα πιά της Ν.Δ. να νικηθεί τής εξελίξεις.

Μερές σ' αυτό τον κίνδυνο αποφάσισε να καίξει σε δύο επίπεδα η κυβέρνηση. 'Από τη μια στην διατήρηση του κρατικού συνδικαλισμού δευσέ τελική ανάλυση ο Έλεγχος πάνω στο συνδικαλιστικό κίνημα θα εξασφάλιζονταν με νόμους, δικαστικές αποφάσεις, κατασταλτικά μέτρα κι ένα σурετό "διορισμένων" κύρια στην ΓΣΕΕ αλλά και σε διάφορα άλλα σωματεία σφραγίδες. Κι απ' την άλλη αναγνώρισε και κατοχύρωσε το συνδικαλισμό διαφόρων κλάδων που ήδη είχε γίνει πιά κατάσταση. 'Ο περίφημος νόμος 330 ήταν κύρια προσκαίθεια προς αυτή την κατεύθυνση. Πέρα απ' τον κατασταλτικό του χαρακτήρα με το κτύπημα του εργοστασιακού συνδικαλισμού και την απαγόρευση των αυθόρμητων άπεργιών, ταυτόχρονα αναγνώρισε σαν "αντιπροσωπευτικά" όργανα τάκλαδικά σωματεία και τής δημοσπουδές και κατοχύρωσε το δικαίωμά τους να κηρύξουν άπεργία και να υπογράψουν συλλογικές συμβάσεις.

'Η κύρια δύναμη σ' αυτούς τους κλάδους ήταν η ΕΣΑΚ και δευτερευόντως η ΠΑΣΚΕ. Γιά αυτό πέρα από τή διαμαρτυρίες της γιά τήν "αντιδημοκρατικότητα" του νόμου 330, η ΕΣΑΚ κούταξε άμεσα να έκωφεληθεί απ' αυτόν και να γίνει η κύρια πολιτική δύναμη του μί "κρατικοποιημένου" συνδικαλισμού.

Αυτό όπως ήταν φυσικό της έδω-

σε και τήν δυνατότητα να μετατραπεί στο κύριο συνομιλητή της διορισμένης ΓΣΕΕ που άλλοτε πίεζε και άλλοτε εξαργύρωνε διάφορες ύποχωρήσεις της.

'Ετσι σ' αυτή τη περίοδο διαμορφώνεται μία νέα συνδικαλιστική γραφειοκρατία, παράλληλα με τους διορισμένους του κρατικού συνδικαλισμού που στηρίζει τή δυναμική της στην άμεση σχέση της με τή εργασία και κίνημα, τόσο λόγω προέλευσης της όσο και πολιτικής της δύναμης μέσα σ' αυτό.

'Η αρχικά μεγάλη δύναμη του ΚΚΕ μετά από τή πολιτικό δυναμισμό του ΠΑΣΟΚ μειώνεται και έτσι η σκυτάλη περνάει στη ΠΑΣΚΕ. Τά συνδικαλιστικά στελέχη της ΠΑΣΚΕ μέσα στους διάφορους χώρους, ελναι αυτά που τή σημερινή περίοδο στηρίζουν τή πολιτική του ΠΑΣΟΚ στις αλλαγές και στον εκσυγχρονισμό του συνδικαλιστικού κινήματος.

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΚΟΙΝΗ ΩΦΕΛΕΙΑ

'Ο συνδικαλισμός στη Κοινή 'Αφέλεια είχε ένα ιδιαίτερο πάντα βάρος στο εργατικό κίνημα, ακόμα κι όταν τά άλλα σωματεία είχαν διορισμένες διοικήσεις. Αυτή η διαφορά γιά κάποιους μπορεί να εξηγηθεί σαν τή άποτέλεσμα του "συντεχνιακού" χαρακτήρα αυτών των κλάδων και γιά άλλους σαν η εργατική αρ-

στοκρατία που της αναγνωρίζονταν αυτό τή προνόμιο.

Και οι δύο άποψεις, που εύτυχώς μετά τής κινητοποιήσεως του άρθρου 4, δεν ακούγονται πιά τόσο συχνά (αντίθετα τώρα μιλάνε γιά τούς "κοινωνικούς προλετάριους" των τρακετών...) ξεχνάνε τόσο ιστορικά όσο και σήμερα τή ιδιαίτερη εξέλιξη της Κοινής 'Αφέλειας στην 'Ελλάδα.

Στή δεκαετία του '50 υπήρξε μία τρομακτική ανάπτυξη αυτού του κρατικού τομέα λόγω των μεγάλων "έθνικοποιήσεων" που έγιναν. 'ΗΔΕΗ γίνεται η βασική εταιρία ηλεκτρικού ρεύματος και κλέννει διάφορες μικρές τοπικές επιχειρήσεις (κύρια ιδιωτικές). Οι επιχειρήσεις έπικαινωνιών, συγκοινωνιών, ύδρευσης κέρνάνε από τούς Γάλλους και 'Αγγλους που μέχρι τώρα τούς έμμεταλλεύονταν στο έλληνικό κράτος.

Τό ίδιο έχει αρχίσει να συμβαίνει και με τής τράπεζες που παύουν πιά να ελναι ιδιοκτησίες των μεγάλων όνομάτων (άμεσα δεμένες με κάποιες συγκεκριμένες βιομηχανίες) και μετατρέπονται σε ιδρύματα μέσα από τά όποια τή κράτος περνάει πιά τήν πιστωτική του πολιτική.

Αυτή η μεταβολή που έγινε σ' όλους αυτούς τούς κλάδους που σήμερα ανήκουν στην Κοινή 'Αφέλεια, είχε σαν συνέπεια τήν αύξηση της άπασχόλησης σ' αυτό τον τόμεί. 'Εάν κάποιος συγκρίνει τήν Κοινή 'Αφέ-

λεια εκείνης της περιόδου με τόν βιομηχανικό τομέα θα δει ότι η άπασχόληση σ' αυτή ήταν συγκριτικά μεγαλύτερη.

'Η άπότομη μαζικοποίηση αυτών των κλάδων, ή σχετική εξασφάλιση άέναντι σε άπολύσεις, κλεισίματα, ή άντιμετάπιση ενός κοινού εργοδότη-κράτος, δημιούργησε τής συνθήκες γιά τήν συνδικαλιστική οργάνωση αυτών των χώρων. 'Ετσι ακόμα κατή περίοδο που τή ύπόλοιπο εργατικό κίνημα ήταν διαλυμένο οι εργαζόμενοι στην Κοινή 'Αφέλεια είχαν τήν δική τους συνδικαλιστική έκπροσώπιση.

Σ' αυτό τή σημείο χρειάζεται να γίνουν δύο παρατηρήσεις. 'Η μία σχετίζεται με τή στάση του ίδιου του κράτους, που σε μία περίοδο άνοικτής καταστολής προσέπλησε πολλές φορές να διαλύσει αυτό τόν συνδικαλισμό (δικαστήρια, συλλήψεις, διορισμοί κά). 'Η δεύτερη ελναι δεμένη με τήν φύση αυτού του συνδικαλισμού που προσδιορίζεται κύρια από δύο στοιχεία. Τό ένα ελναι η στραματοποίηση μέσα σε επιχειρήσεις της Κοινής 'Αφέλειας (από τή έπισημοποιημένη-διευθυντική προσωπική μέχρι τούς εργάτες) και τή δεύτερο η βασική δομή του αναγνωρισμένου συνδικαλισμού που εκείνη τή περίοδο ήταν μόνο η δημοσπουδία (ή μόνη που θα μπορούσε να έκπροσωπήσει και να υπογράψει συλλογική σύμβαση γιά τόν κλάδο).

Αυτός ο συνδυασμός έδωσε τήν δύναμη μέσα στην Κοινή 'Αφέλεια κύρια στο άνωτερο ιεραρχικά προσωπικό (τμηματάρχες, διευθυντές, έπισημοποιημένο προσωπικό) άπ' όπου προήλθαν και οι βασικοί συνδικαλιστές αυτού του χώρου. Αυτό καθόρισε όχι μόνο τήν ιδεολογία που έπικράτησε (κοινωνικό λειτουργήμα, πύσιμο έννός δικαιότερου κράτους, κά) αλλά και τή γραφειοκρατική δομή τού συνδικαλισμού. 'Ετσι τά επί μέρους σωματεία-όπου αυτά υπήρχαν- μέσα στον ίδιο χώρο δεν είχαν παρά μόνο διακοσμητικό χαρακτήρα. Πράγμα που έχει άφήσει άκόμα και σήμερα τά σημάδια του στους περισσότερους κλάδους. (ΟΤΕ, ΕΑΤΑ, ΔΕΗ κά).

Τό άποτέλεσμα αυτής της ανάπτυξης και της σχετικής άνεξαρτησίας του συνδικαλισμού στην Κοινή 'Αφέλεια άέναντι σφό κράτος, έδωσε τή δύναμη στους συνδικαλιστές της τού σσ στην περίοδο της κυβέρνησης Κέντρου όσο και πολύ περισσότερο μεταχουντικά να καίξουν ένα ιδιαίτερο ρόλο στις αλλαγές του συνδικαλιστικού κινήματος.

Πρωτοστάτησαν στις αλλαγές και τόν εκσυγχρονισμό τού συνδικαλισμού, επάνδρωσαν τά κόμματα που ύπόσχονταν τή κράτος δικαίου (άκόμα και τήν Νέα Δημοκρατία στην αρχική της περίοδο, πολύ πιά μαζικά όμως τή ΠΑΣΟΚ), άντέδρασαν και συγκροούστηκαν όταν τή κράτος πήγε να περιορίσει κι αυτή τή σχετική τούς άνεξαρτησία (άκόμα και επί ΠΑΣΟΚ).

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Κατω τα Χέρια από τις άπεργίες

Φυλλάδιο που κυκλοφόρησε η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ γιά τής άπεργίες στις συγκοινωνίες

Η επεμβαση του ΠΑΣΟΚ

Τό ΠΑΣΟΚ όχι μόνο ήθελε αλλά και μπορούσε (αντίθετα από τήν Νέα Δημοκρατία) να ένισχύσει ένα συνδικαλισμό που ή δύναμή του δένστηρίζονταν στο ότι ήταν εξάρτημα τού κράτους αλλά αντίθετα στη σχέση "έκπροσώπισης" που είχε με τούς μαζικούς χώρους.

Γιά τή ΠΑΣΟΚ ήταν καθαρό ότιμόνο ή ανάπτυξη μιας συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας στηριγμένης στους χώρους μπορούσε να άντιμετωπίσει τήν καινούργια κατάσταση. 'Η έμπειρία του εργοστασιακού συνδικαλισμού τήν προηγούμενη περίοδο ένισχυσε μία τέτοια άποψη. 'Ο 330 προσέπλησε να βγάλει ούσιαστικά στην παρανομία τόν συνδικαλισμό σ' αυτούς τούς χώρους, κι έτσι οι μόνες άπεργίες που μπορούσαν να ξεσπάσουν ήταν άγριες κι άνεξέλεγχτες. Πόσες φορές δεν βρέθηκαν άκόμακαί στελέχη της ΠΑΣΚΕ στα διάφορα εργοστάσια (πχ. Πίτσος) να σέρνον-

ται στα δικαστήρια γιατί σαν μέλη τού σωματείου ύποστήριξαν τήν άπεργία.

'Ο άντι-330 που ψηφίστηκε πέρι-θέλησε να σταματήσει αυτήν άκριβώς τήν κατάσταση και να νομιμοποιήσει τόν συνδικαλισμό μέσα στο βιομηχανικό χώρο. 'Ηταν άλλωστε ο μόνος τρόπος γιά να μπούν τά πλάσια μέσα στα όποια θάπρεπε αυτός να κινηθεί.

'Ετσι απ' τή μία αυτός ο νόμος κατοχυρώνει διάφορα συνδικαλιστικά δικαιώματα όπως τής άπεργίας, τής "άπλης" αναλογικής -τουλάχιστον γιά τής παρατάξεις των μεγάλων κομμάτων- τής συμμετοχής στα δευτεροβάθμια όργανα κά. 'Από τήν άλλη βγάλει παράνομες εκείνες τής μορφές που "δυναμιτίζουν" (σικ λέξη της εποχής) τής συνεργασιακές σχέσεις με τήν εργοδοσία (σύγκρουση και βρίσιμο τού εργοδότη, έμπόδιο στους άπεργοσπαστες, άπεργίες

Καπιβουλια γραφειοκρατλια

συμπάρτασης κ).
Για την εφαρμογή αυτού του νόμου το ΠΑΣΟΚ στηριζόταν σε δυο βασικά πράγματα. Το ένα ήταν η δική του δύναμη μέσα στους χώρους. Το δεύτερο ήταν η οικονομική κρίση που όχι μόνο δημιουργούσε άβεβαιοτητα μέσα στους ίδιους τους εργάτες, αλλά ταυτόχρονα συμπάρτασμάς ζι ΠΑΣΚΕ και ΕΣΑΚ πάνω στην "αδυναμία" διεξόδου.

Όμως τα πράγματα δεν δούλεψαν όπως τα λογάρισε η κυβέρνηση. Και οι δυσκολίες εμφανίστηκαν πλο έντονα στον κατ'έξοχήν προνομιακό χώρο της ΠΑΣΚΕ, την Κοινή 'Αφέλεια. Έκει τα προβλήματα έντοπίστηκαν σε δυο επίπεδα. Από την μιά στην δυσκολία που αντιμετώπισε η κυβέρνηση να επιβάλει τα μέτρα λιτότητας που ήθελε. Κι από την άλλη στο σπάσιμο της συμμαχίας των συνδικαλιστικών παρατάξεων καθώς και στην αντίδραση που συνάντησε η ΠΑΣΚΕ στο έσωτερικό της.

ΚΟΙΝΗ ΦΩΣΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η Κοινή 'Αφέλεια μαζί με ολό τον δημόσιο τομέα έγινε τό προνομιακό πεδίο περικοπών τόσο για τή Ν.Δ. όσο και για τό ΠΑΣΟΚ. Μολονότι δεν μπορούσαν να προχωρήσουν σε απολύσεις λόγω μονιμότητας (που κι αυτό έχει μετέ σε άμφισβήτητη πρόσφατα) προσπάθησαν να μειώσουν τά έξοδα για μισθούς με άλλους τρόπους: στάματησαν τές καινούργιες προσλήψεις πρόλη τήν μείωση του άριθμού των εργαζομένων, έπέβαλαν ρυθμούς παραγωγής των ιδιωτικών επιχειρήσεων και προσπάθησαν να μεγαλώσουν τό ώρARIO (ή άπεργία των τρακευτικών τό καλοκαίρι το880).

Τό ΠΑΣΟΚ προχώρησε ακόμα περισσότερο αυτή τήν έπίθεση καταργώντας ουσιαστικά για μιά μεγάλη περίοδο τές συλλογικές συμβάσεις για τούς κλάδους της Κοινής 'Αφέλειας. Αρχικά με τήν ύπόσχεση του ένιαό ου μισθολόγιου που ποτέ δεν εφαρμόστηκε (έδώ οι εργαζόμενοι του ΕΑΣ καλεύουν τόσο καιρο για έξζωση με τόν ΗΠΑΠ και δέν τούς αφήνουν) κι άργότερα με τήν άπαγόρευση των αύξήσεων για όλους τούς εργαζόμενους.

Οι κατακτήσεις των εργαζομένων που εξαφανίζονταν και ή βεβαιότητα της μη άπόλυσης, έβαλαν τούς εργαζόμενους της Κοινής 'Αφέλειας στην πρωτοπορία των αγώνων επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ. Όχι μόνο οι τράπεζες και οι συγκοινωνίες, αλλά ακόμα και ή ΔΕΗ (τεχνικός) ή ΕΛΤΑ (διανομείς) ΟΤΕ (τηλεφωνήτριες) κατέβηκαν σε άπεργία μολονότι τά σωματεία τους έλέγχονταν από τήν ΠΑΣΚΕ ή τό πολύ πολύ από τήν συμμαχία ΠΑΣΚΕ και ΕΣΑΚ.

Οι κινητοποιήσεις αυτές έδειξαν και τές αδυναμίες της νέας συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας να λειτουργήσει μέσα στα πλαίσια της κυβερνητικής πολιτικής.

Οι δεσμοί με τήν βάση άπ'όπου προέρχονταν ήταν άκόμη πολύ υψοί

για να τούς άγνοήσει. Από τήν άλλη ή συμμαχία του μετώπου των τριών παρατάξεων ΕΣΑΚ-ΑΕΜ-ΠΑΣΚΕ διασπάστηκε. Τό αντίθετο μέτωπο της προηγούμενης περιόδου δεν ύπήρχε πια για να τές κρατήσει μαζί.
Σ'αυτή τήν διάσπαση έπαιξαν ρόλο και οι "άνεξάρτητοι" συνδικαλιστές του χώρου που είναι μιά κατηγορία άρκετά αναπτυγμένη στην Κ.Α. Σάν κατηγορία έχει τές ρίζες της στο τρόπο ανάπτυξης του συνδικαλισμού στην Κ.Α και στην δύναμη που αυτή ελχε. Πολιτικά μολονότι άρχικά βρισκόταν γύρω από τό ΠΑΣΟΚ ά ιδεολογικά έχουν πολλά να σημετα μ'αυτό από μιά στιγμή και κέρα άρνήθηκαν να μετατραπούν σε άπλους μεταβιβατές της γραμμής του στον εργατικό χώρο. Οι αντίδρασεις τούς (σάν άποτέλεσμα και των πιέσεων της βάσης) ήταν άρκετές να δημιουργήσουν ρήγματα τόσο στη συμμαχία των παρατάξεων όσο και με σε στην ίδια τήν ΠΑΣΚΕ.

"ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ"...

Με όλη αυτή τήν προηγούμενη έμπειρία και με τήν έξαιρετική κατάσταση που παρουσιάζει ή Κ.Α, κατέβησε τό ΠΑΣΟΚ στην Βουλή τόν καινούργιο νόμο για τήν "κοινωνικοποίηση" Δέν είναι αντίθετος τού άντι-330, όπως ύποστηρίζουν πολλοί, βλεποντάς τον λιγότερο προοδευτικό αλλά συγκριμνοποιοήση στις άνάγκες του συνδικαλισμού στο χώρο

της Κ.Α.
Γιαυτό άλλωστε ή πρώτη παρατήρηση που πρέπει να γίνει είναι ότι αυτός ο νόμος δεν έχει ένα προοδευτικό και ένα αντιδραστικό κομμάτι αλλά είναι ένα ένυμιο σύνολο. Με τό πρώτο μέρος τήν συμμετοχή των συνδικαλιστών στην διοίκηση των επιχειρήσεων-δένει ένα μεγαλύτερο ρόλο άπ'ότι μέχρι τώρα στην συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Όχι με τό διορισμό ενός πρώην συνδικαλιστή σε ύποδιοικητή (π.χ Αμαλός) αλλά με τήν συμμετοχή ύπό τήν ιδιότητα του συνδικαλιστή στον έλεγχο και στον προγραμματισμό της επιχείρησης. Έτσι κάνει άνούγραμμα προς τά ιδεολογικά αυτοδιαχειριστικά όράματα διαφόρων συνδικαλιστών του χώρου της Κ.Α.

Με τό δεύτερο μέρος -δηλαδή τό άρθρο 4- προσπαθεί να πετύχει δυο πράγματα. Από τήν μιά να άποδεσμεύσει τήν συνδικαλιστική γραφειοκρατία από τές πιέσεις της βάσης και από τήν άλλη να μεγαλώσει τόν άπεργοαστισμό της ΠΑΣΚΕ έκει που είναι άκόμη οίκτηρη μωοφηρία.

Έτσι κάνει σχεδόν άδύνατη τή κήρυξη άπεργίας στα πρωτοβάθμια σωματεία της Κ.Α (ΗΠΑΠ, τηλεφωνήτριες του ΟΤΕ, μεμονομένες τράπεζες) Η διαδικασία που χρειάζεται 50+1, μυστική ψηφοφορία, τούς μόνους που εύνοουν είναι τούς γραφειοκράτες που δεν θέλουν άπεργία.

Για τές όμοσπονδίες (έκει που δέχτηκε τήν τροποποίηση για τήν κήρυξη της άπεργίας από τό ΔΣ) καθιερώνει τό δικαίωμα του 10% των μελών όποιουδήποτε πρωτοβάθμιου να σταματήσει τήν άπεργία, στο χώρο του, και σε περίπτωση που δεν σταματήσει, ή άπεργία κηρύσσεται παράνομη. (ένεργοποιούνται έξανά τά δικαιτήρια και κοινωνικοποιείται ή άπεργία.)

Η δεύτερη παρατήρηση είναι ότι μολονότι τό κέραμα αυτού του νόμου φαίνεται σαν νίκη του ΠΑΣΟΚ στην προσπάθειά του να έλέγξει τή κατάσταση τή Κ.Α στην πραγματικότητα δείχνει και τούς περιορισμούς μιάς τέτοιας προσπάθειας. Παρόλη τήν ιδεολογική και πολιτική του έπιροή μέσα σ'αυτό τόν χώρο και είδικώτερα στα στελέχη του, παρόλα αυτά δεν μπόρεσε να διαλύσει μιά συνδικαλιστική πρωτοπορία που εχει ή Κ.Α. Αλλά αντίθετα ήρθε σε σύγκρουση μαζί της, πράγμα που μπορεί να επηρεάσει και τήν εφαρμογή του νόμου στο μέλλον.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ;

Η εξέλιξη από δω και μπρός είναι άγνωστη. Μιά καθαρότερη εικόνα για τό τι θα συμβεί στους διάφορους κλάδους της Κ.Α θα ύπάρχει τό φθινόπωρο.

Έδώ μπορεί κάπως να δώσει κανεύς μερικά στοιχεία από τήν κατάσταση που διαμορφώθηκε μετά τήν ήψηση του νόμου. Η ΕΣΑΚ προσπάθησε να χρησιμοποιήσει τές κοινωνικοποιήσεις προς δύο κατευθύνσεις. Από τήν μιά να κερδίσει

θέσεις στην αναανεμένη ΓΣΕΕ (πράγμα που δεν τό κατάφερε) και από τήν άλλη να μετατρέψει σε έκλογική έπιτυχία (στο συνδικαλιστικό έπίπεδο) τά κέρδη που ή άντικαράθεση με τό ΠΑΣΟΚ της έφερε. (οι συμμαχίες με τήν Ζερβάκη στην Εθνη είναι ένα στοιχείο)

Τό ΚΚΕ (ΕΣ) κέρα από τήν σύγκρουση στο γενικό πολιτικό έπίπεδο (είναι τό ΠΑΣΟΚ άπεργοαστισκό ή όχι; ύδου ή άκορία). Από συζήτηση στην Αυγή, προσπαθεί να στρέψει τώρα όλη τήν προσπάθεια στο θέμα της κοινωνικοποίησης (πότε είναι ουσιαστική και πότε όχι) και να έλκίζει ότι τόν άπεργοαστισμό του άρ. 4 μπορεί να τόν ανταλλάξει με κάποιες θέσεις στα ΔΣ της Κ.Α. και στα έποπτικά συμβούλια.

Αλλά όλες αυτές οι ύπεφυγές, ψευτοδιαμάχες και μαγειρέματα θα δοκιμαστούν καλύτερα τό φθινόπωρο. Η Οικονομική κατάσταση άπ'ότι άρχισε να φελλίζει και ή 'Αρσενική δεν φαίνεται ότι θα έκασοποιήσει τούς έτεροχρονισμούς του φθινοπώρου. Αντίθετα τόσο για τές εργαζόμενους όσο και στην βιομηχανία προβλέπεται ακόμα μεγαλύτερο σφίξιμο. Τό ώρARIO είναι από τά πρώτα (τά σαββατοκύριακα στην ΠΥΡ ΚΑΑ τείνουν να μονομοποιηθούν). Τό ροκάνισμα της μονιμότητας (με διάφορους τρόπους) μπορεί να είναι περόμενο. Ηδη με 2500 ύπογραφές οι εργαζόμενοι στον ΕΑΣ άπαιτούν έδω και δύο μήνες Γενική Συένευση άπ τό τό Πασθικό ΔΣ. Αυτές θα είναι οι μόνες πραγματικές πιέσεις που μπορούν να εξαναγκάσουν τούς διάφορους συνδικαλιστές να άψηφίσουν τό νόμο και να προχωρήσουν σε άπεργία. Χωρίς φευτική αίσιοδοξία για τό φθινόπωρο, μπορούμε να ποίμε ότι οι εργαζόμενοι στην Κοινή 'Αφέλεια έχουν μέχρι τώρα άνεσταθεί στο ΠΑΣΟΚ με μ'γαλύτερη δύναμη άπ ότι οι κοινυλοφόροι που τούς κατηγορούν για "συτεχνιακή" συένευση και για "εργατική άριστοκρατία"

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Φυλλάδιο που κυκλοφόρησε ή ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ για τές κινητοποιήσεις ένάντια στο νομοσχέδιο της κοινωνικοποίησης

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΜΕΘΩ ΚΙ ΕΞΩ ΑΠ' ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΩΝΕΣ

= ΑΝΑΠΤΥ = ΣΤΑΣΙΜ

Ένα μεγάλο ερώτημα υπάρχει σήμερα μέσα στο κίνημα για το στρατό, στις επιτροπές πολιτών τόσο στην Αθήνα όσο και στην επαρχία, και βέβαια στις επιτροπές στρατιωτών ναυτών σμηνιτών. Η "μπόρα" που κόντευε να "σαρώσει" διαλύοντας το κίνημα για το στρατό, οι αλληλέγγυες συκοφαντικές εκστρατείες του Τύπου, του υφυπουργού Αμυνας, οι προβοκάτσιες και η λασπολογία σε βάρος των επιτροπών μέσα στους στρατώνες και τα καράβια, ανήκουν πια στο παρελθόν. -ενοείται το πρόσφατο-. Όμως τα σημάδια τους δεν έχουν σβύσει. Ακόμα και σήμερα, μέσα στο νέο κλίμα που διαμόρφωσε η δυναμική πρωτοβουλία των υπερευαίσθητων στρατοκρατών και η αξιοποίηση της παρουσίας της από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, το ερώτημα "πώς πάμε παρακάτω" δεν έχει απαντηθεί.

Η συζήτηση που έχει ανοίξει μέσα σ'όλο το κίνημα για να λυθεί το ζήτημα τακτικής είναι σίγουρα η μοναδική εγγύηση για να αρχίσουν να δίνονται κάποια στοιχεία απάντησης.

Σημαντικά γεγονότα σ'αυτή την κατεύθυνση ήταν από τη μία το διήμερο συζήτησης που οργάνωσε η Επιτροπή για το Στρατό με τη συμμετοχή συντρόφων από άλλες πόλεις. Από την άλλη, μία σειρά εκδηλώσεις

που έγιναν αυτό το διάστημα στην επαρχία ίσως διαγράφουν ένα προσανατολισμό για το που πρέπει να αναζητηθεί η διέξοδος αυτή τη περίοδο. Κι αυτό γιατί κινούνται αρκετά πέρα απ'τή λογική της αυτοσυγκράτησης και αυτοπεριορισμού της πολιτικής μας δράσης, λογική που προσωρινά οδήγησε το κίνημα στην αδράνεια μπροστά στην επιθετική πρωτοβουλία κυβέρνησης και στρατοκρατών.

Η προσπάθεια ν'ανοίξει μία συζήτηση σε Πανελλαδικό επίπεδο ανάμεσα στις επιτροπές πολιτών, ώστε να αναπτυχθούν κάποιοι προβληματισμοί για τη τακτική μας αυτή τη περίοδο ήταν σίγουρα αξιόλογη. Όμως φάνηκε ότι η εκπλήρωση ενός τέτοιου στόχου απαιτεί μεγαλύτερες προϋποθέσεις απ'την απλή ευχή να γίνει πραγματικότητα.

ΤΟ ΔΙΗΜΕΡΟ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Σάν ιδέα προτάθηκε στη συγκέντρωση της 9 Απριλίου στο Ακροπόλ, και συνοδεύταν από την πρόταση της επιτροπής Θεσσαλονίκης για μία "Πανελλαδική Μέρα εκδηλώσεων για τους Στρατιώτες".

Η ίδια η συζήτηση με δυσκολία μπορεί να χαρακτηριστεί σαν τό άλμα-πού μάς είναι αναγκαίο-μετά τη καθίζηση των τελευταίων μηνών. Δύσκολα ξεπερνούσε τον διάλογο που αναπτύχθηκε όλο αυτό τον καιρό. Ίσως ήταν βέβαια μία προσπάθεια από τις διάφορες συγκρουόμενες απόψεις να ξαναβάλουν αυτονόητα τις αντιρρήσεις-κύρια- και από την άλλη κάποιες προτάσεις πρακτικές.

Πανελλαδικός Συντονισμός: Πώς; Προβλήματα όμως δεν υπήρχαν μονάχα σε σχέση με κάποιες απόψεις που εκφράστηκαν- και είναι θετικό να υπάρχουν γιατί αντανάκλουν τη ζωντάνια και τις αντιφάσεις ενός κινήματος- αλλά και προτού καν αρχίσει η συζήτηση. Κάποια αιτιολογία για την απουσία συντρόφων από τις τουλάχιστον δώδεκα πόλεις που υπάρχει δραστηριότητα για το στρατό, δεν μπορεί να αποδοθεί απλά σε δυσκολίες επαφής και γενικά τεχνικά προβλήματα. Είτε το θέ-

λουμέ είτε όχι, σήμερα η επιτροπή Αθήνας είναι αυτή που μπορεί να δίνει μία κεντρικότητα στη δουλειά σε Πανελλαδικό επίπεδο. Είναι αυτή που παίζοντας ένα ρόλο διαρκούς πρωτοβουλίας μπορεί να πυροδοτεί ενέργειες και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Η αδυναμία της απ'την άλλη μπορεί να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα που μεταφράζονται μερικές φορές σ'αμφισβήτηση του πολιτικού της κύρους. Τέτοιες κριτικές ειδικά για την αδράνεια μέσα στο "κλίμα της προβοκάτσιας" ακούστηκαν άπειρες. Απ'την άλλη παραδείγματα τού να μην προχωράνε δραστηριότητες στην επαρχία λόγω αδυναμίας της "Επιτροπής Αθήνας" υπάρχουν (ή αδυναμία εννοείται ότι πηγάζει από την αδυναμία πολιτικής εκτίμησης των δυνατοτήτων μας στην συγκεκριμένη συγκυρία). Λέγοντας αυτά, δεν υπάρχει πρόθεση διεκδίκησης του "πρώτου λόγου" για χάρη της επιτροπής Αθήνας, απλά διαπίστωση των συνεπειών που έχει ή σημερινή θέση της επιτροπής σε σχέση με πρωτοβουλίες που δεν ξεκινάνε άμεσα απ'αυτήν. Π.χ. όταν "εκτιμάει" η επιτροπή Αθήνας ότι βαρύ και ασήκωτο τό φορτίο της επιθετικής στάσης ΠΑΣΟΚ-στρατοκρατών και πρέπει να κάνουμε κράτη, πώς θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα-χωρίς ενδοιασμούς βέβαια- η πρόθεση να γίνει εκδήλωση απάντησης από δυνάμεις που δρουν στη Αλεξανδρούπολη. Από μία τέτοια σκοπιά βλέποντας τη προσπάθεια Πανελλαδικού συντονισμού, δεν μπορούμε να θεωρούμε το πρόβλημα τεχνικό, αλλά δεμένο με την πραγματική κατάσταση του κινήματος.

Η ίδια η συζήτηση ασχολήθηκε με τα ζητήματα που στην αρχή μάς διχάζουν και στο τέλος μάς "ενοποιούν". Γιατί οί κάθε είδους συζητήσεις ακόμα και οί ιδεολογικές μπορούν να έχουν μία αξία όταν απαντούν τελικά στα προβλήματα που μάς βάζει μπροστά ή προσπάθεια ανάπιξης του κινήματος. Έχοντας ένα τέτοιο κριτήριο, η γενική εικόνα της συζήτησης ήταν μάλλον πολύ πιο ιδεολογική απ'οτι απαιτούσε η απάντηση σε προβλήματα όπως: πώς μπορεί ν'αναποδογυριστεί το σημερινό κλίμα, πώς δηλ. θα ξαναποθετηθεί τό πρόβλημα της θητείας απ'τή σκοπιά της δικιάς μας προβληματικής, τη σκοπιά τού ν'απαιτούμε και να εξαναγκάσουμε όλους αυτούς που θέλουν να δημιουργήσουν στο

κόσμο μία εικόνα "σκοτεινών δυνάμεων που υπονομεύουν τό αξιόμαχο των Ε.Δ." να τοποθετούνται πάνω στα αιτήματα που προβάλλουμε. ... έτσι για άλλη μια φορά έγινε η αντιπαράθεση ανάμεσα στις απόψεις που βλέπουν τό κίνημα σαν κίνημα στρατιωτών και συμπαράστατων απ'τά έξω και στην αντίληψη που μιλάει για ενιαίο κίνημα για τό στρατό (μέσα και έξω). Στο φόντο αυτό βρίσκονταν τις περισσότερες φορές η συζήτηση που έγινε τελευταία μέσα στην επαναστατική αριστερά γύρω απ'τά "εθνικά" ζητήματα, τη προοπτική πολέμου με τη Τουρκία αλλά και πολιτικές εκτιμήσεις ή αναλύσεις για την στροφή της πολιτικής καταστασης, για τό αν εϊταν συγκαλυμμένο πραξικόπημα ή όχι η άσκηση ετοιμότητας κ.α.

Πολύ πιο ενδιαφέρον ήταν τό κομμάτι της συζήτησης για τό τί μπορεί να γίνει την επόμενη περίοδο, γιατί σ'αυτό αποδεικνιόντουσαν οι συνέπειες της γενικότερης τοποθέτησης τού καθενός.

Η πρόταση για ένα αντιμικλιταριστικό περιεχόμενο στις πρωτοβουλίες της επιτροπής, για ένα πλάτημα στα θέματα επιλογής για παρέμβαση (πχ. εξοπλισμοί, οι αγορές τού αιώνα σ'αεροκάφη) όσο και για ένα βάθεμα της κριτικής που να συνδέει τις άμεσες πρακτικές με την γενικότερη αντίληψή μας για τό ρόλο τού αστικού στρατού, έγινε από ένα κομμάτι συντρόφων. Ο αντιμικλιταρισμός μπορεί να γίνει περιεχόμενο πάλης κομματιών τού κινήματος τόσο μέσα όσο και έξω από τον στρατό, διαφορετικά τό να περιόριζεις τό κίνημα σε κίνημα δημοκρατικών δικαιωμάτων των στρατιωτών και έξωθεν συμπαράστατων είτε αγνοεί τις δυνατότητες αυτόνομης ανάπτυξης πρωτοβουλιών απ'τά έξω (πού από μόνες περιέχουν την συμπαράσταση και επί πλέον δημιουργούν καλύτερους δρους πάλης των φαντάρων στις μονάδες) είτε υποτιμάς την αξία τους, όπως και έγινε από ένα κομμάτι συντρόφων σε σχέση με την πρωτοβουλία ενάντια στην χρησιμοποίηση τού στρατού σαν άπεργοαστικού μηχανισμού (μερικοί σύντροφοι αίσθάνθηκαν "καπελωμένοι" όταν βγήκε ή άφισσα θεωρώντας την σαν αυθαίρετη ... ενέργεια!). Από την άλλη όταν μέσα στο μαθητικό κίνημα ήταν γνωστή ή διάθεση για κπήμα τού μιλитарιστικού έθνικιστι

ΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ

κοῦ κλίματος τῶν γιορτῶν καί παρελάσεων διάθεση πού μετατράπηκε σέ πρωτοβουλία προπαγάνδας στά σχολεῖα μέ μαζικό ἔντυπο ὕλικό, τὸ μόνον πού κατορθώθηκε ἦταν τὸ ξέκομα τῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοὺς μαθητές.

Μήπως τελικά ἡ κινητοποίηση τῶν γυναικῶν στὴν Θεσσαλονικὴ στὴ διάρκεια τῆς δικῆς τοῦ Παπαχρόνη μ' αἰχμὴ ἐναντίον τοῦ στρατοῦ, ὁποῖος διαποτίζεται ἀπὸ τὴν φαλλοκρατικὴ ἰδεολογία θά μπορούσε νά ἦταν... κίνημα συμπαράστασης; Ἡ ἀκόμη σήμερα ἡ προοπτικὴ στράτευσης τῶν γυναικῶν μπορεῖ νά ἀπαντηθεῖ ἄμεσα χωρὶς τὴν κινητοποίηση κομματιῶν τοῦ γυναικείου κινήματος πού βάζουν ἀντιμιλιταριστικὴ αἰχμὴ στὴν πολιτικὴ τους;

Τὸ ζήτημα βέβαια δὲν εἶναι νά βάζεις τὸ κίνημα μέσα καὶ τὸ ἀπ' ἐξω σὲ ζευγάρια γιὰ νά δεῖς ποῦ εἶχει τὸ ποῖο μεγάλο βάρος. Σημασία εἶχει πάντοτε ὁ βαθμὸς πού ἐμφανίζεται ἡ δυνατότητα νά ἀνοίγονται κάποια μέτωπα (μέσα ἢ ἐξω) νά προωθεῖς τὴν καλύτερη δυνατὴ συμμετοχὴ σου σάν ἐπιτροπὴ, ἀποκτώντας ἐπὶ τὴν ἀναγκαῖες πολιτικὲς συνδέσεις πού δυναμώνουν καὶ τὴν ὁμοπαράσταση στοὺς στρατιώτες.

Τὴ δεύτερη μέρα συζητήθηκαν κάποια πιὸ πρακτικὰ πράγματα πού τελικά ἔχουν σημασία - ἀν τελικά μπορέσουν νά γίνουν πραγματικότητας. Ἔτσι λοιπὸν ἀποφασίστηκε:

* νά ἀνοίξει οὐσιαστικὸς πολιτικὸς διάλογος μὲ κυκλοφορία ἐντύπων ἀναμεσα στίς ἐπιτροπές φαντάρων μέ προοπτικὴ νά διοργανωθεῖ μιὰ συνολικότερη συζήτηση ἀργότερα.

* προσπάθεια τρίμηνης ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ μέ ἔμπλουτισμὸς τῆς ὕλης του (συζήτηση - περιορισμένη - καὶ σὲ ἰδεολογικὰ ζητήματα)

* ἡ "πανελλαδικὴ μέρα τοῦ στρατιώτη" προσδιορίζεται μέσα στοῦ φθινοπώρου ἀφοῦ προηγηθεῖ μιὰ συνάντηση - τὴ φορά αὐτὴ μέ καλύτερη συμμετοχὴ.

* καμπάνια γιὰ τὴν αὐτοκτονία πρὶν τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινοπώρο γιὰ τὴν ψυλακίαν καὶ τὰ στρατοδικεῖα.

* Ἐνῶ αὐτὰ συμβαίνουν στὴν Ἀθήνα σὲ διάφορες ἐπαρχιακὲς πόλεις παρατηρεῖται δραστηριοποίηση γιὰ τὰ ζητήματα τοῦ στρατοῦ κύρια μέσα ἀπὸ τὸ νεολαϊστικὸ κίνημα.

* Ἔτσι στὰ Χανιά, στὰ πλαίσια ἐκδηλώσεων πού διοργανώνουν οἱ μαθητικὲς κοινότητες, τὴν "Μαθητικὴ Βδομάδα", γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς καταπίεσης μέσα στοὺς στρατιῶνες κινετοποίησε ἀρκετὸ κόσμο πού προπαγάνδισε στὴν περιοχὴ τὰ αἰτήματα γιὰ 12μηνη θητεία - συνδικαλισμὸ. Ἡ συμμετοχὴ ἐνός αὐτῆ καὶ ἐνός στρατιώτη μέ καλυμμένα πρόσωπα ἔδωσε τὴν ζωντανὴν τῆς ἁμερῆς παρέμβασης τῶν ἰδίων τῶν στρατιῶτων. Στὰ Χανιά δροῦν - μέ ἀφίσσεως, τρῦκ κ.λ.π. οἱ "ἐπιτροπές στρατιῶτων, γυναικῶν-ομηνιῶν Χανίων" πού πλαίσιωσαν τὴν ἐκδήλωση. Τὸ γεγονός θάφτηκε τόσο ἀπὸ τὸν ἀθηναϊκὸ ὄσο καὶ ἀπὸ τὸν τοπικὸ τύπο. Γι' αὐτὸ οἱ σὺντροφοὶ στὰ Χανιά, κυκλοφόρησαν μιὰ ἀφίσσα γιὰ τὴν ἁμεση πληροφόρηση τοῦ κόσμου "γιὰ νά μη θαφτεῖ ἡ πιὸ ζωντανὴ φωνὴ τοῦ κινήματος", "ἐναντίον τοῦ ἐκφοβισμοῦ τῶν στρατοκρατῶν καὶ τῆς συσκότισης τοῦ θέματος πανελλαδικά". Σίγουρα τέτοιου τύπου πρωτοβουλίες δίνουν ἀνάγλυφα τὸ παράδειγμα κοινῆς δράσεως κομματιῶν τοῦ κινήματος μέσα κι ἐξω ἀπ' τὸ στρατό.

* Ἐπίσης μασκοφόρος στρατιώτης ἐμφανίζεται καὶ σὲ ἐκδήλωση πού ἔγινε στὴν Ξάνθη.

* Στὴν Πάτρα, μετὰ ἀπὸ πρωτοβουλία στρατιῶτων στοῦ ΚΕΤΧ, πού ἔβαλαν τὸ αἶτημα τῆς ἐλεύθερης ἀνάγνωσης ἐφημερίδων - ἀνοίγοντας καὶ διαβάζοντας ὁμαδικὰ διάφορα ἔντυπα - καὶ τὴν ἀνάλογες καμπάνες ἐξω πού φρόντισε μέ ἀπλοχερίαν νά βαρεῖται ὁ διοικητής, ξεκινῶνε μιὰ σειρά τοπικὲς διαμαρτυρίες ἀπὸ συλλόγους, σωματεῖα. Τέλος, οἱ φοιτητές μέσα ἀπὸς νέλευση ἀποφασίζουν πορεία διαμαρτυρίας στοῦ στρατοπέδου μέ αἰτηματὴν ἀνάκληση τῶν τιμωριῶν. Τὸ ΚΚΕ βέβαια πού στὴν ἀρχὴ συμφώνησε διαφοροποίησε ἀργότερα τὴν στάση του καὶ πραγματοποιήσε πορεία μέσα στὴν Πάτρα. Ἐνα ἀξιόλογο μπλόκοῦ συγκροτήθηκε μέ πρωτοβουλία τῆς Ἐπιτροπῆς πολιτῶν Πάτρας ἔφτασε μέχρι τὴν πύλη τοῦ στρατοπέδου. Ἡ ὑπόθεση τῆς Πάτρας, σάν καινούργιο στοιχεῖο εἶχε τὴν ἐμφάνιση τοῦ ΚΚΕ μέσα σὲ κινητοποίηση γιὰ τὸ στρατό στὰ πλαίσια τῆς προσπάθειας τουνά συγκροτῆσαι μιὰ δικιά του πανελλαδικὴ "ὑπεύθυνη" στάση γιὰ τὸν ἐκδημοκρατισμὸ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ἡ παρουσία καὶ ἡ παρέμβαση τῆς ἐπιτροπῆς Πάτρας ἦταν ἀρκετὰ σημαντικὴ δείχνοντας ὅτι οἱ ἐπιτροπές σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι "αὐτεὶς πού διχάζουν τοὺς φαντάρους" (!) ἀλλὰ αὐτὲς πού μποροῦν νά συμβάλουν χωρὶς ἐκπτώσεις στὴν ἀνάπτυξη τῆς πάλης ἐναντίον τῆς καταπίεσης μέσα στοῦν στρατό.

* Τέλος στὰ Γιάννενα, σὲ συνεργασία μέ τὴν ἐπιτροπὴ Ἀθῆνας, γίνεται σὸ πανεπιστήμιο ἐκδήλωση γιὰ τὴν αὐτοκτονία. Τὸ κομματικὸν συναγωνιστῶν πού δούλεψε γιὰ τὴν ἐκδήλωση προερχόταν κύρια ἀπὸ τὴν φοιτητικὴν οὐστειρώσεις. Μετὰ ἀπὸ μιὰ πλατιὰ προπαγάνδα, πραγματοποιήθηκε ἡ ἐκδήλωση στὴν ὁποία συμμετεῖχαν πάνω ἀπὸ 200 άτομα! Ἡ συζήτηση πού ἀκολούθησε ἦταν ἀρκετὰ ζωντανή, δείχνοντας τὴν διάθεση ἐνός κόσμου νά δουλέψει πιὸ σταθερὰ στὰ Γιάννενα, γιὰ νά μπορέσουν ἔτσι νά προσεγγίσουν καὶ τοὺς μαθητές ἀ-

λὰ πολὺ περισσότερο τοὺς φαντάρους τῆς περιοχῆς.

Τὸ ξάπλωμα τῆς δουλειᾶς γιὰ τὸ στρατό στὴν ἐπαρχία, οἱ πρωτοβουλίες πού παίρνονται, ὁ χαρακτήρας τους, ἡ διάθεση τοῦ κόσμου, ἡ συμμετοχὴ τῶν ἰδίων τῶν στρατιῶτων (πρακτικὴ γιὰ τὴν ὁποία στὴν Ἀθήνα γίνονται "τιτάνιες συγκρούσεις" καὶ προσπάθειες γιὰ νά πραγματοποιηθεῖ πού μπλοκάρουν τὴν δράση μας, π.χ. ἀναβολὴ τουλάχιστον τρεῖς φορές τῆς ἐκδήλωσης πού τελικὰ ἔγινε στίς 9 Ἀπριλίου στοῦ Ἀκροπόλεως συμμετοχὴ ἐνός μονάχα στρατιώτη καὶ ποῖας μιᾶς ἐπιτροπῆς, ἀναβολὴ τῆς ἐκδήλωσης γιὰ τὴν αὐτοκτονία πού εἶχε προγραμματιστεῖ γιὰ τὴν 4 Ἰούλη, καὶ μετὰ ἀναβλήθηκε γιὰ τὴν 11 Ἰούλη) δίνουν ἕνα διαφορετικὸ στίγμα ἀπ' αὐτὸ πού χαρακτηρίζεται μερὰ τὴν Ἀθήνα.

ΜΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ - - Ἄλλη μιὰ ἀναβολὴ - - "ΝΕΕΣ ἸΔΕΕΣ",

Γιὰ τὴν αὐτοκτονία τῶν στρατιῶτων, ἕνα αἶτημα πού συγκλονίστηκε ζωὴ μέσα στοὺς στρατιῶνες, πού προκάλεσε τὴν αὐθόρμητη δυσανεξία τῆς "κοινῆς γνώμης" γιὰ τὴν καταπίεση μέσα στοῦ στρατοῦ, πού ἀπασχόλησε τὴν κυβέρνηση, πού προκάλεσε ἐρευνες καὶ συζητήσεις στίς ἐφημερίδες ἀνάμεσα σὲ φιλόδημοτους ὑποστηρικτῆς τῶν στρατιῶτων καὶ κάθε εἰδους ἀπολογητῆς τοῦ μιλιταρισμοῦ, γιὰ ἄλλη μιὰ φορά, δὲν ἴσχυον στεί μιὰ διαφορετικὴ φωνή, μιὰ καταγγελία τῶν δολοφονιῶν τῆς στρατοκρατίας.

Τελικὰ ἡ ἐκδήλωση πού εἶχε προγραμματιστεῖ κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν δυσκολιῶν πού ἀντιμετωπίζει ἡδουλειὰ γιὰ τὸν στρατό ἀναβλήθηκε. Ἡταν ὁμως οἱ δυσκολίες αὐτὲς "τεχνικῆς ὕφους" καὶ ἐξω ἀπὸ τὸ πολιτικὸ κλίμα αὐτοπεριορισμοῦ πού πάει νά ἐπιβάλλει τὸ ΠΑΣΟΚ, ἔχοντας ξεκινηθεῖ μιὰ τέτοια διαδικασία ἀπὸ τὴν

περίοδο μέ τὴν ἀπαντιῆς προβοκάτσιες - ὅπως ἔχει διαπιστωθεῖ παλιότερα;

Καὶ βέβαια οἱ οικονομικὲς δυσκολίες, ἡ φτώχεια καὶ ἡ ἀνέχειαστὴ ἐπιτροπῆς δὲν εἶναι δυνατόν νάπροβάλλεται σάν λόγος, παρὰ μόνον γιὰ νά δείχνει μέ τὸν πιὸ παραστατικὸ τρόπο τὴν πολιτικὴ ἀδυναμία καὶ τὸ ξέκομα τῆς ἀπὸ ἕνα κόσμο πού ἐπιδικῶκε ἀντιπαραθέσεις μέ τὴν στρατοκρατία. Πάντοτε, ἡ ζωντανὴ πολιτικὴ δράση τῆς ἐπιτροπῆς μέσα ἀπὸ τὴν συμμετοχὴ, τὴν πλαίσωση καὶ τὴν ὑποστήριξη τῶν πρωτοβουλιῶν τῆς ἀπὸ ἄλλους συναγωνιστῆς ἔλυνε τέτοια προβλήματα.

Τὰ προβλήματα λοιπὸν ἔχουν τὴν ρίζα τους στὴ σημερινὴ συγκυρία καὶ εἰδικότερα ὅτι ἡ προσπάθεια τοῦ ΠΑΣΟΚ νά μᾶς ἐπιβάλλει μιὰ στασιμότητα αὐτοπεριορισμοῦ ἀρχισε νά λειτουργεῖ.

Τὴν εἶδαμε ἀρχικὰ στὴν ἀντιμετώπιση πού εἶχε τὸ ΚΚΕ σὲ σχέση μέ τὴν προκλήσεις τῶν στρατοκρατῶν τοὺς τελευταίους μῆνες. Διαφωνοῦσε, νά γίνει ἡ ἐκδήλωση γιὰ τὴν ἀπάντηση στίς προβοκάτσιες χωρὶς νά διστάσει νά χαρακτηρίσει προκλητικὴ μιὰ τέτοια προσπάθεια, προβάλλοντας παράλληλα τὴν συμπαράταξη μέ τὴν κυβέρνηση ἐναντίον τοῦ σκοτεινοῦ κύκλου τῆς ὑπόνομης.

Ἐπίσης τὴν Πρωτομαγιά σάν ἀπὸ τέλεμα τῶν ἰδίων κυβερνητικῶν πιέσεων δὲν ὀργανώθηκε παρουσία κυκλοφορῶν στρατιῶτων, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι σημαντικὴ μερίδα ἦταν ἀποφασισμένη καὶ ἐπέμενε γιὰ μιὰ τέτοια παρουσία.

Τὸ πρόβλημα ὁμως δὲν σταμάτησε σ' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ ἀδυναμία. Συνέχισε μέ μιὰ σειρά ἐξωραϊστικῆς θεωρητικοποιήσεως αὐτῆς τῆς ἀδυναμίας. Ἐμφανίζονται διάφορες ἀμφισβητήσεις γιὰ τὴν "μάσκα" πού πλέον "δὲν εἶναι φετίχ"; οὔτε "παντοῦ καὶ πάντα χρειάζονται τέτοιες παρουσίες". Ἐμφανίζεται ὀλοκληρωτικὰ τὸ πολιτικὸ σκεπτικὸ πίσω ἀπὸ τὴν ἐπιλογὴ αὐτοῦ τοῦ τρόπου πάλης τῶν στρατιῶτων, τὸ αἶτημα γιὰ τὴν κατοχύρωση τοῦ δικαιώματος τῶν φαντάρων νά συμμετέχουν ἐλεύθερα στίς ἐκδηλώσεις τῆς ἐργατικῆς τάξεως πού προβάλλονταν μέσα ἀπὸ τέτοιες παρεμβάσεις μαζί μέ τὴν καταγγελία τῆς ἀπάνθρωπης ζωῆς τῶν στρατοπέδων θεωρεῖται ἐπικίνδυνος ἐνέργεια προκλητικὴ πού μπορεῖ ἀκόμα καὶ νά μᾶς βαλεῖ μόνον στοῦ "ἀριστεριστικο περιθώριο" καὶ ἄλλα πολλά. Ἡ σημερινὴ κατάληξη αὐτῆς τῆς ἀποψῆς εἶναι ἡ ἀντίθεση τῆς -περμενοντας πιὸ ἐυνοϊκῆς συνθήκης- στή μορφή πάλης πού διάλεξαν οἱ ἐπιτροπές φαντάρων (συνολικὰ) τὴν προηγούμενη περίοδο, τὴ δημόσια ἐμφάνιση μέ κουκούλα πού ἦταν ταυτόχρονα καταγγελία. Προβάλλοντας τὸ φόβο τῆς διάσπασης (!) μέσα στοὺς φαντάρους τὸ μόνον πού κατορθώνει εἶναι ἡ "διάσπαση" τῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ ἕνα κόσμο πού ἐξακολουθεῖ νά μὴ δέχεται τὴν πίεση αὐτοπεριορισμοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ, ὅπως ἦταν καὶ τώρα πάλι οἱ στρατιῶτες ἐκεῖνοι πού ἤθελαν μιὰ τέτοια ἐκδήλωση μέ συμμετοχὴ δικῆ τους, ὅπως εἶναι διάφοροι πού πλαίσιωναν μέ ἐμπιστοσύνη τὴν ἐπιτροπὴ τὴν δράση τῆς στὰ σχολεῖα, στίς γειτονίες, στὰ πανεπιστήμια κ.λ.π.

Μιὰ διαφορετικὴ πορεία σήμερα ἐξω ἀπὸ τὴν κάθε εἶδους πίεσης τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς στρατοκρατίας. Εἶναι ἀναγκαῖα, ἀν θέλομε νά ἐλπίζομε σὲ μιὰ παραπέρα συνέχισα καὶ παράλληλα νά ἀποφύγομε τὴν ὅποιες διαλυτικὲς ἀντιδράσεις πού ἐμφανίζονται ἐναντίον τοῦ κινήματος τὸ στρατό.

ΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

ΟΤΑΝ ΤΟ ΚΚΕ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΦΑΝΤΑΡΩΝ Η ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Ενέμισον χρόνον μετά την πρό- τη άνοιχτή εμφάνιση φαντάρων σε μαζική έκδηση (Πολυτεχνετο 81) σε συνθήκες πανελλαδικής εξέκλι- σης του κινήματος μέσα κι' έξω από το στρατό, ή πρωτοβουλία του ΚΚΕ για τον εκδημοκρατισμό των ενόπλων δυνάμεων έρχεται να καλύψει κάποια εθδικαιωτικά πολιτικά κενά. Για το κόμμα της εργατικής τάξης το κόσ- τος της συνέχησης της ειγής Ιχθός ενώ το κίνημα στρατός έχει κιά έ- νολλει με όρους κινήματος άναγκάζο ντας όλες τις πτέρυγες του κοινο- βουλίου να πάρουν θέση για την όρε ση των "κουκουλοφόρων", είχε άρχι- σει άρχισει να κέρνει άρκετά όδου- νηρές διαστάσεις: Τά άρκαία έμφανιζό μενα μονόστηλα ό ημοσιεύματα του Ριζοσπάστη δέν ήταν άρκετά ούτεγιά να διατηρούν την έντοπωση στα μέλη ότι το κόμμα "κάνει δουλειά" στο στρατό, ενώ παρακάτω ήταν έξω από κάθε συζήτηση ή διαπρα δυνατότητα έ- λέγχου ή "κεντρικής έκπροσώπησης" του κινήματος από τον φορέα αυτόν.

Πραγματικά, άπέναντι στα άλλε- κάλληλα γεγονότα και σημάδεψαν την μέχρι τώρα πορεία του κινήματος (ά- πό τις πρώτες-πρώτες διακηρύξεις μέχρι και την πρόσφατη έκστρατεία προβοκατορολογίας από κυβέρνηση - δεξιά) το ΚΚΕ (όχι άνακάντεχα) κρέ- τησε μία στάση άρκετά ευγλωτής... σιωπής. Μιά σιωπή και άν και έλυσε προσωρινά το πρόβλημα της άνάμιξης του σε ένα ζήτημα και φανερά ξεκί- νησαν και δουλεύουν οι "άριστερι- στές", έφερον άρκετή άμηχανία στα εθσωκενδρία κομματικά μέλη όταν σε κάθε σχετική συζήτηση έπρεπε να έξη γούν και να σπινδύουν τη στάση αυτή. Στο ίδιο διάστημα σε μία προσκάθεια άντικειμενική στις ένεργειες των άνεόθωνων μικροομάδων, μία σειρά πρωτοβουλιών "βιτρίνας" και πήρε εί- χαν σαν στόχο τη διατήρηση μιας εί- κόνας ένασχόλησης "με τα προβλήματα των στρατευμένων νέων", "Έτσι, για το ζήτημα της μέλωσης της θητείας περιορίστηκε στην έκδοση μιας άφι- σας ενώ με σκοραδικά φηφίσματα έλε γχομένων φορέων και με έρωτήσεις στην Βουλή άντιμετώπισε τα προβλή- ματα των συνθηκών διαβίωσης και της άπαγόρευσης άνάγνωσης πολιτι- κών έφημερίδων.

Όλα αυτά σε μία περίοδο όπου ή ύπόθεση της άντίστασης στις όσοπε όωτικές όομές του στρατού γίνεται φανερό ότι κερνάει σε όλο και πιο "άνεζελεγκτες" διαδικασίες, όπου οι κεντρικές έμφανίσεις των φαντάρων και βάζουν άνοιχτά τα αίτηματα τους συνοδεύονται από την εμφάνιση άρκε των άντικειμενικών και άντιστρατιω- τικών ομαδών-κιά όργανωμένων όηλ. έ- κφράσεων της διάχυτης νεολαϊτικής άγανάκτησης για το στρατό.

Έτσι το πρόβλημα της συγκρότη- σης μιας ύπευθυνης "έπιτροπής από προσωπικότητες της κοινωνικοπολιτι- κής ζωής του τόκου" και άχει σαν

στόχο "να έκφράσει και να συντονί- σει (ύπογράμμιση δική-μας) τη λαϊ- κή άπαίτηση για εκδημοκρατισμό των ΕΔ" έμπαινε πλέον έπιταχτικά για τους κομματικούς έγγεφάλους, ίδιαί- τερα μετά την έπισημανση των λαθών και των άδυναμιών της προηόθουνης περιόδου όηλ. "της έλλειψης σταθε- ρης συνέχησης της όρέσης, των όρέσεων και των έξάρσεων κ.α" (Ριζοσ. 23/6)

Η ίδρυση της "Κίνησης για τον εκδημοκρατισμό των ενόπλων δυνάμεων (ΚΚΕΔ) είναι από αυτή την άποψη μία προσκάθεια και συγκροτημένης άντιμε- τωπισης των κίσεων του κινήματος, και συστηματικής έκπαισης στα ζητή- ματα και αυτό άνογχει.

"ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΑΞΙΟΝΑΚΟ- ΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ ΛΑΟΥ-ΣΤΡΑΤΟΥ"

Μιά κατ' άρχήν παρατήρηση από την άνάγνωση των σχετικών κειμένων: Τό άγ- χος της -πρός τ' άριστερά- όριοθέτησης αυτής της "άνοιχτης σε κάθε δημοκράτη και πατριώτη" πρωτοβουλίας, παράλλη- λα με την έμφανή έλλείψη κάποιας άνά- λυσης της κυρηνητικής πολιτικής για το στρατό. Στην πρώτη (·) κιά- λας παράγραφο του κειμένου και όό- θηκε στην δημοσιότητα από την Ιό- ρυτική σύσκεψη της Κίνησης ("Έκί- τι της Ειρήνης" 29/4) διαβάσουμε:

"Η σύσκεψη έδωσε στην όημο- σιότητα την παρακάτω άνακίνωση: Τό τελευταίο διάστημα έντεινόνται οι προσκάθειες των άντιδραστικών δυνάμεων να κρατήσουν τις ένοκλες δυνάμεις της χώρας μας μακριά από κάθε δημοκρατική άλλαγή. Στις προ- κάθειες τους αυτές άξιοποιούν και την δραστηριότητα όρισμένων άνεό-

θωνων στοιχείων και με την όρέση τους όίνουν άντικειμενικά τροφή στην κίνδυνολογία των γνωστών κό- κλων, για όήθεν ύποδόμηση των έ- νόπλων δυνάμεων."

Η κιά και βασική όέση, έμ- λουτισμένη από τότε με κίνδυνολο- γίες κερν "περιθωριακών ομαδών και καλλιέργου τη φυγή μπροστά στις όυκολίες" (·) και προκαγαν- όίζουν το σύνθημα "...Τ2 λεκτη όη- τεία" έρχεται σαν φυσική συνέχηση της συνολικότερης λογικής της "κί- νησης" άπέναντι στο στρατό και το ρόλο του κινήματος λογική και δέν μπορεί παρά να βλέπει σαν έχθρική κάθε προσκάθεια άυτοοργάνωσης και πήςης με τις άλλοτριωτικές όομές της στρατιωτικής μηχανής. Έκτός ό- μως από την καταγγελία των άνεόθου- νων στοιχείων, ή "κίνηση" προχώρη- σε και στην διατύπωση μιας σειράς "θέσεων" και "στόχων" και μπορούν χοντρικά να διακριθούν σε τρεις διαφορετικές ένότητες θεμάτων.

1) Άντιμετώπιση του στρατού σαν μηχανισμού: Με γενικές τοποθετή- σεις όπως "ή όμαλή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος... δέν διασφαλίζεται χωρίς την πραγματι- κή συναδέλφωση λαού και Στρατού" και με συνεχείς διευκρινήσεις ότι "ό εκδημοκρατισμός των ενόπλων δυ- νάμεων θα ένισχύση την μαχητική τους Ικανότητα και δέν θα ύκοσκά- φει την κειθαρχία" γίνονται καθαρά προς πάσα κατεόθουνη"τά όρια όρέ- σης του κινήματος. Έτσι ό άστικός στρατός, μέσα από την ούδέτερη, "ό- κερταξική" άντιμετώπιση του έχει

σαν άποκλειστικό του στόχο την "ό- κερτάση της Εθνικής άνεξαρτησί- ας" ενώ βέβαια τα πραξικοπήματα, ή άπεργοσαστική και κατασταλτική του χρησιμοποίηση, ή διακαίδιαγωγι- κή του χρήση και θεωρούνται άπλες άποκλήσεις από τον άρχικό του στό- χο. Με την ίδια λογική ή στρατιωτι- κή όητελα δέν είναι άκατάναγκασμός αλλά τιμητικό καθήκον για κάθε Ελ- ληνα" και όποσδήποτε διαβίω σε συν- θήκες μιας ίδιαίτερης κειθαρχίας, ή όπόλα είναι άναγκαία για την εύ- ρουμη λειτουργία του στρατεύματος.

Η άντίστοιχη, μετάφραση του "κει- θαρχημένου ή (άυτοκειθαρχημένου) στρα- τού" για τους φαντάρους σημαίνει τον περιορισμό της κλής τους σε αίτημα- τα και μορφές κλής και καμιά όρήη με την Ιεραρχία δέν θα φέρουν, σε- μιά κατεόθουνη έκσυγχρονισμό και ό- χι έναντίωση στον κατασταλτικό άύ- τό μηχανισμό. του καπιταλισμού.

2) Στάση άπέναντι στην κυβέρνηση. Είναι πραγματικά έντυπωσιακή ή παντε- λής έλλειψη κάποιας άνάλυσης της κυ- βερνητικής πολιτικής για το στρατό κάτω από την γενική έκείληση ότι "ή κίνηση όρε ύπερκομματικά με την έννοια ότι δέν ένήκει ούτε συμκολι- τεύεται ή άντικολιτεύεται κυβερνή- σεις και κόμματα".

Άν και τα κραυγαλέα μέτρα και κατά καιρούς πήρε ή προσκάθεση νακά- ρει ή κυβέρνηση (ένταση κολεμικών έ- ζοκλισμών, συνέχηση των άνάθρωνων συνθηκών διαβίωσης, μεθόδεση της στρατευσης από το Ι8 και της ύοχρε- ωτικής όητελας των γυναικών) δέν έ- φήνουν περιθώρια "άμφιβολιών" για τις προθέσεις της, ό άγνωστικισμός αυτός έχει να κάνει με την κατεόθου- ση των κεντρικών πολιτικών συμμαχι- ών και έπιδιώκει να οικόδομησει ήλι- νωση.

3) Στόχοι του κινήματος και μορφές κλής: Με βάση τις κιά πάνω παρατηρή- σεις έκποσφινίζεται το πλαίσιο μέσα στο όκοτο πρέπει να έντάσσεται το κάθε ένα συγκεκριμένο αίτημα. Άπό- λοικόν τονίζεται ρητά ότι "το πρόβ- λημα του εκδημοκρατισμού των ΕΔ είναι ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ" (τα κεφαλαία και ή ύπογράμμιση από το κείμενο) και καταδικάζονται οι όμάδες και έπιμέ- νουν να στρέφονται "κατά των μονίμων στελεχών, γενικά, διακριόθουνας άναρ- χικές άπόψεις σχετικά με την στρατιωτική έκπέδευση" μπορούν πλέον να διατυπώθουν με την κρέ- πουςα σύναυση και ύπευθυνόθη- τα οι διεκδικήσεις του κινήματος. Αύτες ξεκινούν από την "μελωστής θητείας" (χωρίς όμως να συγκεκρι- μενοποιείται στο Ι2μηνο ήπας καλιό- τερα) και καταλήγουν στο "σταμάτημα των άυθαιρειών", στο "σεβασμό της προσωπικότητας του ενστολου κολλίτη" κ.α. όηλαθή σε μία προσκάθεια άντι- μετώπισης των και άραίων και όζυ- μένων φαινομένων της στρατιωτικής ζωής.

Άκόμα, προβάλεται το δικαίω- μα άνάγνωσης πολιτικών έφημερίδων" ενώ με γενικόλογες διατυπώσεις ξεπε- ρνείται το ζήτημα των πολιτικών και συνδικαλιστικών έλευθεριών για τους φαντάρους (άν και είχε όειλά ύκοστη- ριχτεί σε μία προηόθουνη περίοδο ά- πό το ΚΚΕ)

Για την έπίτευξη των στόχων αυ- των έπιβάλλεται ή πλατειά λαϊκή έ- νεργοποίηση παράλληλα με την καθορι- στικής σημασίας κλή των "στρατιωτι- κών" (των πατριωτών αξιωματικών, ύπα- ξιωματικών και φαντάρων). Όσο για την πώλη των "στρατιωτικών" αυτή στη πράξη έχει συγκεκριμενοποιηθεί στην χρησιμοποίηση της άναφορας σαν άκο κλειστικό τρόπο άμυνας, στο όαμιο τάρισμα των "έπιτροπών Στρατιωτών και στις καταγγελίες στο Ριζοσπάστη Μιά τακτική και βέβαια δέν λειτουργεί σε μία κατεόθουνη συσκεύωσης των φαντάρων και οικόδομησης κινήμα- τος αλλά καταλήγει άπλά να σιγοντά- ρει τις "έξωθεν" πρωτοβουλίες.

Τόν ρόλο του "συντονισμού" και της "καθοδήγησης" της λαϊκής ένεργο- πώησης άντίστοιχα, έρχεται να τον καλύψει πλέον ή ΚΚΕΔ που ή "ένα πλα- τό έπιτελετο προσοκοιότητων (άπό Ι έρετες μέχρι αξιωματικούς" εν άποστ- ρατεία) θα έκφράζει κάθε φορά ύπευ- θυνης και σοβαρές προθέσεις πάνω στα προβλήματα των στρατευμένων νέων.

15 ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΗΣ

100 ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΡΞ

Δεκαπέντε χρόνια από τον Μάη του '68, έκατό χρόνια από τον θάνατο του Μάρξ, τον Μάρτη του 1883 -Οι δύο επέτειοι μοιραία συνδιάστηκαν, όχι μόνο χρονικά. Για πολλούς, ήταν ή διπλή επιβεβαίωση πώς η Έπανάσταση είναι μία χίμαιρα, ένα όνειρο πάντοτε απίστευτο ή -ακόμα χειρότερα- ένα όνειρο που όταν φτάνεις κοντά γίνεται εφιάλτης. Για άλλους, ή διπλή επέτειος ήταν ή εύκαιρία να υπογράμμισουν την αντιπαράθεση ανάμεσα στα δύο σκέλη της: ή επανάσταση του σήμερα δεν χρειάζεται τις ξεπερασμέ-

νες πιά ιδέες του χτές. Κοινό στοιχείο ή "κρίση του μαρξισμού", πού σύμφωνα αποτελεί τό κλίμα, τήν ατμόσφαιρα μέσα στην οποία "γιορτάστηκαν" οι δύο επέτειοι.

Κι αυτοί που πίστευαν ότι ο Μάης ήταν ακριβώς τό ξαναζωντανέμα της επαναστατικής παράδοσης του Μαρξισμού; Τι έχει να πεί σήμερα ή επαναστατική άριστερά που βγήκε από τόν Μάη; Το μάει να διακηρύξει ξανά ότι ο Μάης ήταν ή επιβεβαίωση ότι ο Μαρξισμός παραμένει επίκαιρος; Για πολλούς, δυστυχώς, ή απάντηση είναι

"Όχι. Για μās, ωστόσο, αυτό είναι τό νόημα που δίνουμε στην διπλή επέτειο. Κι αυτή είναι ή διέξοδος που βλέπουμε από τήν σημερινή κρίση της επαναστατικής άριστεράς, των ιδεών της, της θεωρίας της: ή διεκδίκηση του μαρξισμού από όλους αυτούς που τόν θεωρούν σαν τήν μήτρα από όπου ξεπήδησαν τά καθεστώτα του "ύπαρκτου σοσιαλισμού", είτε τό έννοούν ή παινετικά, είτε καταδικαστικά.

Μέ άλλα λόγια, σ' αυτούς που ισχυρίζονται ότι ο Μαρξισμός είναι ή κοινή ιδεολογία που ενώνει τόν Λε-

νιν με τόν Γιαρουζέλκι ή τήν Ρόζα Λούξεμπουργκ με τόν Αντρέωφ -είτε αυτό τό λέει ο Ριζοπάστης για να δοξάσει τόν "ύπαρκτό σοσιαλισμό" είτε τό λέει ο Ρήγκαν για να καταδικάσει τόν μαρξισμό- χρωστάμε μία πάντηση.

Τά δεκαπεντάχρονα του Μάη είναι μία άφορη να ξαναθυμίσουμε ότι διεκδικούμε τόν μαρξισμό και από τούς μέν και από τούς δε και αναζητούμε τόσο τις παραδόσεις του όσο και τις προοπτικές του στην κίνηση της εργατικής τάξης για τήν άπελευθέρωση της.

Ο ΜΑΗΣ ΞΑΝΑΦΕΡΝΕΙ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΣΤΟ ΠΡΟΒΚΗΝΙΟ

Σχολιάζοντας τήν Γενική Άπεργία του Άπριλ 1920 για τήν υπέρσπιση των Έπαναστατικών Συμβουλίων στο Τορίνο, ο Γκράσι είχε γράψει τό ότι ήταν ή πρώτη φορά στην ιστορία που τό προλεταριάτο μπήκε σέ κίνηση χωρίς να τό ύποκινεί ή στέρηση και ή μιζέρια. Αυτού του είδους ή αντίληψη για τήν εργατική τάξη, σαν δύναμη άπελευθερωτική που κινείται για τήν χειραφέτηση τή δική της αλλά και όλόκληρης της κοινωνίας, ήταν τελείως ξεχασμένη τις παραμονές του Γαλλικού Μάη. Αντίθετα, κυριαρχούσαν οι χυδαίες κοινωνιολογικές αναλύσεις που ύποστηρίζουν ότι οι εργάτες ξεσηκώνονται μόνο όταν πεινάνε. Αντίστοιχα, κοινωνιολόγοι κάθε άπόχρωσης είχαν "τεκμηριώσει" τήν "έξημέρωση" ή "ένσωμάτωση" της εργατικής τάξης. Στα μέσα της δεκαετίας του '60 στίς άναπτυγμένες χώρες κάθε εργάτης είχε δικό του αυτοκίνητο, καταθέσεις στην τράπεζα, έξοχικό σπίτι για τις διακοπές, με δύο λόγια πολλά καταναλωτικά αγαθά να χάνει "έκτός από τις άλυσίδες του".

Ο Μάης ήταν ένας κεραυνός εν αιθρία για όλες αυτές τις θεωρίες και τις άποψεις άναυδες. Για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες ή εργατικότητα ξη είσέβαλε ξανά στο προσκήνιο μέσα στην καρδιά του άναπτυγμένου καπιταλισμού που βρισκόταν στο άπώγειο της πιο μακρόχρονης άνθισης του. Η άστική τάξη διαπίστωνε με φρίκη ότι τά μετοπολεμικά οικονομικά θαύματα δεν είχαν άπαλλάξει τόν καπιταλισμό από τόν "ιστορικό νεκροθάφτη" του. Η έκταση και ή ένταση της κινητοποίησης της εργατικής

τάξης δεν άφησαν πολλά περιθώρια άμφιβολίας για τό ποιά είναι ή δύναμη που και θέλει και μπορεί να διαλύσει τόν καπιταλισμό.

Ο ΜΑΗΣ ΞΑΝΑΦΕΡΝΕΙ ΤΑ ΜΕΤΩΠΑ ΤΗΣ ΑΜΦΙΒΕΒΗΤΗΣ

Η ίδια αυτή έπιστροφή της εργατικής τάξης έφερε στην έπιφάνεια και τήν ξεχασμένη σύνδεση του άπελευθερωτικού κινήματος της με τά κινήματα όλων των καταπιεσμένων.

Η σταλινική άντεπανάσταση στη Ρωσία είχε κάνει τόν σοσιαλισμό συνώνυμο με τήν άστική ήθική, τήν υπέρσπιση της ιεραρχίας, της οίκονομείας, του "σοσιαλιστικού ρεαλισμού" στην τέχνη. Τό γεγονός ότι ο Όκράβρης του '17 δεν ήταν μόνο τά Σοβέτ αλλά και ή άπελευθέρωση των γυναικών, ή άνθιση της κριτικής άπέναντι στίς άστικές αξίες στην εκπαίδευση στην τέχνη, στην καθημερινή ζωή, όλα αυτά είναι θαμένα κάτω από τήν εικόνα του "ύπαρκτου εργατικού κράτους" που διαμόρφωσε ή σταλινική άντεπανάσταση: ιεραρχικό, πουριτανικό, συντηρητικό, φαλλοκρατικό.

Ο Μάης ήρθε να θυμίσει ότι, αντίθετα, όταν ή εργατική τάξη ταρακουνάει τόν καπιταλισμό τότε άνοίγουν οι ρωγμές για ν' άνθίσουν όλα τά κινήματα: από τις γυναίκες μέχρι τούς όμοφυλόφιλους και από τούς φοιτητές μέχρι τις φυλετικές μειονότητες. Ο Μάης ξαναόρισε τό πεδίο δράσης της πολιτικής άλπάνοντας τούς όριζόντες του σε μέτωπα που θεωρούνταν κλειστά, ταμπού. Αυτό που άργότερα συνοψίστηκε με τό σύνθημα "τό προσωπικό είναι πολιτικό" άναδείχ-

τηκε μέσα από τόν Μάη σαν στοιχείο μιας συνολικότερης κίνησης, της επαναστατικής διαδικασίας με κέντρο τήν εργατική τάξη.

Βέβαια, ή μυθολογία γύρω από τόν Μάη τόν έμφανίζει διαφορετικά, σαν τήν στιγμή άρου ή εργατική τάξη παραχώρησε τό ρόλο της σε νέα "υποκείμενα" της επανάστασης: στίς φοιτητές, στίς γυναίκες, στα "νέα κινήματα". Ωστόσο, ο Μάης όχι μόνο άνάδειξε τήν σύνδεση του άπελευθερωτικού κινήματος της εργατικής τάξης με τά άλλα κινήματα, αλλά και βοήθησε τήν ριζοσπαστικοποίηση που έβγαλνε από αυτά τά κινήματα να ανακαλύψουν τήν κεντρικότητα της εργατικής τάξης. Χιλιάδες άγωνιστές του φοιτητικού κινήματος βίωσαν τόν Μάη όχι σαν άνακάλυψη του δικού τους πρωτοπαιού ρόλου αλλά σαν στροφή προς τήν εργατική τάξη.

Ο ΜΑΗΣ ΞΑΝΑΖΩΝΤΑΝΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Αυτή ή στροφή προς τήν εργατική τάξη εκφράστηκε χειροπιαστά με τήν άνάπτυξη των επαναστατικών οργανώσεων που έφερε ο Μάης. Ένα ξαναζωντανέμα των επαναστατικών ιδεών μέσα στην καρδιά του άναπτυγμένου καπιταλισμού ύστερα από δεκαετίες στο περιθώριο.

Από τήν επικράτηση του φασισμού στην Γερμανία και του σταλινισμού στην ΕΣΣΔ μέχρι τόν Μάη του '68 μεσολαβούν 35 χρόνια διάλυσης κάθε επαναστατικής πρωτοπορίας στον άναπτυγμένο καπιταλισμό. Στην Γερμανία τήν Άγγλία, τήν Άμερική είναι άνυ-

παρκτα ακόμα και τά ρεφορμιστικά ΚΚ. Στην Γαλλία και τήν Ιταλία έπιβίωσαν τά δύο μοναδικά μαζικά ΚΚ έπανωμένα από τήν γενιά της αντιφασιστικής αντίστασης με μία πολιτικοποίηση που δεν ξεπερνάει τά όρια ενός μετριοπαθούς ρεφορμισμού. Οι επαναστατικές άποψεις τους στίς έπανάστατες που διαφοροποιούνται από αυτή τήν ρεφορμιστική πολιτική είναι παντού μετρημένοι στα δάχτυλα.

Ο Μάης φέρνει τήν ρήξη με τόν ρεφορμισμό σε μαζική κλίμακα. Οι όργανώσεις που άσκούν κριτική στα ΚΚ από τά έριστερα και άναζητούν τις ιδεολογικές άναφορές τους στίς επαναστατικές παραδόσεις του μαρξισμού φυτρώνουν σαν τά μανιτάρια. Όχι μόνο άναπτύσσονται άριθμητικά αλλά και βρίσκουν μαζικό άκροατήριο για τις ιδέες τους καθώς όλόκληρα κομμάτια της εργατικής τάξης μπαίνουν σε άγώνες έξω ή και ένάντια στον έλεγχο του ρεφορμισμού. Τό νόημα της σύγκρουσης του Λένιν με τόν Μενσεβίκου, της Ρόζας Λούξεμπουργκ με τήν Σοσιαδημοκρατία του Γκράσι με τούς ρεφορμιστές στο Ιταλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα για τήν οίκοδόμηση του επαναστατικού κόμματος της εργατικής τάξης ξαναβγαίνει στην έπιφάνεια. Οι συζητήσεις, οι άντιπαραθέσεις, οι προβληματισμοί κινούνται γύρω από αυτό τό κεντρικό θέμα και άγκαλιάζουν χιλιάδες άγωνιστές όχι μόνο στην Γαλλία και τήν Ιταλία, που με τόν Μάη και τό Καυτό Φθινόπωρο βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, αλλά σ' όλες τις μεγάλες καπιταλιστικές χώρες της Δύσης και στην περιφέρεια τους στα έπομενα χρόνια (Χιλή, Πορτογαλία, Ισπανία, Άργεντινή).

15 ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΗΣ

ΟΙ ΜΑΡΞΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΜΑΗ

Σήμερα, δεκαπέντε χρόνια μετά, ει-
ναι φανερό ότι αυτή η διαδικασία έ-
χει άνοδο. Η "κρίση του Μαρξισ-
μού" είναι η κρίση της επαναστατι-
κής άριστερας που ανάδειξε ο Μάρξ
και που γύρισε να ξανακινηθεί
τόν επαναστατικό μαρξισμό. Το ερώτη-
μα που αναφέρεται βάζει αυτή η κρί-
ση είναι ποιος άκριτος ήταν ο μαρ-
ξισμός αυτής της επαναστατικής άρι-
στερας, ποιος συνδέθηκε με τις παρα-
δόσεις στις οποίες συχνά αναφερό-
ταν και ποιος τις έχει συμπαράσει
μαζί του στην κρίση.

Στη συνέχεια αυτού του άρθρου
προσπαθούμε να σταθούμε σ' αυτό το
ερώτημα και να δείξουμε ότι υπάρχει
ένα χάσμα ανάμεσα στο επαναστατικό
μαρξισμό όπως διαμορφώθηκε στο
μεγάλο ανάμεσα του εργατικού κινήμα-
τος μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο (δη-
λαδή τον μαρξισμό των επαναστατών
που τελικά νικήθηκαν στη Ρωσία, στη
Γερμανία και στην Ίταλία) και στο
μαρξισμό που επηρέασαν την δια-
μόρφωση της επαναστατικής άριστε-
ρας μετά τον Μάη. Ένα χάσμα που ξε-
κίνησε από τις απόψεις και συνδέ-
σει ή έπληρωσε της κινεζικής Πολι-
τιστικής Έπανάστασης με τον μαρξ-
ισμό της άριστερας και που κατέληξε
στην συνολική απόρριψη του "παράδο-
σιακού" μαρξισμού και τον άποχαι-
ρετισμό της εργατικής τάξης.

Μιλώντας για τους μαρξισμούς που
κυριάρχησαν στην επαναστατική άρι-
στερά που βγήκε από τον Μάη πρέπει
να σταθούμε σε δύο εκδοχές που έ-
παιξαν τον πιο σημαντικό ρόλο.
(α) Στην εκδοχή του "Υποκειμενι-
κού Μαρξισμού" που η συστηματοπι-
ση της εκφράζεται από τις απόψεις
του Νέγκρι. Και

(β) Στην εκδοχή του "Αντικειμενι-
κού Μαρξισμού" που η συστηματοπι-
ση της εκφράζεται από τις απόψεις
του Άλτουσερ.

Δεν επιχειρούμε εδώ να δείξουμε
τους τρόπους που τα διάφορα ρεύμα-
τα και τάσεις της επαναστατικής ά-
ριστερας επιρροήθηκαν από την μιμή-
ση της άλλης εκδοχής. Αυτό που έχει
σημείωση είναι να εξετάσουμε το χάσμα
που χωρίζει και τις δύο εκδοχές από
τον επαναστατικό μαρξισμό.

Πριν εξετάσουμε την κάθε μία χω-
ριστά, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι
παρόλο που εμφανίζονται ανά εντίθε-
τες (και οι δύο τους αποδόσανε τα
αντίθετα επίθετα υποκειμενικός -
αντικειμενικός), και οι δύο εκδοχές

σημιερρίζονται μία κοινή πηγή και
μια κοινή δυνάμια.
**η επιρροή της Κινεζικής
Πολιτιστικής Επανάστασης**

Η κοινή πηγή είναι η σκέψη του
Μάο, που τόσο επιρροήσε την διαμόρ-
φωση της επαναστατικής άριστερας
σε από την ακτινοβολία της Πολιτι-
στικής Έπανάστασης όπως κατανοήθη-
κε τότε. Σήμερα είναι πολύ πιο εύκο-
λο να δοούμε ότι η περίοδος της Πολι-
τιστικής Έπανάστασης ήταν μιά πε-
ρίοδος κρίσης του κινεζικού καθεσ-
τώτος ανάλογη με τις κρίσεις στην
Ουγγαρία το '56, την Τσεχοσλοβακία
το '68 ή στην Πολωνία και τότε και
σήμερα. Μιά περίοδος κρίσης που ά-
νοιξε ρήγματα στον κινεζικό κρατι-
κό καπιταλισμό και άνοιξε περιθώρια
για να προβάλλουν οι μάζες στο προ-
κίνητο, αλλά που κομμάτι πτέρυγα του
κινεζικού ΚΚ δεν πρόβαλε επαναστα-
τική διεξοδό από την κρίση: "Όλες
οι πτέρυγες κινήθηκαν για την στα-
θεροποίηση του καθεστώτος και την
επιστροφή των μαζών στα παραγωγικά
καθήκοντά τους." Η ρήξη με την ΕΣΣΔ
αποδείχτηκε τελικά πολιτική επιλο-
γή του κινεζικού εθνικισμού αντί
για επαναστατική άποψηση του
κρατικού καπιταλισμού.

Το 1968, όμως, όλα αυτά έμοιαζαν
πολύ διαφορετικά. Ο Μάο του "Μεγά-
λου Άλματος προς τα Μπρός", "η επί-
σημη μεγάλη παραγωγική πολιτική
που έβαζε σαν αναπτυξιακό στόχο του
"σοσιαλιστικού" κράτους το "να φτά-
σουμε και να ξεπεράσουμε την Βρετα-
νία μέσα σε πέντε χρόνια", έμοιαζε
σαν η προσωποποίηση του "βολαντι-
στού" επαναστάτη που περιφρονεί τους
"οικονομικούς" συλλογισμούς
και προβάλλει την άνικη θέληση και
αποφασιστικότητα του προλεταριάτου.

Ο Μάο της Πολιτιστικής Έπανάστα-
σης, που βάρηξε "προλεταριακό" κά-
θε μηχανισμό του κράτους που βρό-
κταν κάτω από τον έλεγχο της "προ-
λεταριακής" φράξας του κόμματος,
έτσι κι αν αυτό το κράτος άρριανται
και έπινε κάθε δρογάρο άριστερας
τικής δημοκρατίας, έμοιαζε σαν ήρω
δοτική τάξη μέσα στο κράτος και το
κόμμα.

Η "σκέψη του Μάο" ήταν η συ-
στηματοποίηση σε θεωρητικό επίπεδο

"ΥΠΟΚΕΙΜΕ ΝΙΚΟΣ," ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

της πρακτικής του κινεζικού ΚΚ, ή -
ταν ή θεωρητικοποίηση μιάς επανα-
στατικής διαδικασίας που ξετυλίγε-
ται έξω από την εργατική τάξη ή α-
κόμα και εναντίον της. Ο ιστορικός πε-
ριωριακός ρόλος της εργατικής τά-
ξης στην κινεζική εμπειρία (από το
πάρσιμο της εξουσίας με όμητήριο
την ύπαιθρο και το άγροτικό άνταρ-
τικό, μέχρι την οικοδόμηση ενός κρά-
τους της "συνιαχίας των 4 τάξεων")
και την άρριση του πάνω κι έξω από
την εργατική τάξη) βοήθησε την έκφρα-
σή του στα φιλοσοφικά δοκίμια και
τά άλλα γραπτά του Μάο που τόσο έ-
πληρσαν όλους τους μαρξιστές που
έχουν την τάση να υποκαταστήσουν
την εργατική τάξη.

η ελλειψη έρμηνειας του σταλινισμού

Η κοινή δυνάμια είναι η άδυνα-
μία να έρμηνεύσουν την εμφάνισή του
κρατικού καπιταλισμού στην Ρωσία,
στην Ανατολική Εύρωπη αλλά και στη
Κίνα. Ή έλλειψη μιάς τέτοιας έρμη-
νειας έξωθεσε στο δίλημμα είτε μιάς
συνολικής άποδοχής του "όρακτούσου
οσιαλισμού" είτε μιάς συνολικής από-
ρίψης του από τον "Αντιρόπου μέχρι
τον Λένιν. Πρόκειται για ένα δίλημ-
μα που όδηγει έτσι κι αλλιώς στον
άποχαιρετισμό της εργατικής τάξης.
Στην περίπτωση της άποδοχής αυτών
των καθεστώτων σαν σοσιαλιστικών ά-
κόμα σήμερα, έχουμε ένα "μαρξισμό"
που δέχεται την ύπαρξη σοσιαλισμού
παρά ή και ενάντια στην εργατική τά-
ξη. Στην περίπτωση της απόρριψής του
"Οκτώβρι μαζι με την σημερινή Ρω-
σία, έχουμε ένα "μαρξισμό" που θεω-
ρεί ότι η προηγούμενη κίνηση της
εργατικής τάξης σαν μιά έσωτερική
πυχή της κίνησης του κεφαλαίου
στις δύο περιπτώσεις ή εργατική τά-
ξη μπαίνει στο περιθώριο. Μόνο μιά
έρμηνεια που βλέπει την τομή της στα
λιτικής άναπανάστασης μπορεί να
διατηρήσει την εργατική τάξη στην
θέση του υποκειμένου της επαναστα-
τικής διαδικασίας, ενός υποκειμένου
που γνωρίζει νίκες και ήττες, αλλά
που η ιστορία του και η δράση του
δεν ίσοπεδώνεται ούτε από τους
δεν έρμηνεύονται της άναπύσης των
παραγωγικών δυνάμεων ούτε από τους
άφρημένους έξορθολογισμούς των άν-
τιθέτων τριών.

"Είναι γνωστές οι έπιμέ-
σεις που θα μπορούσαν να έρ-
ραθούν για τις θέσεις από
μιά παραδοσιακή μαρξιστική
σοκιά... (άλλα) έπος μου
έπιτίθεται με τέτοιες έπι-
ρήσεις, κατηγορίες και ίσο-
ρισμούς πώς κάτω λάθος, κρέ-
κει με την σειρά του να φο-
τωθεί την εθνοψ της συμπε-
τοχής στα τερατοφυγήματά του
έχει να μας δείξει ή άναπτυ-
ξη του "σοσιαλισμού" - μιά ά-
νάπτυξη που έχει κολλές άθε
μιτες δοσολήφες με τα πιο
άριστατικά άποτελέσματα του
καπιταλιστικού τρόπου παρα-
γωγής"

Τ. Νέγκρι ταυτίζει την ίδια την έννοια της δικτατορίας του προλεταριάτου και του σοσιαλισμού σαν μεταβατικό στάδιο από τον καπιταλισμό (σε αντιπαράθεση με τον Μάρξ των Γκρουντρεσε), ο Λένιν και ο μαρξισμός της Τρίτης Διεθνούς, ή ίδια ή αντίληψη της σοσιαλιστικής επανάστασης, όλα αυτά δεν είναι παρά "άθε

λεταριάτου δεν αποτελεί κράτος που
έχει απόστολη του την άναπτυξη
των παραγωγικών δυνάμεων. Η διαμόρ-
φωση ενός κράτους που έπιμύζεται
την ιστορική άποστολή της άρρισης
τάξης (την γρήγορη άναπτυξη των πα-
ραγωγικών δυνάμεων) και άναπτύσει
τό αντίστοιχο χαρακτηριστικό που ά-
παιτούνται για να έπιβάλλει στην ερ-
γατική τάξη τους άναγκαίους ρυθμούς
συνάφρησης, είναι δημιουργήματα της
άπομύνωσης της ρόσικής επανάστασης
και της έπικράτησης του σταλινισμού
στο "άθι υπολαβείο δεν είχαν σαν
στόχο "να φτάσουν και να ξεπερά-
σουν" τις μεγάλες καπιταλιστικές
δυνάμεις της έποχής τους, ούτε έπι-
ξαν να οικοδομήσουν κάποιο "σοσια-
λιστικό παράδεισο" στην άπομύνωση.
Η έπιτική τους ήταν διεθνοπολιτική
οι έπιπέδες τους για το ξεπεράσμα
των γραφειοκρατικών τάσεων που εί-
χαν ήδη έμφανιστεί και ένοπλοτα
πριν από τον θάνατο του Λένιν στη-
ρίζονταν στην άναπτυξη του επανα-
στατικού κινήματος στην καπιταλι-
στικό καπιταλισμό (τόν κρατικό καπι-
ταλισμό), στην πραγματικότητα χτυ-
πάει έναν αντίπαλο που τον χελεύδια
στερεύσει σε άπιστευτο βαθμό.

Αυτών τον διαστρεφόμενο μαρξισμό ο Νέγκρι τον θεωρεί σαν μιά θεωρητική σύλληψη που αντίστοιχοι-

μιτες δοσολήφες" με την άναπτυξη
του καπιταλισμού που φυσολογικά ό-
δηγουν στον Στάλιν και στα καθεσ-
τώτα των γκούλαγκ Όλα αυτά άνάγον-
ται σ' ένα κοινό παρανομοστή που βα-
πτίζεται "παραδοσιακός μαρξισμός"
και θεωρείται από έξεραμένους (για
τι άναφέρεται σε μιά εργατική τάξη
που δεν ύπάρχει πιά) μέχρι έπικίν-
δυνος (γιατί αποτελεί ένα θεωρητι-
κό πλαίσιο για την έπιβολή της ερ-
γατικής πειθαρχίας που έχει άνάγ-
κη ο καπιταλισμός).
Εδώ έχουμε να προβάλλουμε τρεις
άναρρήσεις.
**άναρτήση κινήματος
οχι των "παραγωγικών
δυνάμεων"**
Ο Νέγκρι ταυτίζει την ίδια
την έννοια της δικτατορίας του προ-
λεταριάτου και του σοσιαλισμού σαν
μεταβατικό στάδιο από τον καπιταλι-
σμό στον κομμουνισμό με το κράτος
(σε αντιπαράθεση με τον Μάρξ των
Γκρουντρεσε), ο Λένιν και ο μαρξισ-
μός της Τρίτης Διεθνούς, ή ίδια ή
αντίληψη της σοσιαλιστικής επανα-
στασης, όλα αυτά δεν είναι παρά "άθε

Το πέρασμα από την άοτική λογι-
κή του "στον καθένα άνάλογα με την
έργασία του" στην κομμουνιστική λο-
γική του "στον καθένα άνάλογα με
τις άνάγκες του" ήταν για την Τρί-
τη Διεθνή της προσταλινικής περίο-
δου πρόβλημα ώριμότητας του εργα-
τικού κινήματος και όχι ώριμότητας
του καπιταλισμού. Όταν λοιπόν ο Νέ-
γκρι καταγγέλει τον "παραδοσιακό μα-
ρξισμό" και την άντιλήψη του για την
μεταβατική κοινωνία (τόν σοσιαλι-
σμό) σαν την πιο προσημνιμένη μορφή
του καπιταλισμού (τόν κρατικό καπι-
ταλισμό), στην πραγματικότητα χτυ-
πάει έναν αντίπαλο που τον χελεύδια
στερεύσει σε άπιστευτο βαθμό.

**Ταιτλορ ή Κευνς:
το χτυπήμα της νικημένης
εργατικής τάξης**
Αυτών τον διαστρεφόμενο μαρξισμό ο Νέγκρι τον θεωρεί σαν μιά θεωρητική σύλληψη που αντίστοιχοι-

...και μετά.

100 ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΡΞ

σε στη διαμόρφωση της εργατικής τα-
ξης εκείνης της περιόδου, μιάς έργα-
τικής τάξης που δεν ύπάρχει πιά, για
τι μεσολάβησαν δύο "επανάστασεις"
μέσα στον καπιταλισμό: ο Ταιτλορ-
ισμός και το Νιού Ντρίλ.
Εδώ ο Νέγκρι άποδοίει την ήττα
του εργατικού κινήματος του μεσο-
λέμου στις άλλαγές που προώθησαν
καπιταλιστές στην όργανωση της πα-
ραγωγής μέσα στο έργοστάσιο και στο
κρατικό παρεμβατισμό. Και σ' αυτή τη
περίπτωση ή άντιμετώπιση του είναι
έξορθολογισμός της συγκεκριμένης έ-
σορικής εξέλιξης.

Η ήττα της εργατικής τάξης στο
μεσοπόλεμο ήταν ιστορική, ήρθε μέσα
από συγκεκριμένες πολιτικές μάχες
που δόθηκαν και χάθηκαν: έπικράτησε
το φασισμο στην Γερμανία, το στα-
λινισμο στην Ρωσία, ύποταγή του ερ-
γατικού κινήματος στην πολεμική προ-
σπάθεια των συμμάχων στην διάρκεια
του δεύτερου Παγκόσμιου Πόλεμου στην
Αγγλία και την Αμερική. Η έπιβολή
της έργασιακής πειθαρχίας και ή
οικοδόμηση της σύγχρονης συνδικαλι-
στικής γραφειοκρατίας ήρθαν σαν ά-
ποτέλεσμα της διάλυσης του πολιτι-
κού κινήματος της εργατικής τάξης
και όχι άντιστροφή. Το Νιού Ντρίλ του
Ρουζβελτ ήταν χλωμή άνανάκλαση του
βίαιου κρατικού συγκεντρομοστού
ναζιστική Γερμανία και δεν πήρε δια-
στάσεις άποτελεσματικής κρατικής πο-
λιτικής για την έξοδο από την όκο-
νομική κρίση του μεσοπολέμου ποσο-
μόνο με το ξεπάσισμα του πόλεμου, την
άναπτυξη της πολεμικής βιομηχανίας
και την στρατιωτικοποίηση της όκο-
νομίας. Οι "επανάστατικές" καινοτο-
μίες του Ταιτλορ και του Κευνς έγι-
ναν όλα των καπιταλιστών άφου προ-
νοήματα είχαν μιάσει και κρίνει την
μάχη κάποια άλλα όπλα.

Παρόλα αυτά είναι κατακαύρα της
εργατικής τάξης ή πόλωση της κατά-
στασης της πριν και μετά τις ήττες
του κινήματος της σε δύο έξαυρια -
τους τύπους: "συλλογικός έργατης"
πριν, "έργατης μάζα" μετά. Αν άπ' ό-
λες τις μάχες και τις συγκρούσεις
πριν, "έργατης μάζα" μετά. Αν άπ' ό-
λες τις μάχες και τις συγκρούσεις
που δόθηκαν άπομύνωσης τις πολιτι-
κές έπιλογές που έκριναν την έκβαση
όχι τους άν έσοπεδώνουν την πολιτι-
κή της άρρισης "άριστερας" Αντι-
πολέμους με την πολιτική του Στά-
λιν, την πολιτική του ΠΚΜ με την πο-
λιτική του ΚΚΗΡΑ, την πολιτική του
ΡΟΜ με την πολιτική του ΚΚ Ίσπα -
νίας, τότε πραγματικά μπορούμε να
δημιουργήσουμε και ήποκειμενικό-
τητα καταλάγει σε μιά έξορική -
πονημένη προσημοκεντρική ήποκει-
μική που στην καλύτερη περίπτωση
ση όδηγει σε πολιτικές άντιλήψεις
προσημοκεντρικής άπομύνωσης (παρα-
επιματικές ένέργειες) και στήνιση
έξορη περίπτωση εύνοια των άχαλι-
μων παραγοντιών.

Με τον "κοινωνικό προλεταριο" ή
εργατική τάξη ύποκαθίσταται άπό την
ήποκειμενική διάθεση για έξέγερση
ένάντια στο κράτος. Ο έξορικός
πονητής είναι "προλεταριος" ενώ ο
άπολιτικοποιός ή δεξιός ή ρεφορ-
μιστής έργατης δεν είναι.

Καθόλου παράδοξο που ή Άύτονο έ-
μια ταυτίζει το ήποκειμενο της έ-
νάστασης με τον έαυτο της, ταυτίζει
το κίνημα με τις δικές της όμώδες.
Στη θέση της συλλογικότητας της έρ-
γατικής τάξης όκομα υπει ή συλλογι-
κότητα των "έραστών της εξέγερσης".
Η κατάσταση των αυτόνομων όμιλων
την κριτική του Γκράμσι για τους ά-
ναρρήσεις που θεωρούσε ότι οι δεσο-
μοι μετάφω τους έχουν "θροναστική"
χαρακτήρα, γιατί στήριζονται στην ά-
πόδοξη μιάς "Ίδέας και όχι στήνική
ή προσημοθη άντιμετώπιση των πο-
λιτικών προβλημάτων που βάσει ή
λή της εργατικής τάξης. Γι αυτό, ου-
νεύει ο Γκράμσι, οι άρριαντικές
τους όχέσεις στήριζονται σε προση-
μοτικές συμψηφές ή άντιπόθετες, ή
στο κύρος κάποιου "μεγάλου ήγέτη".

Είναι ίσοι έριωνικό, αλλά ο "ήπο-
κειμενικός μαρξισμός" έγκαταλείπον
τας την εργατική τάξη και την προ-
πάθεια άπελευθέρωσης της δικής της
δημιουργικότητας και ήποκειμενικό-
τητα καταλάγει σε μιά έξορική -
πονημένη προσημοκεντρική ήποκει-
μική που στην καλύτερη περίπτωση
ση όδηγει σε πολιτικές άντιλήψεις
προσημοκεντρικής άπομύνωσης (παρα-
επιματικές ένέργειες) και στήνιση
έξορη περίπτωση εύνοια των άχαλι-
μων παραγοντιών.

*Για όλο αυτό εννοιαφέρεται για μιά έ-
σαγωγή στο έθνος, ύπόφρον οι σημεία
σελς του Γκράμσι στα Τετράδια της
δουλειάς σαν ένότητα με γενικό τίτ-
λο "Αμερικανισμός και θορντισμός"

δημιουργικότητα των μαζών ή προσημοκεντρική ήποκειμενικότητα

Η Νεγκρική τυπολογία του έρ-
γάτη φτάνει στο άποκορύφωμά της με
την έννοια του "κοινωνικού προλετα-
ριου". Ένώ στο προηγούμενο στάδιο
της τυπολογίας αυτής, στην άντιπαλο
θεση του "έργατη μάζα" με τον "συλλο-
γικό έργατη" μπορούσε να μιάσει και
νεύς για ύπερτονισμό και πόλωση ή-
παρκτών χαρακτηριστικών και διαφο-
ρών στην καπιταλιστική όργανωση της
έργασιας, με το πέρασμα στον "κοι-
νωνικό προλεταριο" έχουμε τον άπο-
χαιρετισμό της εργατικής τάξης.

Σίγουρα δεν είναι τυχαίο ότι ή
μιά άνάμηση συνδέεται με την περίο-
δο της συμμετοχής του έταλικού έρ-
γατισμο στην άνοδο της δεκαετίας του '60
ήδη ή δεύτερη συνδέεται με την πε-
ρίοδο της ήττας της επαναστατικής
άριστερας και της έμφάνισης της έ-
ταλικής άύτονομίας. Το νήμα των άνα-
λύσεων είναι κοινό αλλά ή διαστορε-
τική πολιτική άπόμύνωση όνομακα
θροναστική στην άπομύνωση του Νέγ-
κρ.

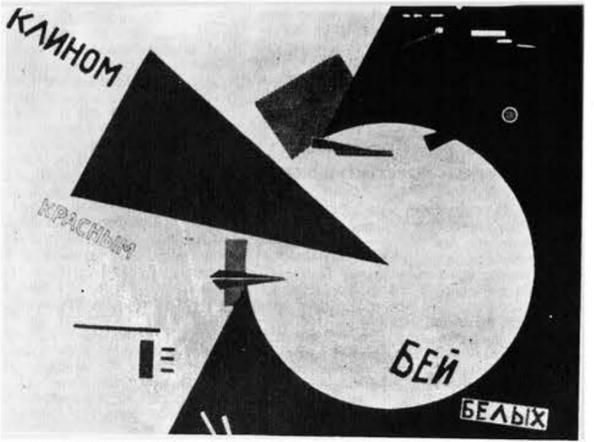
Με τον "κοινωνικό προλεταριο" ή
εργατική τάξη ύποκαθίσταται άπό την
ήποκειμενική διάθεση για έξέγερση
ένάντια στο κράτος. Ο έξορικός
πονητής είναι "προλεταριος" ενώ ο
άπολιτικοποιός ή δεξιός ή ρεφορ-
μιστής έργατης δεν είναι.

Καθόλου παράδοξο που ή Άύτονο έ-
μια ταυτίζει το ήποκειμενο της έ-
νάστασης με τον έαυτο της, ταυτίζει
το κίνημα με τις δικές της όμώδες.
Στη θέση της συλλογικότητας της έρ-
γατικής τάξης όκομα υπει ή συλλογι-
κότητα των "έραστών της εξέγερσης".
Η κατάσταση των αυτόνομων όμιλων
την κριτική του Γκράμσι για τους ά-
ναρρήσεις που θεωρούσε ότι οι δεσο-
μοι μετάφω τους έχουν "θροναστική"
χαρακτήρα, γιατί στήριζονται στην ά-
πόδοξη μιάς "Ίδέας και όχι στήνική
ή προσημοθη άντιμετώπιση των πο-
λιτικών προβλημάτων που βάσει ή
λή της εργατικής τάξης. Γι αυτό, ου-
νεύει ο Γκράμσι, οι άρριαντικές
τους όχέσεις στήριζονται σε προση-
μοτικές συμψηφές ή άντιπόθετες, ή
στο κύρος κάποιου "μεγάλου ήγέτη".

Είναι ίσοι έριωνικό, αλλά ο "ήπο-
κειμενικός μαρξισμός" έγκαταλείπον
τας την εργατική τάξη και την προ-
πάθεια άπελευθέρωσης της δικής της
δημιουργικότητας και ήποκειμενικό-
τητα καταλάγει σε μιά έξορική -
πονημένη προσημοκεντρική ήποκει-
μική που στην καλύτερη περίπτωση
ση όδηγει σε πολιτικές άντιλήψεις
προσημοκεντρικής άπομύνωσης (παρα-
επιματικές ένέργειες) και στήνιση
έξορη περίπτωση εύνοια των άχαλι-
μων παραγοντιών.

Με τον "κοινωνικό προλεταριο" ή
εργατική τάξη ύποκαθίσταται άπό την
ήποκειμενική διάθεση για έξέγερση
ένάντια στο κράτος. Ο έξορικός
πονητής είναι "προλεταριος" ενώ ο
άπολιτικοποιός ή δεξιός ή ρεφορ-
μιστής έργατης δεν είναι.

Καθόλου παράδοξο που ή Άύτονο έ-
μια ταυτίζει το ήποκειμενο της έ-
νάστασης με τον έαυτο της, ταυτίζει
το κίνημα με τις δικές της όμώδες.
Στη θέση της συλλογικότητας της έρ-
γατικής τάξης όκομα υπει ή συλλογι-
κότητα των "έραστών της εξέγερσης".
Η κατάσταση των αυτόνομων όμιλων
την κριτική του Γκράμσι για τους ά-
ναρρήσεις που θεωρούσε ότι οι δεσο-
μοι μετάφω τους έχουν "θροναστική"
χαρακτήρα, γιατί στήριζονται στην ά-
πόδοξη μιάς "Ίδέας και όχι στήνική
ή προσημοθη άντιμετώπιση των πο-
λιτικών προβλημάτων που βάσει ή
λή της εργατικής τάξης. Γι αυτό, ου-
νεύει ο Γκράμσι, οι άρριαντικές
τους όχέσεις στήριζονται σε προση-
μοτικές συμψηφές ή άντιπόθετες, ή
στο κύρος κάποιου "μεγάλου ήγέτη".

Η τέχνη της Οκτωβριανής επανάστασης πριν από τον Στάλιν...

15 ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΪΣ

100

ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΡΞ

"ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ" ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ: ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΩΡΙΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

"Αυτού που αποδίδουν στον Στάλιν μαζί με τα εγκλήματα και τα σφαλιματά του δ- λες μας τις απογοητεύσεις, όλα μας τα λάθη και όλα μας τη σύγχυση σε όποιον- δήποτε τομέα είναι πιθανό ότι θα ένοχληθούν από την αναγκαιότητα να ομολογή- σουν ότι το τέλος του Σταλινικού δογματισμού δεν έ- χει αποκαταστήσει τη Μαρξιστική φιλοσοφία στο άκε- ραιο". Α. Άλτουσερ, Είσαγγυή στο "Τό τόν Μάρξ"

Ο ίδιος ο Άλτουσερ τοποθετεί τις προσπάθειες του για μία σωστή "ανάγνωση" του Μάρξ στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης συγκυρίας: της συγκυρίας που χαρακτηρίστηκε από το 20ο συνέδριο του ΚΚΣΕ και την Σοβιετική Διαμάχη Μοιραία, ή αλτουσερική ανάγνωση του Μάρξ επη- ράζεται από την διάνγωση του Άλ- τουσερ για τα προβλήματα που έβα- λε εκείνη η περίοδος. Σάν κύριο κα- θήκον είδε την καταπολέμηση τώντα- σεων προς μία "ουμανιστική" διαστ- ρεύωση του μαρξισμού που θεωρού- σε ότι είχαν ενθαρρυνθεί με την α- ποσταλινοποίηση. Μέ ένα κάποιο (πο- λύ πιο έκλεπτυσμένο) τρόπο, ή εικό- να του Άλτουσερ για την τότε πε- ρίοδο αποτελεί το φιλοσοφικό ίσο- δύναμο της θεωρίας περί "ρεβιζιο- νιστικού πραξικοπήματος τό 1956".

Ο Άλτουσερ βλέπει μία στροφή τόσο στην ΕΣΣΔ (που συγκρατεί την δικτατορία του προλεταριάτου για να ονομαστεί "κράτος όλου του λαού") όσο και στα δυτικά ΚΚ (που ρίχνουν τό βάρος στο "ειρηνικό πέ- ρσασμα") και συνδέει αυτές τις εξε- λίξεις με την αναζωπύρωση των ίδε- αλιστικών, ανθρωπιστικών έρμηνειών του Μάρξ (βλέπε πρόλογο στην αγγ- λική έκδοση του "Τό τόν Μάρξ"). Α- πέναντι σ' αυτή τη στροφή δεν ύ- περασπίζεται άκριτα τόν Στάλιν, αλ- λά σίγουρα όμως βρίσκει πηγές έμ- πνευσης στα κείμενα του και στα κείμενα του Μάο: τό στόλ του Στάλιν είναι ίσως ξερό και δασκαλιστικό, αλλά τα "ζητήματα λενινισμού" ή οι απόψεις του για τό γλωσσικό δίνομα- μαθήματα μαρξιστικής όρθοδοξίας. Η διαλεκτική του Μάο παραμένει ί- σως κάπως "περιγραφή", αλλά εί- ναι καλό δείγμα του τί έννοούσε ο Μάρξ λέγοντας, ότι πρέπει να αντίσ- τρέψουμε τη διαλεκτική του Χέγκελ για να πατήσει με τά πόδια κάτω. Α- πέναντι, λοιπόν, στην άνοιχτή

ανάθεώρηση του μαρξισμού που ανα- καλύπτει τόν "παράγοντα Άνθρωπο" με κεφαλαίο Α και συμβαδίζει με τίς πιο δεξιές ρεφορμιστικές τά- σεις που εύθυγραμμίζονται με τόν ά- στικό φιλελευθερισμό, ό Άλτουσερ έπιχειρεί μία επανατοποθέτηση του μαρξισμού με έμφαση στον "άντικει- μενικό", "έπιστημονικό" χαρακτήρα του και με άφετηρή την σταλινι- κή παράδοση, την όποία βλέπει σαν συνέχεια της λενινιστικής. "Ήδη άυ- τή ή τοποθέτηση του προβλήματος, που χάνει από τά μάτια της τό τσα- λαπάτημα του μαρξισμού από την στα- λινική άντεπανάσταση και άνησυχεί για τίς συνέπειες της στροφής του 1956, βάζει από μόνη της τά όρια της αναζήτησης του Άλτουσερ.

Τό αποτέλεσμα είναι ή ανακάλυ- ψη ενός μαρξισμού που βλέπει μία επαναστατική διαδικασία χωρίς ύπο- κείμενο. Έκτοπίζοντας τό άφηρημέ- νο ιδεαλιστικό ύποκείμενο του ου- μανιστικού μαρξισμού (τόν Άνθρω- πο με κεφαλαίο Α) και έμπνεόμενος από μία παράδοση όπου τό κράτος έχει ύποτάξει την εργατική τάξη, ό αλτουσερικός μαρξισμός καταλήγα

νά έκτοπίζει την ίδια την εργατι- κή τάξη. Στόν "άντικειμενικό μαρξι- σμό" του Άλτουσερ ύπάρχει ή "δο- μή", ύπάρχουν οι "σχέσεις", ύπάρχου- οι "θέσεις" που καθορίζουν ή δομή και οι σχέσεις, ύπάρχουν οι "φο- ρείς" που επανδρώνουν τίς θέσεις και ένσαρκώνουν τίς σχέσεις, ύπάρ- χει συνολικά ένα αυτόκίνητο οίκο- δόμημα με πολλά σχετικά αυτόνομα έπίπεδα αλλά λείπει ή εργατική τά- ξη σαν ύποκείμενο της επαναστατι- κής διαδικασίας. Τελικά, στόν αλτου- σερισμό τό κρίσιμο στοιχείο δεν εί- ναι ή αποδέσμευση της δημιουργική- τητας των μαζών και ή θεσμοθέτη- ση της μέσα από όργανα της ίδισης της εργατικής τάξης (εργατικά συμβού- λια, σοβιέτ) αλλά ή "έπιστημονικά" καθορισμένη ταύτιση με την "άντι- κειμενική" κίνηση του κοινωνικού σχηματισμού και αντίστοιχα τά όρ- γανα που μπορούν να την εξασφαλί- σουν (τό κόμμα, τό κράτος). Περιθωριοποιώντας μ' αυτό τόν τρόπο την εργατική τάξη, ό άντικει- μενικός μαρξισμός άνοίγει τόν δρό- νο για να άνθίσουν χίλια δυό λου- λούδια.

Μία κατάληξη είναι ο ακαδημαϊ- σμός, ή ανακήρυξη της θεωρητικής πα- ρέμβασης σε αυτόδύναμο πεδίο της ταξικής πάλης, όπου οι διανοούμε- νοι άσχολούνται με την "θεωρητική πρακτική" άπερίσπαστοι από την τύ- ρβη των καθημερινών εργατικών άγώ- νων. Τά πνευματικά της Γαλλίας, της Άγγλίας, της Γερμανίας για ένα διάστημα είχαν γεμίσει από τέ- τοιους "μαρξιστές" που έχοντας ά- φήσει την καθημερινότητα στα χέ- ρια των ρεφορμιστικών κομμάτων προωθούσαν την ακαδημαϊκή καριέρα τους με ήσυχη την συνείδησή τους γιατί προωθούσαν την "επανάστατι- κή θεωρία".

Μία άλλη κατάληξη είναι ό άπο- λογισμός. Η "σχετική άυτονομία" που εισάγει ή αλτουσερική διαλεκ- τική μετατρέπεται σε φούρνο τοϊκό- τζα για να δικαιολογήσει την όποια- δήποτε τρέχουσα πολιτική έπιλογή. Ιδίαιτερα στα χέρια του άριστο- ρού ρεφορμιστού (άριστοτερού εύκο- μου μουνισμού) ό άντικειμενικός μαρξι- σμός εξελίσσεται σε ραφινάτη έκδο- χή του παλιού μπακάλικου "μαρξι- σμού" του στόλ "κύρια πλευρά είναι ή θετική" ή "αυτή ή αντίφαση εί- ναι δευτερεύουσα" και πάει λέγοντα- ς.

Βέβαια, και στην περίπτωση του άντικειμενικού μαρξισμού δεν πρέ- πει να ίσοπεδώσουμε όλες τίς στιν- μές της εξέλιξής του. Η δουλειά του Πουλατζά την περίοδο του Μάη ξεχωρίζει έντονα από τά μεταγενέ- τερα κείμενά του. Για παράδειγμα, τό "Φασισμός και Δικτατορία" εί- ναι άσύγκριτα άνώτερο από την "Κρί- ση των δικτατοριών" ή άκόμα και από την ελληνική έκδοση του "Φασι- σμός και Δικτατορία", όπου ό συγγ- ραφέας άποκηρύσει τά κεφάλαια που άναφέρονται στην ΕΣΣΔ σαν "κάπως σχηματικά". Η άπόσταση άνάμεσα στην όρμητική εμφάνιση του Πουλατζά στο προσκήνιο (σε μία περίοδο όπου τό

Ζήτημα της μαρξιστικής άνάλυσης του κράτους ξαναέμεινε έντονα κά- τω από την πίεση της έμπρακτης κα- τικής του ρεφορμισμού από τό ξεσ- πασμα του Μάη) και στόν κατοπινό θλιβερό άπολογιστικό της εύκομω- μωνιστικής τακτικής είναι πραγμα- τικά μεγάλη. Παρόλα αυτά, τό νήμα εί- ναι κοινό και ξεκινάει από την άυ- τονόμηση του "άντικειμενικού" μαρ- ξισμού από την εργατική τάξη.

Κλείνοντας αυτή την σύντομη ά- ναφορά άπομένει να θυμίσουμε στους θιασώτες του "άντικειμενικού" μαρ- ξισμού (άλλά και στους ύποστηρικ- τές του αντίποδα αυτής της διχοτό- μησης, δηλαδή του "ύποκειμενικού" μαρξισμού) την σύνδεση της άντικει- μενικότητας και της ύποκειμενικό- τητας με την πάλη της εργατικής τά- ξης, όπως την προβάλλει ό Γκράμσι στα τετράδια της φυλακής, στην κρι- τική του για την εκλαϊκευμένη μαρ- ξιστική κοινωνιολογία του Μπουχά- ριν.

"Αντικειμενικό σημαίνει πάντοτε "άνθρώπινα άντικειμενικό", πράγμα που μπορεί να θεωρηθεί ότι αντίσ- τοιχεί άκριβώς στο "ιστορικά ύπο- κειμενικό". Με άλλα λόγια, άντικει- μενικό πάει να πεί "καθολικά ύπο- κειμενικό". Ο άνθρωπος αποκτά άν- τικειμενική γνώση στο βαθμό που ή γνώση είναι πραγματική για όλο τό ανθρώπινο είδος ιστορικά έννοπιη- μένο σε ένα μοναδικό έννιαίο πολι- τιστικό σύστημα. Αυτή ή διαδικασία ιστορικής έννοποίησης, όμως, προχωρά ει μέσα από την έξαφάνιση των έσω- τερικών αντιφάσεων που κατακερμα- τίζουν την ανθρώπινη κοινωνία..."

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ * Εφημερίδα της Ο.Σ.Ε. * Υπεύθυνη: Μαρία Στύλλου * Μενάνδρου 50 * Ομόνοια * Αθήνα 101 * Τηλέφωνο: 524 1001 * Εκτύπωση * Οφσέτ: Α. Φλώρος, Η. Άρχοντας * ΤΥΠΟ 35 Βαλτετσίου 35 * Εξάρχεια * Τηλέφωνο: 361 3914 Κυκλοφορεί στα κεντρικά περίπτερα

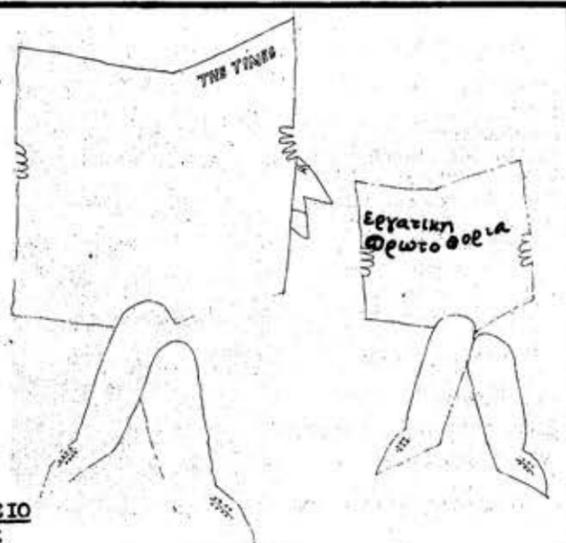
Βιβλιοπωλεία
ΑΘΗΝΑ
Αίολος
Ελεύθερος Τύπος
* Ιστορικές Έκδόσεις
Καμιόνα
Λέσχη του βιβλίου
Μήνυμα
* Όπερα
Παρατηρητής
Πλέθρον
Ρηακίς
Πρωτοπαριά
Ουτογραφία
Χυδρί

ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Πρισμα
Κιβωτός
Ζαχαροπούλος
Μποστανογλου
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Θυμέλη
Ιστορικές Εκδόσεις
Μπαρμπουνακης
Τυπος-Πρεσς

ΤΡΙΚΚΑΛΑ
Β. Κόπανος

ΚΕΡΚΥΡΑ
Τυφλοπόντικας

ΗΡΑΚΛΕΙΟ
Πραξίς

ΡΕΘΥΜΝΟ
Τεκμηριο

Κ.ΛΗΜΠΝΕΧΤ ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ

Τό βιβλίο αυτό ο Κ.Λήμπνεχτ τό γραψε τό 1907. Παρ'όλ'αυτά όμως έξακολουθεί νά μένει κατά τό μεγάλο μέρος του σύγχρονο κάί μάάλιστα διαχρονικό. Άν καί ο μιλιταρισμός -στρατοκρατία - στρατός έχουν άλλαξει κατά καιρούς μορφή,στήν ούσία τους εξακολουθούν νά παραμένουν ο μπαμπούλας καί τό πιό σίγουρο φρένο στά ξεσηκώματα καί στίς επαναστάσεις του εργατικού κινήματος καί ή μόνη απειλή γιά πόλεμο.

Η φύση του καπιταλιστικού μιλιταρισμού είναι καθαρά ταξική.Εί ναι γνήσιο τέκνο της άστικής τάξης μέ καθαρό σκοπό τήν διαφύλαξη των κερδών της καί φυσικά της κυριαρχίας της πάνω στήν εργατική τάξη όλου του κόσμου.

Ο μιλιταρισμός κατά τόν Λήμπνεχτ είναι "ένα φαινόμενο ριζωμένο βαθιά στή δομή των διαιρεμένων ταξικά κοινωνιών" καί μέ τήν έκφραση του,της στρατιωτικής δράσης αποτελεί "τήν πιό συμπεκνωμένη μορφή πολιτικής δράσης"

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ

Ο Λήμπνεχτ χωρίζοντας τό κεφάλαιο "μιλιταρισμός" στό βιβλίο του σέ δύο βασικές ένότητες έξωτερικός - έσωτερικός μιλιταρισμός, προσπαθεί νά κάνει τό εξής:νά δείξει ότι είναι οί δύο μορφές κάτω άπ'τίς όποιες εμφανίζεται ο μιλιταρισμός στή καπιταλιστική κοινωνία.

"Οτι είναι τά προσώπεια μέ τά όποια κάθε φορά εμφανίζεται μπροστά στήν εργατική τάξη καί ότι σέ καμιά περίπτωση δέ'μπορεί νά διαχωριστούν στό περιεχόμενό καί τοίς γενικούς στόχους τους. Ο έξωτερικός μιλιταρισμός πού εκφράζεται σάν πόλεμος μέ τό στρατό κάποιας άλλης χώρας μέ τά γνωστά αποτελέσματα του,φοράει τή μάσκα του "έθνικο χρέους,των ιδεωδώντης φυλής της διαφύλαξης της άκαιροότητας της χώρας άπ'τόν έχθρό κ.λ.π."

Προκειμένου νά κερδίσει γιά τά κανόνια του τό κρεας καί τή ζωή των εργατών,δέ διατάζει νά παρουσιασεται έθνικός καί υπερταξικός. Έχθρός του έθνους τότε,γίνεται ο κακός,καί πάντα αυτός,έπιθετικός ξένος στρατός,ξένο έθνος,ξένο προλεταριάτο. Ο πόλεμος ποτέ δέ γίνεται ενάντια στήν ξένη άστική τάξη καί τά συμφεροντά της γινατί όπως είπαμε,σέ περίπτωση πολέμου οί τάξεις "καταργούνται". Ο έχθρός είναι τότε ή Τουρκία (π.χ.) γενικά καί ο "άξεστος,άμόρφωτος,καί μέ έπεκτατικές τάσεις λαός της". Η "ά γνή περισσότερά" ντόπια άστική τάξη καλεί τήν εργατική τάξη νά δώσει τό αίμα της καί τήν ζωή της "ύπερ βωμών καί έστιών" άσχετα άν οί βωμοί καί οί έστιες δέν της άνήκουν.Γιά τό προλεταριάτο άνήκει ο "ήρωικός" θάνατος καί τά παράσημα άνδρείας. Ο κερδιζόμενος πάντα είναι ο καπιταλισμός,ένώ ή εργατική τάξη κατακυλάει στή δυστυχία,χάνοντας όσα είχε κερδίσει μέ τούς άγώνες της στόν καιρό της είρήνης.

Δυστυχώς ή εργατική τάξη στό περισσότερο μέχρι στιγμής παραδείγματα πολέμων,έχει τουμπάρει κάτω άπό τήν άσφυκτική πίεση καί προπαγάνδα του μιλιταρισμού καί των πατρώνων του μέ αποτέλεσμα τά εκατο μύρια νεκρών των πολέμων καί τά εκατομμύρια των άκρωτηριασμένων "ήρώων του έθνους".

Ο μιλιταρισμός τίς περισσότερες φορές δρώντας σάν ένοπλη άστυνομία,βγάει τήν μάσκα του "ύπερταξικού προστάτη του λαού"καί φανερώνει τό πραγματικό του πρόσωπο στήν εργατική τάξη,στίς περιπτώσεις κινδύνου άπό τόν έσωτερικό έχθρό.

Ο έξωτερικός έχθρός είναι ή ζ δια ή εργατική τάξη,μέ τίς κινητοποιήσεις της γιά μιá καλύτερη καί ανθρώπινη ζωή,μέ τούς άγώνες της γιά τό μεροκάματο,μέ τίς άπεργίες τίς επαναστάσεις καί τά ξεσηκώματα της. Ο μηχανισμός πού προσπαθεί νά τήν καταστείλει είναι ο μιλιταρισμός μέ τό στρατό του,τήν άστυνομία του,τά δικαστήρια του,συνεπικουρούμενος άπό τή εκκλησία ή πού μαζί μέ τόν μιλιταρισμό άποτελούν τόν πιό άνεπτυγμένο μακιαβελισμό στήν παγκόσμια ιστορία καί τόν πιό μακιαβελικό άπ'όλους τούς μακιαβελισμούς του καπιταλισμού".

Τό σπάσιμο των άπεργιών άπ'τό στρατό,οί νεκροί έξεγερμένων έργατες,άγρότες καί φοιτητές,μέ πρόσφατο παράδειγμα στή χώρα μας τού Πολυτεχνείου,είναι οί συνέπειες της καταστολής πού άσκει ο μιλιταρισμός άπέναντι στόν έσωτερικό έχθρό της άστικής τάξης,τό εργατικό κίνημα.

"Άρα ο έσωτερικός καί έξωτερικός μιλιταρισμός είναι οί δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Ο μιλιταρισμός,γιά νά πετύχει τούς στόχους του,πρέπει νά μετατρέψει τόν στρατό σ'ένα πειθήνιο εύλύγιστο καί άποτελεσματικό όργανο.Πρέπει νά τόν άνεβάσει στό ύψη λότερο δυνατό επίπεδο άπό πλευράς στρατιωτικής τεχνικής".

Ο έκσυγχρονισμός λοιπόν του στρατού,μέ τά σύγχρονα όπλα,τήν συγχρονη εκπαίδευση των φαντάρων καί μέ τίς πολεμικές βιομηχανίες είναι τό όνειρο καί οί προσδοκίες κάθε άστικής τάξης. Όσο πιό σύγχρονα καί άποτελεσματικά όπλα χρησιμοποιεί ένας στρατός,τόσο πιό σίγουρη θεωρεί τή θέση της ή άστική τάξη,όσο πιό πειθαρχημένος καί πειθήνιος γίνεται ο φαντάρος,τόσο πιό εύκολα μπορεί ο μιλιταρισμός νά επιβάλλεται πάνω στό εργατικό κίνημα καί στους ξένους λαούς.

Πάλι λοιπόν γιά καλύτερη ζωή των φαντάρων,γιά μείωση της θητείας,γιά συνδικαλισμό στό στρατό,γιά τήν μή χρησιμοποίηση του στρατού σάν άπεργοσάστη,γιά σταμάτημα των στρατιωτικών πιστώσεων,ένάντια στό πόλεμο καί τούς πυρηνικούς έξοπλισμούς,είναι μιá πάλι πού στρέφεται ενάντια στό μιλιταρισμό καί τόν καπιταλισμό πού τόν συντηρεί,είναι άγώνας γιά τό βγάσιμο των δοντιών του μιλιταριστικού τέρατος ώστε νά γίνει άκίνδυνος νά μή μπορεί νά χτυπήσει.Εί ναι κομμάτι της πάλης του εργατικού κινήματος γιά

τήν σοσιαλιστική επανάσταση.

ΑΝΤΙΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ

"Όποιος έχει τούς νέους έχει καί τό στρατό."

Γιά τόν Λήμπνεχτ,ή νεολαία είναι αυτή πού φέρνει κύρια τά βάρος του μιλιταρισμού.Αυτή άποτελεί τό σημαντικότερο κομμάτι του έσωτερικού έχθρου.

Άπό τά θρανία ποτίζονται οί νέοι μέ τά ιδανικά της φυλής,μέ τούς προαιώνιους έχθρους του έθνους,μέ τό χρέος του ανθρώπου πρós τήν πατρίδα,μέ τήν αυτοθυσία πρós τήν σημαία καί τόσα άλλα κούφια πράγματα.

Οί νέοι είναι αυτοί πού άπ'τά 19 χρόνια τους γνωρίζουν τήν φρίκη του στρατού καί τόν πόλεμο. Αυτοί είναι πού θα χτυπηθούν άργότερα στό εργοστάσιο καί στό χωράφι άπ'τό στρατό καί τήν άστυνομία. Αυτοί είναι πού πρέπει πρωτοι νά άντιμάχονται τό μιλιταρισμό σ'όλες του τίς εκφράσεις καί μορφές. Τό νεολαϊστικό καί τό φοιτητικό κίνημα μαζί μέ τό εργατικό κίνημα είναι οί κυριότεροι εκφραστες του άντιμιλιταριστικού πνεύματος.

Η μόνη διέξοδος γιά νά ξεφύγει ή κοινωνία άπό τά νύχια του μιλιταρισμού είναι ο άγώνας γιά κίνημα μαζικό μέσα κι έξω άπ'τόν στρατό. Ο μιλιταρισμός,τή μόνη "διέξοδο" πού δίνει στους φαντάρους είναι ή αυτοκτονία. Δέν πρέπει,λένε οί στρατοκράτες,νά του άνούμα σέ του στρατιώτη τή δυνατότητα νά αυτοκτονήσει". Ο μιλιταρισμός θέλει νά δημιουργήσει "άντρες" γιά τόν πόλεμο ενάντια στόν έξωτερικό έχθρό καί σκλάβους μηχανές ενάντια στόν έσωτερικό έχθρό. Ο άντιμιλιταρισμός,τόν άντιμάχεται καί στό δύο επίπεδα.Μείωση της θητείας καλύτερη ζωή στους στρατώνες καί συνδικαλισμό στους φαντάρους γιά νά σταματήσει ή καταπίεση των δύο καί πλέον χρόνων,γιά νά πάψει ή ρομποτοποίηση του φαντάρου,γιά νά έχει τή δυνατότητα νά άρνεϊται τίς διαταγές του κάθε τρελλού στρατοκράτη,ώστε νά κοπούν τά πόδια καί τά χέρια του μιλιταρισμού.Σταμάτημα των έξοπλισμών,όχι στους πολέμους καί σβήσιμο του μιλιταριστικού πνεύματος γιά νά ξεριζωθεί καί τό κεφάλι του στρατοκρατικού μηχανισμού.

ΟΙ ΑΝΤΙΜΙΛΙΤΑΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΑΧΤΙΚΕΣ

Σέ αντίθεση μέ τήν επαναστατική ταχτική (σοσιαλδημοκρατική της

εποχής του Λήμπνεχτ),έκφραζόντουσαν καί τότε στίς άντιμιλιταριστικές κινήσεις καί οί ταχτικές των άναρχικών καί των ρεφορμιστών.

Οί άναρχικές μέθοδοι έκφρασης του άντιμιλιταρισμού είχαν(καί έχουν) άτομικίστικο χαρακτήρα.

Δίνουν μεγάλη έμφαση στήν άτομική άρνηση της στρατιωτικής ύπηρεσίας,στήν άτομική άρνηση καταφυγής στό όπλα καί στήν άτομική διαμαρτυρία.

"Περιοριζόμενοι σέ έπιφανειακά φαινόμενα,προσπαθούν οί άναρχικοί νά ρίξουν τόν μιλιταρισμό άπό τήν σέλα επικαλούμενοι,μέ άέρα κοπανιστό,τήν άτομική άποφασιστικότητα"

"Δουλεύουν πάνω άπ'όλα μέ ήθικό ένθουσιασμό, μέ κακά έρεθίσματα,μέ άνθρωπιστικά έπιχειρήματα,μέ έπιχειρήματα περί διακαλοσύνης -κοντολογίς μ'όλα τά είδη των εκκλήσεων πρós τήν θέλιση πού/άγνοσ τόν ταξικό χαρακτήρα του άντιμιλιταρισμού..."

Τήν στρατιωτική άπεργία,δηλ. τήν άρνηση των στρατιωτών νά στρέφουν τά όπλα τους ενάντια στους ταξικούς

τους συντρόφους,οί άναρχικοί τήν έχουν άναγάγει στό ύπέρτατο άγαθή.Περιμένουν νά τούς πέσει άπό τόν ούρανό,διαθέτοντας βάβαια καλή θέληση καί ένεργητικότητα,χωρίς όμως νά κάνουν τό παραμικρό βήμα πρós αυτή τήν κατεύθυνση.

Ο (σοσιαλδημοκρατικός) επαναστατικός μιλιταρισμός βασίζεται στήν πάλη των τάξεων,σέ σχέση μέ τήν προώθηση ενός άντιμιλιταριστικού κινήματος,καί επομένως "άπεύθυνεται άποκλειστικά στίς τάξεις εκείνες,πού,στόν άγώνα αυτό,είναι άναγκαστικά έχθρικές πρós τόν μιλιταρισμό - άν καί,φυσικά,χάριετα πού βλέπει τμήματα της άστικής τάξης νά άκολουθούν τήν ίδια κατεύθυνση,βοηθώντας στήν άποσύνθεση του καπιταλισμού.Μορφώνει μέ σκοπό νά πεύσει,τό θέμα όμως πού διάσκει δέν είναι των κατηγορικών προσταγών,των σύμμετρικών θέσεων των ήθικολόγικων άποφεγμάτων περί έλευθερίας καί δι καισύνης,άλλά εκείνο της πάλης των τάξεων καί των συμφερόντων του προλεταριάτου σ'αυτή τήν πάλη,του ρόλου του μιλιταρισμού στόν ταξικό άγώνα καί του ρόλου πού παίζει,καί πρέπει νά παίζει,στόν ίδιο τον άγώνα το προλεταριάτο... Φυσικά,καί ή σοσιαλδημοκρατία χρησιμοποιεϊ,σέ βαθμό πού νά έκανοποιεί τόν καθένα,έπιχειρήματα ήθικολογικά -τό όλικό πάθος της κατηγορικής προσταγής καί των βασικών ανθρώπινων δικαιωμάτων,τίς άμορφες άλλά άνεφάρμοστες άρχές πού διακηρύσσει ή άστική τάξη άπό τήν άρχή της ύπαρξης της καί άκόμα θρησκευτικές καί έδιαίτερα χριστιανικές ιδέες καί άντιλήψεις. Όλα αυτά όμως παίζουν δευτερεύοντα ρόλο.Χρησιμοποιούν γιά νά μάς διευκολύνουν ν'άνοιξουμε τή μάτια των άδαφώτιστων εργατών έτσι ώστε νά είσχωρήσει στό μυαλό τους τό φως της ταξικής συνείδησης.Χρησιμοποιούν έπίσης γιά νά ξεσηκώσουν τόν ένθουσιασμό τήν ώρα της δράσης."

Σέ σχέση μέ τίς άτομικές πράξεις ή επαναστατική ταχτική παραδέχεται ότι "μπορεί νά άποτελούν σύμβολα καί συμπτώματα των μαζικών κινήσεων,είναι όμως μόνο σύμβολα καί συμπτώματα. Άλλά καί σύμβολα μπορεί νά είναι μόνο όταν ή ένταση φτάσει στό πιό κρίσιμο σημείο της...Νά οδηγήσει σέ μιá σταδιακή οργανική καί ήθική άποσύνθεση τό στρατιωτικό πνεύμα - αυτός είναι ο σκοπός γιά τόν όποιο ή σοσιαλδημοκρατία μάχεται τόν μιλιταρισμό. Όπιδήποτε άλλο,έξυπηρετεί αυτό τό σκοπό ή παίζει δευτερεύοντα ρόλο.Σ'ότι άφορά τήν στρατιωτική άπεργία,ή σοσιαλδημοκρατία "θεωρεί

50 ΦΥΛΛΑ Εργατική πρωτοπορία

Η Έργατική Πρωτοπορεία ξεκίνησε την 1η Μάη του '77. Η κεντρική ιδέα που καθόρισε την πορεία της σαν έντυπο ήταν η αντίληψη της Ο.Σ.Ε. για την ανασύνταξη του κινήματος και μέσα σ'αυτή την συγκρότηση της Επαναστατικής Αριστεράς, μιας πολιτικής δύναμης ικανής να συνενώνει να προσανατολίζει, να πολιτικοποιεί τους αγώνες. Μια αντίληψη που αντιμετωπίζει την "συγκρότηση" σαν διπλή διαδικασία: μια διαδικασία κοινωνική, όπου μέσα από τις αντιφάσεις, τα αδιέξοδα την κρίση του καπιταλισμού εμφανίζονται στους κοινωνικούς χώρους πρωτοπόρα κομμάτια αγωνιστών ξεπερνώντας συγκριτικά μέσα στους αγώνες τους τον έλεγχο των ρεφορμιστών. Μια διαδικασία πολιτική, όπου μέσα απ'τη συσώρευση ανάλυση και επεξεργασία των εμπειριών αυτών των κομματιών επιδιώκεται η συνολικοποίηση των απόψεων, η ένοπιση και μετεξέλιξη των συγκεκριμένων πρακτικών σε μόνιμη και μακροπρόθεσμη επαναστατική δράση. Μέσα σ'αυτή τη διαδικασία ο ρόλος των ήδη συγκροτημένων ομάδων των αγωνιστών "Ε.Α.", είναι ρόλος συμβολής στην επιτάχυνση αυτών των ρυθμών και όχι υποκατάστασή τους, είτε με την υποκειμενική ανακήρυξη απομονωμένων ομάδων διανοούμενων σε κόμματα και ήγεσία της εργατικής τάξης, είτε με την ιδεολογική και πρακτική απογείωση από το έπιπεδο αγώνων του κινήματος.

Μ'αυτή την αντίληψη ο τύπος της πολιτικής δράσης της οργάνωσης και ενός έντυπου, είναι κάθε φορά συγκεκριμένος, καθορίζεται από τα χαρακτηριστικά της περιόδου. Οι βασικές επιλογές που παραμένουν είναι η αναφορά στις αγωνιστικές πρωτοβουλίες των χώρων, η προσπάθεια παρέμβασης στα ζητήματα που αναδύονται το συγκεκριμένο επίπεδο ανάπτυξης τους. Μ'αυτή την έννοια, ξαναδιαβάζοντας σήμερα τα 50 φύλλα της εργατικής πρωτοπορίας, μπορούμε να διακρίνουμε τρεις περιόδους:

ΣΤΟΝ ΑΠΟΧΧΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ 75-77

Στις μεταπολιτευτικές συνθήκες όκεντρικός χώρος όπου ο πολιτικός

κλυδωνισμός της μεταπολίτευσης μπορούσε να ξεπεραστεί σε μια κατεύθυνση αντικαπιταλιστικής πάλης ήταν το εργατικό κίνημα. Και πράγματι για μια ολόκληρη περίοδο η εργατική τάξη μπαίνει σε κίνηση: Χιλιάδες απεργοί σ'όλες τις βασικές επιχειρήσεις της χώρας, πολλές φορές αθόρυχα, άλλοτε κάτω από την ήγεια του ΚΚΕ, σε πολλές περιπτώσεις όμως και σε σύγκρουση με τους συνδικαλιστές της ρεφορμιστικής αριστεράς. Αιτήματα σκεπασμένα για μια δεκαετία έρχονται στην επιφάνεια και πολλές φορές κατακτιώνται: Αυξήσεις, ώρες δουλειάς συνθήκες εργασίας, δικαίωμα οργάνωσης. Μορφές πάλης που ξεφεύγουν τα πολιτικά πλαίσια της κοινοβουλευτικής ύσορφίας της περιόδου νομιμοποιούνται: Κατάληψη, αλυσιδα περιφρούρηση της απεργίας, συγκρούσεις με άπεργοπάστες και αστυνομία καθημερινές διαδηλώσεις απεργών στο κέντρο της Αθήνας. Η εμφάνιση μέσα στα εργοστάσια ενός στρώματος μαχητικών εργατών που προσπαθούν να μετατρέψουν την έναλλαγή χούντα - Καραμανλής σε πραγματικές κατακτήσεις της εργατικής τάξης, γίνεται κεντρικό πολιτικό ζήτημα. Η απάντηση των καπιταλιστών οργανώνεται με την κατάληξη στη γραμμή "καμιά απεργία να μη νικήσει" σαν στάση κάθε ξεχωριστού εργοδότη, τη ένεργοποίηση του 3239, και κύρια την εμφάνιση του 330. Το ΚΚΕ αποδέχεται το να όρεστεί στο γραφειοκρατικό έλεγχο των κλαδικών κύρια σωματείων και την μερική αναγνώριση αυτής της αντιπροσωπευτικότητας του από το κράτος. Οι πρωτοπόροι εργάτες μπαίνουν στην πρέσα της καταστολής από την μία, και του ξεπουλήματος των αγώνων από την πλειοψηφία της συνδικαλιστικής ήγεσίας της εποχής, απ'την άλλη.

Αυτή η εξέλιξη στο εργατικό κίνημα είναι το κέντρο του περιεχόμενου των πρώτων φύλλων της Ε.Π.: Η ανάδειξη των σημαντικών αγώνων της εποχής, η σημασία και η δυνατότητα συμπαράστασης. Η συζήτηση για τα αιτήματα και τις μορφές πάλης που χρησιμοποιούν οι απεργοί. Η ανάδειξη των στοιχείων εργατικής δημοκρατίας που εμφανίζονται μέσα στις κινητοποιήσεις, η προσπάθεια

διατήρησης τους στην καθημερινή λειτουργία των σωματείων. Η ανάληψη

της τακτικής του ΚΚΕ και της σημασίας που έχουν οι συγκρούσεις πολλών απεργιών με τη γραμμή της ΕΣΑΚ. Η συζήτηση για την οργάνωση των εργατικών χώρων, αλλά και ιδιαίτερα του πρωτοπόρου κομματιού σε δικά του όργανα που να υποβοηθούν στη παρέμβαση του. Η προσπάθεια ξεπεράματος του γενικόλογου αντιφασιστικού - αντιιμπεριαλιστικού προσανατολισμού της εποχής, σε προϋπόθεση για την δυνατότητα σύνδεσης της επαναστατικής αριστεράς με τους αγωνιστές του εργατικού χώρου. Η Ε.Π. γίνεται ένα έντυπο που προσπαθεί να συμβάλει σ'αυτή ακριβώς τη σύνδεση με αναφορά τις ανάγκες, τους αγώνες, την πολιτικοποίηση των μαχητικών εργατών. Μόνη ένα πολύ μικρό κομμάτι της επαναστατικής αριστεράς ακολουθεί, μια αντίστοιχη τότε τακτική (ΟΠΑ, ΕΕΜ, ΕΛΕΚ). Η πλειοψηφία θεωρεί μια τέτοια δράση αθόρυχο και εργατισμό. Προσανατολίζεται στην προσπάθεια γενικού τύπου καθοδήγησης του κινήματος: Ιδρύονται εργατικές παρατάξεις, συγγράφονται προγράμματα (του τύπου 500 φράγκα βασικό), αλλά η έμφαση παραμένει στο ξεκαθάρισμα της σινοσοβιετικής διαμάχης σαν προϋπόθεση για την ίδρυση του κόμματος. Ιδρύσεις που πραγματοποιούνται σε πολλά αντίτυπα ενώ η κατάσταση γύρω τριγύρω αλλάζει:

1) Μ'ένα τέτοιο συσχετισμό το εργατικό κίνημα υποχωρεί μέχρι τότε τη του '77. Το πρωτοπόρο κομμάτι των εργατών διαλύεται, προσχωρεί στα κόμματα ή ιδιωτεύει. Η συγκέντρωση στις διαδικασίες του εργατικού χώρου γίνεται όλο και πιο δύσκολη. Ο "τύπος" του αριστεριστή με το έντυπο στην πόρτα του εργοστάσιου σπανίζει. Απ'όλη την ζωντανή πολιτική σχέση της προηγούμενης περιόδου μένει μόνο το "καθηκόν", που εκτελείται όλο και πιο δύσκολα.

Πρόκειται για μια σημαντική ήττα. Τίς συνέπειες της θα πληρώσουν εν μέρει οι ρεφορμιστές και κύρια η πιο αδύνατη επαναστατική αριστερά στην επόμενη περίοδο.

Η ΑΝΟΔΟΣ ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ "ΧΩΡΟΥ"

Η ήττα στο εργατικό κίνημα του 74-78 αποτελεί το κέντρο της δδυναμίας της ρεφορμιστικής αλλά και της επαναστατικής αριστεράς να έχουν αυτόνομη γραμμή και παρέμβαση στην περίοδο προώθησης του άστικού έκσυγχρονισμού και της μετάβασης από το κράτος της δεξιάς στην αλλαγή. Οι αντιτάσεις της νεολαίας και ιδιαίτερα των φοιτητών στον έκσυγχρονισμό συγκεντρώνουν την ΕΑ στους νεολαϊστικούς χώρους. Χώρους όπου οι αποχωρήσεις από τα δδύοΚΚΕ αλλάζουν τους συσχετισμούς δδίνοντας δυνατότητες πρωτοβουλιών που κορυφώνονται με τις καταλήψεις. Ταυτόχρονα η κρίση που ξεσπά στην παλιά επαναστατική αριστερά όδηγεί στην εμφάνιση, τη μαζικοποίηση, τη λειτουργία του "χώρου". Πρόκειται για μια περίοδο άποσύνθεσης ένας ιδεολογικού πλαισίου, πολιτικής αντίληψης, τρόπου οργάνωσης. Αυτό που κρίνεται στις μακρόσυρτες διαδικασίες του χώρου είναι η συγκρότηση νέων αντιλήψεων, μορφών παρέμβασης, νέων όμαδοποιήσεων που να συμβάλουν σε μια νέα "έξοδο" στους κοινωνικούς χώρους.

Σ'αυτή την περίοδο ο χαρακτήρας της Έργατικής Πρωτοπορίας μεταβάλλεται. Το κέντρο της αναφοράς γίνεται ο "χώρος", οι μάχες που δίνονται, οι λειτουργίες, οι ανάγκες του για μια ολόκληρη περίοδο, η ύλη της Ε.Π. προσπαθεί να συμβάλει στην ένοπιση του χώρου πάνω στις συγκεκριμένες πολιτικές μάχες, τόνπροσανατολισμό του στις στροφές της συγκυρίας, αλλά και στο άνοιγμα των συζητήσεων στρατηγικής και ιδεολογικών επιλογών που υποβόσκουν καλύπτοντας τις αναγκαίες διαφοροποιήσεις. Το φοιτητικό κίνημα, όπροσανατολισμός των συσπειρώσεων, η διαμόρφωση της τακτικής του. Η πάλη ενάντια στην τρομοκρατία. Η σημασία, οι δυνατότητες και τα όρια των "νέων κινήματων" των κινήματων κοινωνικής κριτικής. Η κρίση της Ε.Α. και ο αντικαπιταλιστικός προσανατολισμός του "χώρου". Η ανάληψη της πολιτικής κατάστασης. Η κριτική στον σταλινισμό και την αυτόνομια. Τα στοιχεία διασύνθεσης

Εργατική πρωτοπορία No 50 1 Δεκεμβρίου 20 Απρ.

Το Βαδός του ουρανού είναι πάντα κακκίνο

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ '70 σελ. 5-8

Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΗ ΣΤΙΣ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ Κ' ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

ΚΙΝΑ: ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΠΟΥ ΞΥΓΙΝΕ Σ'ΦΙΔΑΛΤΗΡΑ σελ. 10

Εργατική πρωτοπορία No 40 Μάρτιος 20 Απρ.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ

SOLIDARNOŚĆ

Από άπειρο της Άλληλεγγύης για τους πολιτικούς κρατούμενους

Εργατική πρωτοπορία No 30 20 Απρ.

Η πάλη ενάντια στην ένταξη στην ΕΟΚ σελ. 5, 6, 7

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΟΚ

Πάλη ενάντια στη στρατιωτικοποίηση σελ. 3 - **το συνέδριο της ΚΝΕ** σελ. 4
Οχι στα Πιρηνικά εργοστάσια σελ. 9 - **Περίερα** σελ. 12

ΕΝΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

μιάς νέας κατάστασης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σ'όλη αυτή την περίοδο που διατηρείται μια δημιουργική συζήτηση ή στάση της Ε.Π. έχει δύο κεντρικά χαρακτηριστικά:

1. Την πίεση για "έξωστρέφεια" στη συζήτηση, την προσπάθεια να συνδέονται τα θέματα που ανοίγουν με τα πραγματικά προβλήματα και τις δυνατότητες παρέμβασης του χώρου.

2. Την προσπάθεια υπεράσπισης μιας "ενότητας του χώρου" απέναντι στις πιέσεις ρεφορμιστών και κυβέρνησης, μαζί με την προσπάθεια ξεκαθαρίσματος των ιδεολογικών και πολιτικών χαρακτηριστικών "τάσεων" που συγχέονταν μέσα στον χώρο, σαν όρο για το παραπέρα προχώρημα.

Η περίοδος ανάπτυξης του "χώρου" που άνοιξε με τις καταλήψεις κλείνει μπροστά στην επερχόμενη κη του ΠΑΣΟΚ. Ο "χώρος" δεν έφτασε ποτέ σε επίπεδο συγκρότησης που να του επιτρέπει να αντιμετωπίσει ενιαία την αλλαγή. Η κρίση άποψών θες γίνεται φανερή μετά τις 16 Νοέμβρη.

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Στην περίοδο της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ οι δυσκολίες στήριξης ενός επαναστατικού έντυπου πολλαπλασιάστηκαν. Σε μια τέτοια προσπάθεια συμπυκνώνονται όλες οι αδυναμίες, οι αντιφάσεις, τα αδιέξοδα της πολιτικής παρέμβασης του "χώρου" σε συνθήκες σαν αυτές που πρόκυψαν από τις εκλογές του Οκτώβρη:

* Η διαχείριση της κρίσης του ΠΑΣΟΚ στηρίζεται σ'ένα κεντρικό χαρακτηριστικό: στην προσπάθεια διατήρησης, γύρω από ένα πρόγραμμα καπιταλιστικής ανάπτυξης, μιας πλατιάς συμμαχίας καπιταλιστών, μεσοτρωμάτων, τμημάτων των αγροτών και της εργατικής τάξης. Χαρακτηριστικό που "απλώνει" τα θέματα αντιπαράθεσης κινήματος-έξοδου σ'όλα τα επίπεδα: Σχέσεις των οργανώσεων των μαζών με το κράτος, κοινωνικοποιήσεις και συμμετοχή των εργαζομένων στην καπιταλιστική προσπάθεια ανόρθωσης της οικονομίας, στάση του κινήματος απέναντι στην "έθνική προσπάθεια" αναδιαπραγμάτευσης των σχέσεων με τον imperialismo

μό κλπ. Χαρακτηριστικό όμως που ταυτόχρονα "συγκεντρώνει" όλες τις κοινωνικές συγκρούσεις σ'ένα σημείο: θέση του καθεστώτος της αλλαγής, βάζοντας μπροστά σε κάθε κίνηση τοποίηση την πίεση της συνολικής άποψης ή άρνησης του "σοσιαλισμού" του ΠΑΣΟΚ.

Αυτό το χαρακτηριστικό της περιόδου πολιτικοποιεί σε βάθος κάθε συγκρούση, αναδεικνύει την αναγκαιότητα συνολικής άποψης για τον σοσιαλισμό, "προγράμματος" για την επανάσταση, σαν τη μοναδική βάση στήριξης μιάς από τα άριστερα αντιπαράθεσης στο ΠΑΣΟΚ. Άποψης και προγράμματος που δεν υπάρχει πιθανά συγκροτημένο, και που μπορεί να προκύψει μόνο μέσα από τη διαδικασία ενεργοποίησης των κοινωνικών δυνάμεων που θα μπορούσαν να το υλοποιήσουν. Έτσι σήμερα μέσα στο εργατικό κίνημα δίπλα στις ήδη τεράστιες δυσκολίες στήριξης των συγκεκριμένων συγκρούσεων, ανοίγει μια διαδικασία όπου σημείο πρόσθετο ξανάρχεται στην επικαιρότητα η ιστορική προοπτική της εργατικής τάξης. Διαδικασία όπου υπάρχουν οι δυσκολίες και οι δυνατότητες της περιόδου: Οι δυσκολίες κρατήματος κάποιων μετώπων κάτω από το βάρος της κρίσης και της αλλαγής με τις δυνατότητες μιάς άρνης και ίσως βασανιστικής διαμόρφωσης μιάς βαθύτερης και πιο ουσιαστικής πολιτικοποίησης ενός κομματιού του κινήματος. Αυτή η διαπίστωση σκιαγραφεί και το πλαίσιο μέσα στο οποίο έχει να μετρηθεί η προσπάθεια ή η οριστική εξαφάνιση του "χώρου".

* Μέσα σ'αυτό το πλαίσιο η πλειοψηφία των αγωνιστών του χώρου βρίσκεται σε άγωνία και διατηρεί την στάση αναμονής που ακολουθούσε τις εκλογές του Οκτώβρη. Μια στάση που οφείλεται στα πολιτικά προβλήματα που έχουν συσσωρευτεί, όμως ταυτόχρονα μιά στάση που "η διαίωσιση της μειώνει μέρα με την μέρα τις δυνατότητες απαντήσεων. Μέσα στο σύνολο των προβλημάτων διακρίνονται κάποιες "κατηγορίες" που κατά τη γνώμη μας είναι κεντρικές: Μιά συμπερασματοποίηση της εμπειρίας, ο έντοπος μισός των αιτίων

της κρίσης της Ε.Α. Ο γενικός ιδεολογικός προσανατολισμός, ή επιλογή του τύπου πολιτικής δράσης μέσα στο φάσμα απ'τόν σταλιναισμό ως την αυτονομία. Μιά κεντρική έκτιμηση για το ΠΑΣΟΚ και το καθεστώς της αλλαγής. Η συγκεκριμενοποίηση αυτών των αντιλήψεων σε μιά στοιχειώδη τακτική για την περίοδο.

Σ'αυτά τα ζητήματα προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε την ύλη της "Εργατικής Πρωτοπορίας" στα φύλλα που εκδόθηκαν στα δύο χρόνια του ΠΑΣΟΚ:

1. * Στην προσπάθεια να προσανατολιστεί η συζήτηση για την κρίση της Ε.Α., στο συγκεκριμένο τύπο της ιδεολογικής και πολιτικής συγκρότησης των οργανώσεων της παλιάς Ε.Α. στις σχέσεις που διαμόρφωσαν με το μαζικό κίνημα. Στην προσπάθεια να κριτικαριστεί ο μαρξισμός-κονσέρβα, ο καθυστερημένος πολιτικός προσανατολισμός, ο πιθανισμός του λεβινισμού, ενάντια στην ίσοπεδωτική και αυθαίρετη κριτική της αυτονομίας ή των πρώτων σημάτων "νεοσοφισισμού".

* Στην προσπάθεια να καταδειχτεί μέσα από τις σημερινές ανάγκες και εμπειρίες του κινήματος ή επικαιρότητα και η ζωντάνια του Μαρξισμού. Σ' αντιπαράθεση τόσο με την οικειοποίηση μιάς "μαρξιστικής γλώσσας" απ'τό κράτος, όσο και ενός "άριστερου ρεβιζιονισμού" που αναπτύσσεται εύκολα στις συνθήκες της απομόνωσης και των περιορισμένων συνεπειών των ιδεολογικών έπιλογών. Στην υπεράσπιση του προσανατολισμού στο μαζικό κίνημα και την κεντρικότητα του προλεταριάτου ενάντια στις αντιλήψεις υποκατάστασης των μαζών, είτε με την κρατιστική έκδοχή, είτε με τις αντιλήψεις της κεντρικότητας των "νέων κινήματων".

* Στην προσπάθεια ανάλυσης του καθεστώτος της αλλαγής, του προγράμματος, της τακτικής, των ταξικών συμμαχιών που επιδιώκει το ΠΑΣΟΚ.

* Στην προσπάθεια συμβολής στη συγκεκριμένη συζήτηση για τον προσανατολισμό της άμεσης παρέμβασης οικονομική πολιτική κοινωνικοποιήσεις, συνδικαλισμός, ανεργία, κίνημα νεολαίας, έθνικό, στρατός κλπ.

Σ'όλο το διάστημα από το 1977 η "Εργατική Πρωτοπορία" διατήρησε δύο χαρακτηριστικά που προσδιόρισαν την εμφάνισή της: ζωντάνια ακόμη και τη συχνότητα της έκδοσής της:

* Αποτελέσει έντυπο άποψης. Προσπαθήσαμε μέσα από τα φύλλα της να προβάλλουμε την άποψη της ΟΣΕ για τις εξελίξεις. Παρόλο που αυτό σήμερα μοιάζει "έκτος πνεύματος εποχής" και μας δυσκολεύει τη ζωή, εξακολουθούμε να πιστεύουμε την αναγκαιότητα τέτοιου είδους έντυπου. Ιδιαίτερα σήμερα που η παρουσία και η συγκεκριμενοποίηση των άποψων που συνυπάρχουν μέσα στον χώρο είναι όρος για το προχώρημα της πολιτικοποίησης και της ανάπτυξής του. Η εμφάνιση νέων "τόπων εντύπων", δίπλα στα "έντυπα διαλόγου", επιβεβαιώνει αυτή την έπιμονή. Πιστεύουμε ότι ο διάλογος προχωράει μέσα από έντυπα και όμιλους που έχουν να προβάλουν απόψεις και όχι μέσα από "όμιλους".

* Αποτελέσει έντυπο που αντανακλά μιά προσπάθεια συλλογικής παρέμβασης στο κίνημα. Έτσι καθορίστηκε από τις ανάγκες, τις δυνατότητες, τις προτεραιότητες της προσπάθειας της ΟΣΕ σ'αυτό το διάστημα. Η έπιμονή μας στο να αποτελεί η Ε.Π. συμπλήρωμα και έκφραση της πολιτικής μας δράσης και όχι αποκλειστική μας απασχόληση είχε συνέπειες σ'όλα τα επίπεδα ποιότητας παρουσίας, εμφάνισης και συχνότητας της Ε.Π. Όμως, ιδιαίτερα σήμερα που εξελίξεις έχουν τόση σημασία, ο ρόλος του απομακρυσμένου παρατηρητή-οχολαστή μας μοιάζει ιδιαίτερα αδιάφορος.

Κεντρικό σημείο της εμπειρίας μας, ιδίως των δύο τελευταίων χρόνων, θεωρούμε το εξής: Η προσπάθεια να συνδεθούν οι ιδέες, η πείρα, η δράση των αγωνιστών του χώρου, με τις ανάγκες, τα προβλήματα, τις προοπτικές των νέων αγωνιστών που διαμορφώνει σ'όλους τους κοινωνικούς πολιτικούς χώρους ή συγκυρία, αποτελεί την μοναδική διεξοδό στην κρίση της Ε.Α. Πρόκειται για μιά προσπάθεια δύσκολη άρνη, ίσως και χωρίς άμεσα φανερά αποτελέσματα. Σίγουρα όμως πρόκειται για μιά προσπάθεια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα....

ΑΠΙΕΡΕΜΑ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ για την απελευθέρωση των γυναικών

σελ. 5-6-7

Εργατική πρωτοπορία

№ 44 Μαρτίου 82 20 σφκ

ΑΠΙΕΡΕΜΑ

5 μήνες με τη νέα κυβέρνηση "όλων των Ελλήνων"

Η ύφεση της αλλαγής σελ. 2 Ανοίγει το θέμα στρατός σελ. 10-11
 Η αλλαγή στη ΓΣΕΕ σελ. 4-5 Πανεπιστήμιο: ένα ανοιχτό "πλαιο" σελ. 8
 Οι οικονομικές "δέσμες" σελ. 6-7 ΜΑΥ και ΜΕΑ με την αλλαγή σελ. 9

№ 27
25 Ιουλίου 79
Τιμή 10 σφκ.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ: ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ

που καλυπτει τους ΝΟΝΟΥΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

ΤΟ ΚΚΕ Η' ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΒΕΛ. 8

Σεπεννάντας κάποιες πρώτες αντι-μετωπίσεις του τύπου "ή πρωτοβουλία του ΚΚΕ άπευθύνεται στους άξιωματικούς "χρειάζεται ν' άνοίξει μία συζήτηση τόσο γύρω άπό την ίδια την προ-σάθεια αυτή και τους πολιτικούς της στόχους όσο και γύρωάπό τέ προβλήμα-τα που βάζει στο κίνημα.

Σήμερα ή δράση της ΚΚΕΑ θά σημά-νει κάποια μεγαλύτερη πύεση πάνω στο κίνημα των στρατιωτών, καθώς οι καταγ-γελίες για "άνευθυνότητα των γουκουλο-φόνων" θά προέρχεται πιά άπό ένα φορέ-

α που θά μιλάει με τό κύρος της μαζι-κότητας του ΚΚΕ και της "έρμοδιότητας" για θέματα δημοκρατίας στο στοάτευμα.

Όμως ταυτόχρονα δέν πρέπει νά ξεχνάμε ότι τό ΚΚΕ άποχρεώθηκε νά προχωρήσει στην ίδρυση της ΚΚΕΑ κάτω άπό την αντίστροφη πύεση, όηλαθή την άπύηση της δράσης των έπιτροπών στρα-τιωτών. Με άλλα λόγια οι πιέσεις δέν θά είναι μονόδρομοι. Καί τό ΚΚΕ ξεκινά-ει με τόν άυτοπεριορισμό ότι δέν βλέ-πει δράση των ίδιων των στρατιωτών με-σα στις μονάδες.

Παράλληλα, οι πρωτοβουλίες της

ΚΚΕΑ θά φέρνουν τά ζητήματα του στρατού μέσα σε μαζικούς φορείς, όπου μέχρι τώρα οι "έπιτροπές για τό Στρατό" δέν είχαν την δύναμη νά τά βάλλουν (έργατικά σωματεία, άγροτι-κοί σύλλογοι). Αύτή ή ζήτηση θά άνοί-γει εύκαιρες και δυνατότητες παρέμ-βασης τόσο σε πρακτικά ζητήματα ήσυχμαπάστασης ένάντια στις έξοντω-τικές κοινές των καρβανών σέβρα-ρος των φαντάρων) όσο και σε ιδεο-λογικά (τί θά πετ έκδημοκρατισμός, γιατί όχι συνδικαλιστικές έλευθε-ρίες στους φαντάρους κλπ)

Ίσχύει ήδη τό παραδειγματής κινητοποίησης στην Πάτρα, όπου ή παρέμβαση του ΚΚΕ τελικά μάλλον μαζικοποίησε παρά διάλυσε την συ-μαράσταση στους φαντάρους του ΚΚΤΧ.

Τό προς τά που θά γείρει τε-λικά ή κλάστιγγα - μπλοκάρισμα ή νέες δυνατότητες για τό κίνημα με-σα και έξω άπό τους στρατώνες θά έξαρτηθετ σε τελική άνάλυση άπό την ενεργητικότητα και την σωστή τακτική των έπιτροπών για τό στρα-τό στην έπόμενη περίοδο

ΛΗΜΝΕΧΤ: μιλιταρισμός και αντιμιλιταρισμός

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΒΕΛ. 13

μιά τέτοια άπεργία, όπως και όποια δήποτε άλλη, κινητοποίηση των στρα-τιωτών για την ύποστήριξη της έπα-νάστασης, σάν μία λογικά και ψυχο-λογικά άναγκαία συνέπεια της άπο-σύνθεσης του μιλιταριστικού πνεύ-ματος. "Η άποσύνθεση αύτή μπορεί νά γίνει μόνο παράλληλα και σύμφω-να με ταξικούς όρους και τή μόρφω-ση. Οι ρεφορμιστές κάθε είδους της έποχής του Λήμκνεχτ όπως και οι σημερινοί ύπεραμύνονται των στρα-τιωτικών πιστώσεων και του άξιόμα-χου του στρατού, τάχα ένάντια σε ε-ξωτερική άπειλή και για "άμυντι-κούς πολέμους". Δέν θέλουν νά κατα-λάβουν την συνολική ταξική φύση του μιλιταρισμού, και την θυμούντα άσυνείδητα βέβαια, μόνο με μερικές περιπτώσεις επέμβασης του στρατού σε άπεργίες και ξεσηκώματα της έρ-γατικής τάξης. Καί τότε άκόμα οι ρεφορμιστές άναρωτιούνται γεμάτοι άπορία πώς είναι δυνατόν ό έθνικά-μας στρατός νά στρέφει τά όπλα του ένάντια στο λαό. Κάτι φταίει... και σίγουρα δέ φταίει ό μιλιταρισμός και ή μαμά του ή άστική τάξη, αλλά όρισμένοι κακοί και αντιδημοκράτες άξιωματικοί όπως αυτοί που έφεραν (π.χ.) την δικτατορία στη χώρα μας. Ο μιλιταρισμός γι' αυτούς ύπάρχει μόνο στα μυαλά των "ρομαντικών" άριστεριστών.

Πέρα άπό τίς γενικές θέσεις και προπαγάνδα ένάντια στο μιλιτα-ρισμό γενικά ύπάρχει και ή άναγκη της είδικής αντιμιλιταριστικής προπαγάνδας στους νέους στα σχολεί-α, στα πανεπιστήμια, στους νεοσύλλε-κτους και τους φαντάρους, στις γυ-ναίκες, στους εργάτες, και τά έργα-τικά σωματεία. Ο Κ. Λήμκνεχτ πα-ρατηρεί ότι στη Γερμανία "ό,τι έ-χει έπιτευχθεί μέχρι στιγμής στον αντιμιλιταριστικό άγώνα έχει έπι-τευχθεί γενική προπαγάνδα που άσ-κείται στο έργατικό κίνημα". "Η άν-τιμιλιταριστική προπαγάνδα λέει, πρέπει νά βελτιωθεί πολύ γρήγορα και άραστικά. "Δέν έπιτρέπεται νά μήν έχει γίνει καμιά δουλειά για τούς νεοσύλλεκτους. Νά μήν ύπάρχει πληροφόρηση για την κακομεταχείρι-ση των στρατιωτών, για τίς άθαι-ρεσίες της στρατιωτικής δικαιοσύ-νης, για τίς άυτοκτονίες των στρα-τιωτών, ... μαζί μ' έναν άπολογισμό της χρησιμοποίησης στρατιωτών για τό σπάσιμο άπεργιών, των έπεμβάσεων του στρατού και των ένόπλων άτυ-νομικών δυνάμεων στις άπεργίες, τών θυμάτων αυτών των ενεργειών, του συστήματος του στρατιωτικού μπου-κοτάζ, των στρατιωτικών έπεμβάσεων στην πολιτική, της χρησιμοποίησης των στρατιωτικών λεσχών στο κοινω-νικό και πολιτικό άγώνα, και των

παρόμοιων άθαιρεσιών του μιλιτα-ρισμού σε άλλες χώρες, ιδιαίτερα στην οικονομική και πολιτική μάχη"

Οι ιδιαίτερες συνθήκες που άνα-φέραμε πιά πάνω και που έπικρατού-νε στο τότε γερμανικό αντιμιλιτα-ριστικό κίνημα, άναγκάζουν τόν Λή-μκνεχτ νά παραδέχεται ότι οι μέθο-δοι και μορφές προπαγάνδας πρέπει νά μείνουν σε νόμιμα πλαίσια. Έπο-μένως, λέει, τό θέμα της διεξαγωγής προπαγάνδας μέσα στο στρατό, άπο-ρίπτεται προκαταβολικά. Καί συνεχί-ζει ότι "ή προπαγάνδα, δέν πρέπει ποτέ νά προτρέπει, άμεσα ή έμμεσα σε στρατιωτική άνυπακοή. θάχει πε-τύχει τό στόχο της άν δείξει την ουσία του μιλιταρισμού και τόν ρό-λο της στην πάλη των τάξεων, άν προκαλέσει περιφρόνηση και άηδί-α σάν αντίδραση στην θέα του πραγμα-τικού χαρακτήρα του μιλιταρισμού, στην λειτουργία του σάν έχθρου του λαού. "Και καταλήγει στο ότι "ή αντιμιλιταριστική προπαγάνδα μπο-

ρούμε νά πούμε ότι βρίσκεται άκό-μα σε νηπιακό στάδιο στην Γερμανία".

Δέν μπορούμε λοιπόν νά κατηγο-ρήσουμε τόν Λήμκνεχτ για περιφρό-νηση και μείωση της άξίας της δου-λειάς μέσα στο στρατό, γιατί τότε θά κάσουμε άπό τά μάτια μας τίς-ιδιαιτέρως συνθήκες που έπικρατού-σαν τότε στο γερμανικό έργατικό κίνημα. Έξ άλλου τά δεκάδες παρα-δείγματα που άναφέρει, αντιμιλιτα-ριστικής δράσης των στρατιωτών με-σα στο στρατό των διαφόρων χωρών άποδεικνύουν άκριβώς τό αντίθετο. Καί φυσικά τό προσωπικό του παρα-δειγμα δείχνει ότι ήξερε, όταν έφ-τανε ή στιγμή, νά δρασκελίσει τά όρια της άστικής νομιμότητας. θά ή-ταν αστέιο νά κατηγορηθεί για "λεν-κασμισμό" αυτός που έγινε τό σύμ-βολο της αντίστασης στο σφαιείο του πρώτου παγκοσμίου πολέμου την ώρα που ή σοσιαλδημοκρατία παραδι-νότανε στην άγκαλιά του μιλιταρι-σμού.

Ο Κ. Λήμκνεχτ κλείνει τό βι-βλίο του διατυπώνοντας την έξής ά-ποψη: "φαίνεται καθαρά πώς αυτές οι πολλαπλές δραστηριότητες δέν μπορούνε νά άναπτύσσονται όλες ά-πό μία κεντρική όργάνωση, πρέπει νά μπορούνε, όμως, νά διευθύνονται και νά έλέγχονται άπό κάποιο κέντ-ρο. "Η άναγκαίότητα ίδρυσης ενός τέτοιου κέντρου είναι κιόλας όλο-φάνερη έπειδή μόνο έτσι μπορεί νά γίνει ή πιά προσεχτική χρήση όλων των νόμιμων δυνατοτήτων δράσης..."

Οι έπιτροπές στρατιωτών και πολιτών μαζί με την "έπιτροπή για τό στρατό" στη χώρα μας, σίγουρα ά-ποτελούνε αυτό τό κέντρο που άνα-φέρει ό Λήμκνεχτ. Τό βιβλίο του παραμένει έκπληκτικά επίκαιρο για κάθε άγωνιστή που θέλει νά άντιμε-τωπίσει τά προβλήματα της πάλης μέσα κι έξω άπ' τούς στρατώνες ένά-ντια στην στρατοκρατία "έδώ και τώ-ρα", στην Ελλάδα του σήμερα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΑΡΟΥΣΙΑ"

του κλιφ

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ

εκδόσεις "παρουσία"

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ΤΟΝΥ ΚΛΙΦ
"Ο Κρατικός Καπιταλισμός στη Ρωσία"

ΚΑΡΑ ΔΗΜΠΝΕΧΤ
Μιλιταρισμός και αντιμιλιταρισμός

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ

ΜΟΣΕ ΛΟΥΙΝ
"Η τελευταία μάχη του Λένιν"

ΚΑΡΑ ΔΗΜΠΝΕΧΤ

εκδόσεις "παρουσία"

ΧΙΛΙΑ

(Συνέχεια από βελίδα 20)

Πινοσέτ. 'Αρκετοί απ' αυτούς συμμετείχαν στις διαμαρτυρίες και χρωμάτισαν, ιδιαίτερα στις 11 Μάη, με την παρουσία τους τό περιεχόμενο των εκδηλώσεων (πχ. κατοαρδές, κλά ζον κλπ).

Η προηγούμενη περίοδος σηματοδεύτηκε επίσης από την προσπάθεια κομματιών της άστικης τάξης να πιέσουν για δημοκρατικά ανοίγματα, χωρίς την δραστηριοποίηση των μαζών.

Τέτοια σχέδια, που σίγουρα τά έχουν οι χριστιανοδημοκράτες στο μυαλό, αποδείχτηκαν ανέφικτα αφού οι μάζες με την κινητοποίησή τους τελευταία ανοίγουν κάποια άλλα σε νάρια άλλ. αγών που τά νήματά τους φτάνουν να ξαναενώνονται με τίςμε γάλες προλεταριακές κινητοποιήσεις της περιόδου της Λαϊκής Ενότητας. Όπως και να γίνει, δέκα χρόνιαδέν είναι αρκετά για να σβήσει ή εμπειρία των βιομηχανικών και των λαϊκών συμβουλίων, οι εθνικοποιησεις-άπαλοτριώσεις και ταλιστών μέσα απ' την επίβουλή του εργατικού έλεγχου σε κομμάτια της βιομηχανίας.

ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ

Παρά την άπροσδόκητη έκταση που πήρε τό κίνημα τό τελευταίο διάστημα, οι χριστιανοδημοκράτες καί τά άλλα συντηρητικά κόμματα θέλουννά έχουν ακόμα περιθώρια συμβιβασμού με την χούντα για κάποια μετριοπαθή ανοίγματα. Όμως ακόμα και για τέτοιου τύπου εξελίξεις τό έδαφος έπρεπε να έχει ήδη προετοιμαστέί πράγμα που προσπάθησε για την Βραζιλία και την Αργεντινή. Αντίθετα, ή δυσκαμψία και ή διαλλαξία του καθεστώτος ούτε άφησαν μέχρι τά σήμερα περιθώρια για να άναπτύχθουν αυτές οι "δημοκρατικές διέξοδοι", ενώ από την άλλη στή σημερινή περίοδο διογκώνουν παραπέρα την δυσσέσκειά. Οι πρόσφατες νέες 3.500 άπολύσεις εργατών φέρνουν νέες άπεργίες, τό μέλλον μοιάζεινά ξετυλίγεται άπειλητικό, αφού πιό επιλογές των άστών από μόνες τους δέν καθορίζουν την πορεία της Χιλής, αλλά έχουν να συγκρουστούν άμεσα με τό κίνημα.

Σήμερα πιό, ή κατάσταση έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο, που οι άλλαιγές περνάνε κύρια μέσα από τίς μαζικές κινητοποιήσεις. Αυτό βέβαια δέν έμποδίζει στο να δημιουργούνται διάφορες πρωτοβουλίες, πολιτικές και συνδικαλιστικές, που έπξεργάζονται κάποια έναλλακτικά προγράμματα, που συγκροτούν κάποιεςπανεθνικές κινήσεις και συντονισμού ενάντια στην χούντα. Συνδικαλιστικές ένώσεις συμμαχούν από την μία ενάντια στην χούντα ενώ από τηνάλλη, ακόμα και σήμερα συνδικάτου συγκροτούν τό "Πανεθνικό Έπιτελείο των Έργατών" κάνουν διαπραγματεύσεις με τον ύπουργό έσωτερικών του Πινοσέτ για μία εζρηνηκή έκτόνωση του καθεστώτος. Δέν είναι τυχαίο ότι στο διάγγελμά του ό Πινοσέτ, μετά τά γεγονότα στις 11 Μάη και λίγο πριν από την σύλληψη του ήγέτη της συνομοσπονδίας χαλ-

κού, Ροντόλφο Σιγκέλ, άποφάσισε να συγκαλέσει μία σύσκεψη άνάμεσα στους ήγέτες των συνδικάτων και τους διευθυντές των επιχειρήσεων για να συζητηθούν "μέτρα έμπλουτισμού της εργατικής νομοθεσίας" (!) Τά ίδια τά συνδικάτα, προσπαθούνα σταματήσουν τό δυναμισμό του έργατικού κινήματος. Δέν είναι τυχαίο ότι για της 11 Μάη άρχικά είχε άναγγελλεί γενική άπεργία που μετατράπηκε όμως σε μέρα διαμαρτυρίας για να άποφευχθεί ή σύγκρουση με τό καθεστώς. Αυτό βέβαια δέν έγινε ούτε τότε, ούτε την ήμερα διαμαρτυρίας στις 14 Ιούνη, ούτε πολύ περισσότερο με την άπεργία στις 17 Ιούνη.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ

Η νέα γενική άπεργία που κηρύχτηκε στις 23 Ιούνη από μιάσειρά συνδικάτα, άνάμεσά τους και ή συνομοσπονδία έδιοκτητών φορητών είχε να αντιμετώπισει πιό μία νέα κατάσταση. Μία κατάσταση όπου οι διάφορες αντιμετώπισεις κομματιών της αντιπολίτευσης στην χούντα έμφανίζονται πιό συγκροτημένες. Η ίδια ή άπεργία είχε μερική επιτυχία. Στά κρατικά διυλιστήρια, στά χαλυβουργεία, στά λιμένα και στά άρυχεία σημειώνεται καθολική επιτυχία. Ξανά οι πομπασιόνες του Σάντιάγκο και τά πανεπιστήμια μετατρέπονται σε πεδία συγκρούσεων. Η άπεργία σπάει όταν άρχικά άναγγέλεται από τους καμινόνερους ή άναστολή της άπεργίας στις 26/6 και τό ξεκίνημα διαπραγματεύσεων με την χούντα ενώ ύποχωρεί από τους στόχους της άπεργίας, δηλαδή την άμεση έπε-

λευθέρωση των κρατουμένων και την έπαναπρόσληψη των άπολυμένων έργατών. Από την άλλη, οι συγκοινωνίες δέν κατέβηκαν σε άπεργία. Τελικάτό έθνικό έπιτελείο των εργατών συμφώνησε την τελευταία στιγμή να άνασταλεί ή άπεργία, ενώ οι διαφωνές στους κόλπους του έντινούνται.

Από την μία ή καμινόνεροι θέλουν ένα συνεχιζακό κίνημα που να διαπραγματευτεί με την χούντα για τους καλύτερους όρους συμμετοχής δικής τους στο κράτος καθώς και κάποιων άλλων "συμμάχων" συνδικαλιστικών οργανώσεων. Οι ίδιοι είχαν παίξει βασικό ρόλο στην άνατροπή της κυβέρνησης Άλλιέντε με τά μεγάλα μπουκόταξ στις διακινήσεις των προϊόντων. Όμως ή πολιτική περιορισμού των εισαγωγών που έπέβαλε ό Πινοσέτ, με την συνακόλουθη μείωση του όγκου του έμπορίου άρα και των διακινούμενων προϊόντων έφερε τους έδιοκτες φορητών σε σύγκρουση με την χούντα. Ζητάνε, μαζί με τίς πέντε οργανώσεις των έδιωκτικών μέσων συγκοινωνίας, να δημιουργηθούν τριμελείς επιτροπές με άποφασιστική έξουσία στις όποιες να συμμετέχουν εκπρόσωποι των εργαζομένων, διευθυντές επιχειρήσεων και στρατιωτικοί. Έτσι, τελικά, δέν επιδιώκουν την άνατροπή της χούντας και την έπάνοδο του κοινοβουλευτισμού αλλά ένα "πραγματικό σύ-

στημα συμμετοχικής δημοκρατίας", μέσα από τό συγκεκριμένο προσδιορισμό χρονοδιαγράμματος για την έφαρμογή του χουντικού συντάγματος του '80. Η έπίσκεψή τους και οι διαβουλεύσεις τους με τον άμερικανό πρεσβευτή της Χιλής είναι κάτι που έπίσης χρωματίζει την τακτική τους.

ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Τόν έλεγχο μέσα στα συνδικάτα έδιοκτητών φορητών και τίς συγκοινωνίες (που άνοκουν σε ίδιώτες) τόν έχουν οι χριστιανοδημοκράτες ενώ ή σημερινή τους ήγεσία είναι ή ίδια, με την περίοδο του Άλλιέντε. Ο Κουίντερος ήταν και τότε γενικός γραμματέας του συνδικάτου.

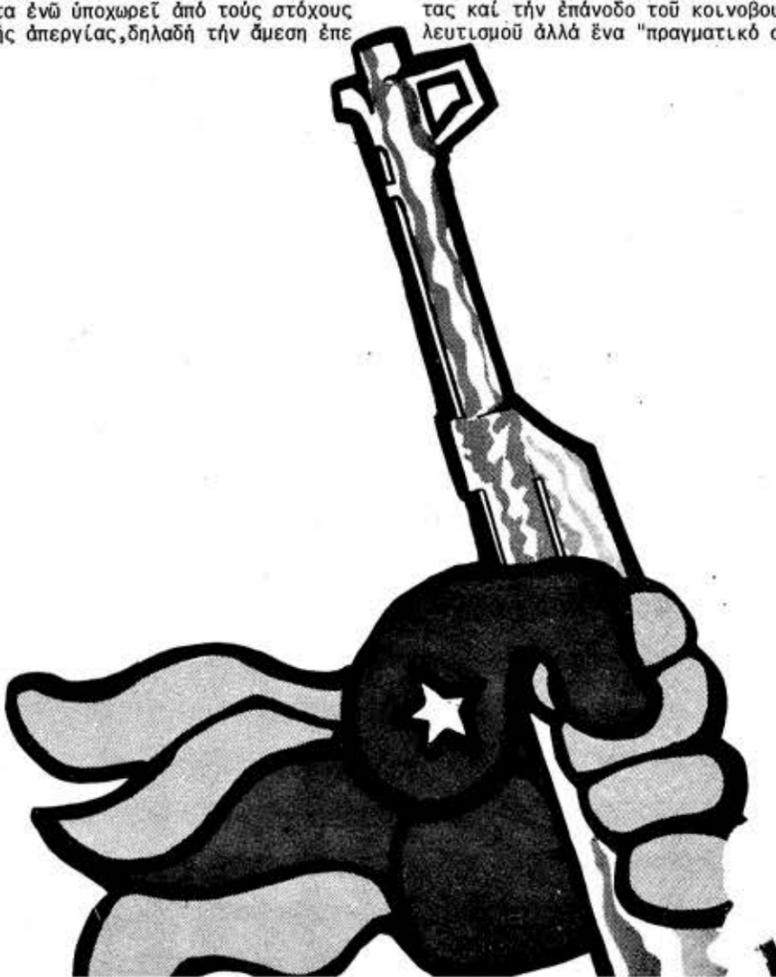
Από την άλλη, οι εργάτες χαλκού και ή έθνική συντονιστική των συνδικάτων ζητούν την άμεση άποκατάσταση της δημοκρατίας.

Η χούντα άντιδρά άφήνοντας έλεύθερους κάποιους φυλακισμένους ενώ για τους ύπόλοιπους χριστιανοδημοκράτες έξασφαλίζει κάποιες τυπικά καλές συνθήκες. Άπέναντι στους κομμουνιστές έξασπολεί ένα τρομερό κύμα καταστολής, με έξοριές φυλακίσεις, άπαγωγές και δολοφονίες.

Άποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι ουσιαστικά ό άποκεφαλίςμός του πιό ζωντανού και μαχητικού κομματιού του κινήματος, του κομματιού που έφτανε στην κάθε κινητοποίηση σε βίαιες μετωπικές συνκρούσεις με τίς δυνάμεις καταστολής της χούντας.

Άντίθετα, και με την πρωτοβουλία της χούντας - διαπραγματεύσεις με συνδικάτα της έπρροής της, άδεια έπιστροφής σε δεξιο ήγέτητης χριστιανοδημοκρατίας - ένισχύεται τό κομμάτι που ζητά συνεργασίες με την χούντα. Αυτό φάνηκε ιδιαίτερα στή προσπάθεια των φορηγατζήδων να ήγεμονεύουν και να καναλιζάρουν τό κίνημα στις δικές τους επιλογές και μία σειρά φιλοχουντικών συνδικάτων τά όποία εκφράζονται με άποκατάσταση όπως οι γιατροί, οι δικηγόροι οι έπαγγελματίες κά.

Είναι φανερό ότι τά σημερινά συνδικάτα, έλάχιστα μοιάζουν με τίς "κορντόνες έντουστριάδες", τά συμβούλια και την λαϊκή συνέλευση που δημιουργούσε ή τάση του εργατικού κινήματος να φέρνει στην ζωή νέα όργανα έξουσίας των μαζών, την έποχή του Άλλιέντε. Τό τελευταίο έξέσπασμα στην Χιλή, που με ραγδαία βήματα παίρνει διαστάσεις είσοβής των εργαζομένων μαζών στο προσκήνιο, είναι ίσως ή μοναδική έγγύηση ότι άλλο ένα ματωμένο στρατιωτικό καθεστώς θα πέσει. Είναι ταυτόχρονα και ή διαφορά άνάμεσα ακόμα και σε μία έπιχείρηση "μεταπολίτευσης-άμαλοποίησης" και στο ξαναπάισμο του νήματος που έσπασε ό Πινοσέτ πριν 10 χρόνια.

**εργατική
πρωτοπορία**

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΧΙΛΗ

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

ΟΙ ΜΑΖΕΣ ΞΑΝΑΠΙΑΝΟΥΝ ΤΟ ΝΗΜΑ ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΚΟΨΕΙ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Δέκα χρόνια μετά την επικράτηση της δικτατορίας του στρατηγού Πινοσέτ, τα πρώτα κύματα διαμαρτυρίας κατακλύζουν τους δρόμους του Σαντιάγο, φέρνοντας πιά στην επιφάνεια τη συσσωρευμένη δυσαρέσκεια του κόσμου για το καθεστώς.

Στις παραγκογειτονιές, τα όρυχα χαλκού, τα πανεπιστήμια, τα εργοστάσια, οι Χιλιανοί εργάτες και φοιτητές με άπεργίες, διαδηλώσεις, συγκρούσεις στα οδοφράγματα ενάντια στις δυνάμεις της "τάξης και της ομαλότητας" ζωνοφιλίζουν ένα πια νακα για την εξέλιξη της τύχης του καθεστώτος άρκετα άνησυχητικό για τον Πινοσέτ, αλλά και πολύ έξω από τα σενάρια της άστικής χριστιανοδημοκρατικής αντιπολίτευσης.

ΤΟ ΞΕΙΣΠΑΣΜΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Στις 14 Ιούνη η ζωή στην Χιλή παραλύει μετά την κήρυξη Ημέρας Διαμαρτυρίας ενάντια στην δικτατορία του Πινοσέτ. Η άπεργία και οι διαμαρτυρίες αναγγέλλονται από το Πανεθνικό Έπιτελείο των Έργων, στο οποίο συμμετέχουν 5 μεγάλες συνδικαλιστικές ενώσεις, προσκείμενες σε διάφορα κομμάτια της αντιπολίτευσης. Κεντρικό ρόλο στην εξέλιξη των γεγονότων παίζει η Συνομοσπονδία Έργων Χαλκού, η οποία ξεκινά από την έπιρροή του Πινοσέτ μόλις ένα χρόνο πριν.

Η ημέρα αυτή ήταν η κορύφωση μιας πορείας ραγδαίας πολιτικοποίησης και ριζοσπαστικοποίησης του κόσμου που ο πιο σημαντικός σταθμός της ήταν η 11 Μάη, όταν κηρύσσεται η Πρώτη Μέρα Διαμαρτυρίας ενάντια στο καθεστώς.

Στά άρουχία Έλ Σαλβαντόρ, Τενιέντε, Λά Αντίνα και Τσουκουϊκάματα η έπιτυχία της άπεργίας αντιμετωπίζεται με την άπόλυση 900 εργατών. Έπίσης συλλαμβάνεται ο Ροντόλφο Σιγκουέλ, ηγέτης της Συνομοσπονδίας Χαλκού, πράγμα που άδηγελλεί σε νέες άπεργίες στις 16 και 17 Ιούνη με αίτήματα την άπελευθέρωση του συνδικαλιστή ηγέτη και την έπαναπόληψη των άπολυμένων εργατών των άρουχων χαλκού. Οι διαδηλώσεις και οι συγκρούσεις στα άδοφράγματα άξύνουν παραπέρα το πολιτικό κλίμα. Ολόκληρες παραγκογειτονιές (οι πομπασιόνες) όπως η Τισιτέρνα, η Βικτώρια, η Ζοά Γκουλαάρ ούσιαστικά έξεγειρονται αντιμετωπίζοντας τα τεθωρακισμένα και τα πολυβόλα του χιλιάνικου στρατού. Στά πανεπιστήμια συγκροτούνται διαδηλώσεις, ένω άνατινάξεις και έμπρημοί καταστημάτων από άδηλωτές δείχνουν ότι οι διαμαρτυρίες ξεφυγαν μακριά από τό να είναι κάποιες εϊρηνικές έκδηλώσεις. Η βία άχι μόνο από τη μεριά του καθεστώτος αλλά και από τη μεριά των μαζών έσβυσε τις προσδοκίες αυτών που πίστευαν ότι μπορούν να καναλιζάρουν τό κίνημα σε προσπάθειες δημοκρατικών εϊρηνικών μεταρρυθμίσεων.

Η διαφορά αυτών των συγκρούσεων από εκείνες της 11 Μάη (Πρώτης

μέρας διαμαρτυριών που οργανώθηκαν βασικά από την Συνομοσπονδία Χαλκού) ήταν και η μεγαλύτερη έκταση και ένταση αλλά κύρια η μετατόπιση του κέντρου βάρους των εκφραστών αντίστασης από άλλα μεσοστατικά και μικροαστικά στρώματα στις κινητοποιήσεις των εργατών.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Σίγουρα τό βάθαυμα της οικονομικής κρίσης τροφοδοτεί και έπιταχύνει την φθορά του καθεστώτος, άφου τό μέτρα που άναγκάζεται να πάρει η χούντα για την σταθεροποίηση της οικονομίας, η λιτότητα καθώς κι η ψηλή άνεργία δημιουργούν και άπλώνουν την δυσαρέσκεια.

Η χιλιάνικη οικονομία τό τελευταίο διάστημα βρέθηκε μαζί μεμιά σειρά από άλλες λατινοαμερικάνικες χώρες στα πρόθυρα της χρεωκοπίας, άφου τό έξωτερικό χρέος, μεταβλήθηκε πιά σε βρόγχο στο λαϊκό της οικονομίας. Τό σενάριο της κρίσης μοιάζει λίγο-πολύ σ' άλλες αυτές τις χώρες. Με τό ξεσπάσμα της διεθνούς οικονομικής κρίσης μία σειρά από χώρες για να καλύψουν τό έλλείματά τους στα ίσοζύγια πληρωμών καταφεύγουν στη λύση των δανείων από τις μεγάλες τράπεζες των ΗΠΑ και του ευρωπαϊκού καπιταλισμού. Τό χρήμα άφθονεί άφου τό συσσωρευμένα πετροδολάρια παραφουσκώνουν την διεθνή αγορά χρήματος σαν συνέπεια του σταματήματος της άνάπτυξης στις άνεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Από την άλλη, η έδιαή παραγωγή διαρκώς φθίνει άφου η ύφεση στις άνεπτυγμένες χώρες μειώνει την ζήτηση των χιλιάνικων προϊόντων (πρώτες ύλες) και από την

άλλη ο άνταγωνισμός με την ΕΟΚ σ' άγροτικά προϊόντα δίνει άλλο ένα χτύπημα, στην άγροτική παραγωγή αυτή τη φορά. Η άνάπτυξη που περίμεναν οι άστοί η τουλάχιστον η συγκράτηση δέν έρχεται, πράγμα που άδηγελλεί στην μείωση των έλλειμμάτων στο ίσοζύγιο πληρωμών. Τά δά-νεία γίνονται άλο και πιο δαπανηρά έξ' αίτίας της πολιτικής ύψηλων έπιτοκίων της κυβέρνησης Ρήγκαν. Οι δυτικές τράπεζες μαζί με τις χιλιάνικες άρχίζουν να άνησυχούν, ό καθένας για τό δικό του συμφέροντα, για τό δικό του μέλλον. Η κατάρευση 8 τραπεζών προκαλεί την άμεση παρέμβαση της χούντας που μετοχοποιεί τό χρέος, αλλά και την έμφάνιση άναναχτισμένων άποταμιευτών που μαζεύονται στις θυρίδες για να τους έπιστραφεί τό 30% των καταθέσεων τους. Τελικά παρεμβαίνει τό ΔΝΤ παγώνοντας για 90 μέρες τό τοκοχρεώλυση για να άποφευχθεί έτοι μία άμεση κατάρευση.

Η κρίση όμως έπιταχύνθηκε και από τον συγκεκριμένο τρόπο "άπορόφησης" των δανείων: Έργα βιτρίνας για τον έξωραϊσμό της χούντας, καθαρή κερδοσκοπία με άγοραπωλησίες άκινήτων περιουσιών, άκόμα και με άμεση έξαγωγή των δανείων σε άμερικάνικες τράπεζες. Η οικοδομή, από ένα δυναμικό τομέας μετατρέπεται σε νεκροταφείο πολεοδομικών σχεδίων στα 80-81.

Σήμερα, ό Πινοσέτ έχοντας άρκετά άνα έγκαταλείπει μία πολιτική ελευθέρης οικονομίας, άποεθνικοποιήσεων, υϊοθετεί τον παρεμβατισμό. Όμως η άποσταθεροποίηση έχει ήδη ξεκινήσει, οι διαμαρτυρίες έχουν ήδη ξεσπάσει από έσωτερικό, ένω οι έλλίπδες στο έξωτερικό ότι δηλαδή

η καρδιά του παγκόσμιου καπιταλισμού θά άρχισι να ξαναχτυπάει κανονικά μέσα από μία άνάκαμψη στις ΗΠΑ και στα κέντρα του ευρωπαϊκού καπιταλισμού δέν έχουν άκόμα έπαληθευτεί. Έτσι η δυνατότητα άξιοποίησης μιας εϋνοϊκής διεθνούς συγκυρίας για τό ξεπέρασμα της κρίσης του χιλιάνικου καπιταλισμού παραμένει μία έλλίπδα χωρίς άκόμα ένα πραγματικό άντίκρουσμα.

ΟΙ ΕΛΙΓΜΟΙ ΤΟΥ ΠΙΝΟΣΕΤ

Χέρι με χέρι με την κρίση της οικονομίας, ό Πινοσέτ θά πρέπει σήμερα να αντιμετωπίσει και την αντιπολίτευση στην έξουσία του άν θέλει -άκόμα- να δοκιμάσει να έκπληρώσει τό σχέδια που έκανε τό 80 για "έπáνοδο της δημοκρατίας με ελευθέρους εκλογές" τό ...89!

Σίγουρα από παλιότερα είχε να αντιμετωπίσει προβλήματα διακυβέρνησης για αυτό άλλωστε την περίοδο 74-83, η σύνθεση της κυβέρνησής του άλλαζε άλλοτε με άπόπειρες "διεύρυνσης" με πολιτικά πρόσωπα και άλλοτε με έπιστροφή στους "σκληρούς" στρατιωτικούς. Όμως μία προηγούμενη περίοδο οι πολιτικές άλλαγές, οι έλλίμοι του Πινοσέτ καθόριζαν τις έξελίξεις έξασφαλίζοντας την άνοχή της συντηρητικής αντιπολίτευσης και μιας σειράς συνδικάτων που έπαιξαν ρόλο άνατροπής της κυβέρνησης του Άλλιέντε (συγκοινωνίες, μεταφορές, γιατροί, δικηγόροι κά). Σήμερα άκόμα και τό άκροδεξιό κίνημα "Πατρίδα-Έλευθερία", η έκλησία, κατεστραμένοι μικροαστοί και μεσοαστοί στρέφονται ενάντια στον

Συνεχίεια σελ. 19